

ÅKLAGARMYNDIGHETENS
ÅRSREDOVISNING 2018

ÅKLAGARMYNDIGHETEN

ÅKLAGARMYNDIGHETEN

Box 5553
114 85 Stockholm

www.aklagare.se
registrator@aklagare.se

Följ oss på Twitter, LinkedIn och Facebook

INNEHÅLL

RIKSÅKLAGAREN HAR ORDET	3
HÄNDELSER UNDER ÅRET	4
OM ÅKLAGARMYNDIGHETEN	5
Uppdrag	5
Organisation	5
Från brottsanmälan till domstolsförhandling.....	6
RESULTATREDOVISNING	8
Principer för resultatredovisningen	10
Utredning och lagföring	12
Resultat för särskilda områden	25
Rättsutveckling och rättslig styrning	43
Internationell verksamhet	48
Kompetensförsörjning	52
FAKTA I KORTHET	57
FINANSIELL REDOVISNING	62
Resultaträkning	64
Balansräkning	65
Anslagsredovisning	67
Tilläggsupplysningar och noter	68
Ersättningar	74
Sammanställning över väsentliga uppgifter	75
INTERN STYRNING OCH KONTROLL	77
ÅRSREDOVISNINGENS UNDERTECKNANDE	78

RIKSÅKLAGAREN HAR ORDET

Åklagarmyndigheten – en viktig länk i rättskedjan

ÅKLAGARMYNDIGHETENS RESULTAT när det gäller antalet och andelen lagförda personer är goda. Det systematiska arbetet med brottsutbytesfrågor har också visat goda resultat, antalet ärenden med yrkanden om förverkande av utbyte av brott eller brottslig verksamhet har ökat. En fortsatt utmaning är de ökande genomströmningstiderna och balanserna.

Myndigheten hanterar en stor bredd av ärenden varav flera uppmärksammats medialt. För att nämna två exempel dömdes i april en person för övergrepp som skett, utan fysisk kontakt, via internet. Den åtalade dömdes, efter ett omfattande utredningsarbete till tio års fängelse för grov våldtäkt mot barn. Ett annat uppmärksammat ärende rörde en fyraårig pojkes död i Arvika 1998. Efter återupptagande av förundersökningen konstaterade åklagaren att de bröder som tidigare utpekats för att ha orsakat pojkens död kunde avföras från utredningen.

En av samhällets stora utmaningar är arbetet med att bekämpa organiserad brottslighet. För att stärka vår förmåga att hantera den organiserade brottsligheten inrättades, den 1 januari 2018, Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet. Enheten ersatte de tre tidigare internationella åklagarkamrarna.

EN ANGELÄGEN FRÅGA har varit tillgänglighet och genomslag för den rättsliga styrningen. Där har vi bedrivit ett arbete både för att öka tydligheten och på ett bättre sätt tillgängliggöra den rättsliga informationen.

Åklagarmyndigheten och Kriminalvården har haft ett gemensamt uppdrag från regeringen att utveckla statistiken för häktningar och restriktioner. Mer detaljerad statistik och av högre kvalitet finns därför med i denna årsredovisning.

Den 1 september tillträdde jag som riksåklagare och under hösten har jag besökt många av våra arbetsställen i landet. Besöken har gett mig god inblick i vårt uppdrag och jag kan konstatera att åklagarens kompetens är en efterfrågad och viktig länk i rättskedjan. Jag har också sett att arbetsbördan är hög på många håll bland annat beroende på mer komplexa och svårutredda ärenden.

I OKTOBER GENOMFÖRDES under två dagar en åklagarstämma för alla medarbetare vid Åklagarmyndigheten. Flera kunskapsseminarier och paneldebatter ägde rum. Samtidigt gavs tillfällen att möta nya och gamla kollegor och utbyta erfarenheter. Det var värdefulla dagar, inte minst för mig som tidigt fick möjlighet att träffa medarbetarna inom myndigheten.

Ett osäkert ekonomiskt läge har under året gjort det nödvändigt att vara restriktiv med återrekryteringar samt genomföra andra besparingar. Riksdagens beslut om anslagsnivå för 2019 gör att jag med tillförsikt ser fram emot att fortsätta utveckla verksamheten tillsammans med alla medarbetare.

Petra Lundh

HÄNDELSER UNDER ÅRET

1
JANUARI

Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet bildas och ersätter de tre tidigare internationella åklagarkamrarna i Stockholm, Göteborg och Malmö.

16
APRIL

Svea hovrätt dömer en person till tio års fängelse för våldtäkt mot barn och andra sexualbrott. Brotten har begåtts via internet mot 27 barn och unga i USA, Skottland och Kanada.

28–30
AUGUSTI

Sverige står som värd för det nordiska riksåklagar-mötet som hålls varje år i något av de nordiska länderna. Mötet hålls under tre dagar i Stockholm.

31
MAJ

Anders Perklev gör sin sista arbetsdag på Åklagarmyndigheten efter tio år som riksåklagare.

7
JUNI

Stockholms tingsrätt dömer en person till livstids fängelse för terroristbrott efter terrordådet i april 2017 på Drottninggatan i Stockholm då fem personer dödades och ett 100-tal skadades.

16–17
OKTOBER

Över tusen medarbetare från Åklagarmyndigheten och åklagare från Ekobrottsmyndigheten samlas på åklagarstämman – två dagar med kompetenshöjande föreläsningar, seminarier och samverkan.

1
SEPTEMBER

Petra Lundh tillträder som ny riksåklagare och chef för Åklagarmyndigheten.

25
OKTOBER

En uppdaterad handbok publiceras om handläggningen av brott när unga under 15 år kan misstänkas. Den utgör ett rättsligt stöd och praktisk vägledning i de frågor åklagaren kan ställas inför.

OM ÅKLAGARMYNDIGHETEN

Uppdrag

Åklagarmyndighetens uppdrag beskrivs i förordningen (2015:743) med instruktion för Åklagarmyndigheten och i myndighetsförordningen (2007:515). Bestämmelser om åklagarverksamheten och behörighetsregler för åklagare finns i rättegångsbalken och åklagarförordningen (2004:1265).

Enligt instruktionen ska Åklagarmyndigheten se till att personer som begår brott blir föremål för brottsutredning och lagföring. Myndigheten ska också arbeta för att begränsa vinsterna av brott och brottslig verksamhet. Riksåklagaren ska, som högsta åklagare under regeringen, verka för lagenlighet, följdriktighet och enhetlighet vid åklagarnas rätts-tillämpning. Myndigheten har även i uppdrag att samverka med polisen och att arbeta för att förtroendet för åklagarväsendet upprätthålls. I uppdraget ingår dessutom att se till att möjligheterna till internationellt samarbete i brottsbekämpningen används och att bidra till internationellt bistånd och internationell fredsfrämjande verksamhet.

Vidare har myndigheten ett antal prioriterade områden. Dessa är ungdomsbrott, brott mot barn, sexualbrott, våld i nära relationer, grov organiserad brottslighet och brottsutbyte.

Organisation

Åklagarväsendet består av Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten. Riksåklagaren är landets högsta åklagare och har ansvaret för ledning och tillsyn av åklagarväsendet. Riksåklagaren är också chef för Åklagarmyndigheten. Åklagarmyndigheten består av sju åklagarområden, en nationell avdelning och en särskild åklagarkammare som tillsammans svarar för den operativa åklagarverksamheten. Därutöver finns tre utvecklingscentrum samt verksamheten vid huvudkontoret.

De sju åklagarområdena bestod under 2018 av 32 allmänna kammare. De allra flesta brottstyper handläggs vid de allmänna kamrarna som har ett geografiskt ansvarsområde, oftast motsvarande ett län. På den nationella åklagaravdelningen handläggs ärenden

om korruptionsmål, säkerhetsmål samt miljömål. Här ingår även den operativa verksamheten vid Eurojust samt Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet, som handlägger bland annat ärenden om allvarlig, organiserad och/eller gränsöverskridande brottslighet.

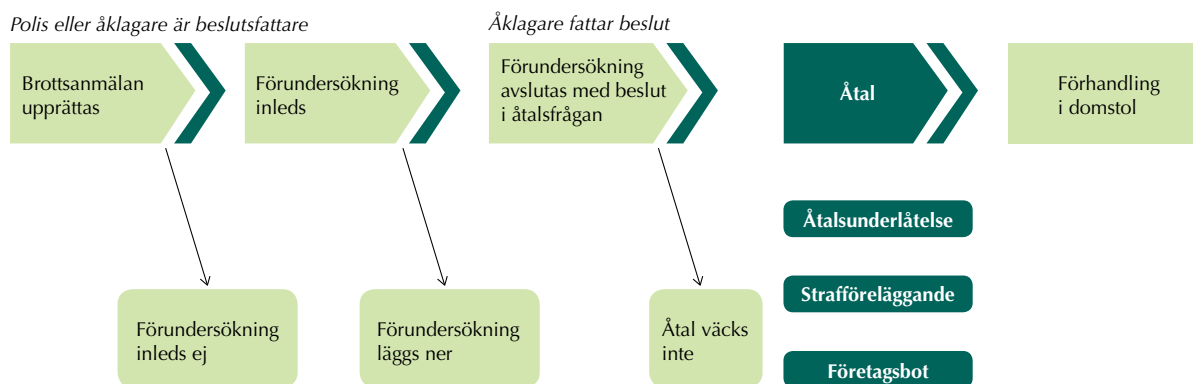
Särskilda åklagarkammaren är direkt underställd riksåklagaren och handlägger bland annat misstankar om brott av poliser.

De tre utvecklingscentrumen är lokaliserade till Stockholm, Malmö och Göteborg. Varje utvecklingscentrum leds av en överåklagare och har ett nationellt och funktionellt ansvarsområde. Inom ansvarsområdet svarar utvecklingscentrumet för främst rättslig tillsyn och kontroll, rättslig utveckling, metodutveckling, kunskapsuppbyggnad, information samt samverkan med andra myndigheter.

Vid huvudkontoret finns fyra avdelningar med olika centrala funktioner samt internrevisionen. Dessutom finns en rättsavdelning med bland annat ansvar för verksamheten i Högsta domstolen och övergripande internationella frågor, en tillsyns-avdelning för samordning av myndighetens rättsliga tillsynsverksamhet samt en funktion som direkt under riksåklagaren handlägger resningsärenden. Vid huvudkontoret finns också en överåklagare för samordning och analys.

Åklagarmyndigheten har ett insynsråd med uppgift att utöva insyn och ge myndighetschefen råd. Ledamöterna utses av regeringen. Rådet har inga beslutsbefogenheter. Ärenden om åklagaruppgiften eller tillsynsfrågor i enskilda fall behandlas inte i insynsrådet.

Samtliga ekobrott i Sverige handläggs av Ekobrottsmyndigheten. Ekobrottsmyndigheten lämnar en egen årsredovisning.

Från brottsanmälan till domstolsförhandling

Ovanstående är en översiktlig beskrivning av processen från brottsanmälan fram till åklagarbeslut och förhandling i domstol. Åklagarmyndigheten är en länk i kedjan polis, åklagare, domstol och kriminalvård. Åklagarens huvuduppgifter är att leda brottsutredningar, besluta i åtalsfrågan och föra talan i domstol. I dessa funktioner är åklagaren självständig och fattar beslut på eget ansvar.

En brottsutredning äger rum inom ramen för en **förundersökning**. En förundersökning ska inledas så snart det finns anledning att anta ett brott som hör under allmänt åtal har begåtts. Mindre allvarlig brottslighet utreds av polisen som därefter överlämnar utredningen till åklagaren för beslut i åtalsfrågan. I vissa fall kan åklagaren fatta beslut om **förundersökningsbegränsning**, vilket innebär att man begränsar en brottsutredning till att omfatta de mest väsentliga delarna eller att vissa brott inte alls utreds. Även polisen har behörighet att besluta om förundersökningsbegränsning i vissa fall.

I utredningar om mer allvarliga brott utförs det operativa utredningsarbetet av polisen med åklagaren som förundersökningsledare. När förundersökningen är klar ska åklagaren ta ställning till om åtal ska väckas. Om åklagaren bedömer att det finns tillräckliga bevis för att den misstänkta personen har begått brottet är huvudregeln att åklagaren är skyldig att väcka åtal.

Åklagaren väcker åtal genom att ge in en stämningansökan till domstolen. Genom den beskrivning av brottet med tid och plats som stämningansökan ska innehålla bestämmer åklagaren ramarna för rättegången i domstolen. Under rättegången är åklagaren den misstänkta personens motpart. Det ligger på åklagaren att fullt ut bevisa den åtalades skuld.

Åklagaren kan under vissa omständigheter lagföra en person genom att meddela **åtalsunderlåtelse** vilket innebär att något straff inte döms ut för brottet. Däremot antecknas i belastningsregistret att den misstänkta personen har begått brott. En förutsättning för att ge åtalsunderlåtelse är att det står klart att ett brott har begåtts, oftast därför att den personen har erkänt brottet.

Alla brott leder inte till rättegång vid en domstol. Är det ett mindre allvarligt brott som den misstänkta personen har erkänt, kan ärendet avgöras på ett förenklat sätt genom att åklagaren utfärdar ett **strafföreläggande**. Straffet kan då vara villkorlig dom med böter eller endast böter.

För brott som begåtts i näringsverksamhet och där straffet kan bli strängare än penningböter kan frågan om företagsbot bli aktuell. Företagsbot ska bestämmas till ett belopp mellan 5 000 och 10 000 000 kronor.

Åklagaren har möjlighet att själv besluta om strafföreläggande med företagsbot på upp till 500 000 kronor. Om förutsättningar för strafföreläggande saknas kan åklagaren i stället välja att domstolen avgör frågan om företagsbot.

ÅKLAGARMYNDIGHETENS LEDNINGSGRUPP

Från vänster: Ekonomidirektör Ulf Ållebrand, kommunikationsdirektör Karin Rosander, områdeschef Lisbeth Johansson, områdeschef Katarina Eriksson, avdelningschef Mats Palm, personaldirektör Nicklas Lagrell, riksåklagare Petra Lundh, rättschef Marie-Louise Ollén, vice riksåklagare Kerstin Skarp, områdeschef Gunnar Brodin, områdeschef Katarina Johansson Welin, områdeschef Niklas Sannerholm, it-direktör Anders Thoursie samt områdeschef Eva Lundström. Frånvarande: Överåklagare Lennart Guné.

RESULTAT- REDOVISNING

RESULTATREDOVISNING

Principer för resultatredovisningen

Definitioner

I redovisningen presenteras uppgifter utifrån begreppen ärenden, brottsmisstankar samt misstänkta och lagförda personer. Ett ärende kan omfatta en eller flera misstänkta personer som var och en misstänks för ett eller flera brott. Vilket av begreppen som används beror på vad som bedöms beskriva verksamhetsresultaten på ett adekvat sätt.

En brottsmisstänke är en koppling mellan ett brott och en misstänkt person. Ett brott kan ha flera misstänkta personer knutna till sig och en misstänkt person kan ha flera brottsmisstankar riktade mot sig, det vill säga att personen är misstänkt för flera brott.

Ett ärende kan innehålla en eller flera brottsmisstankar.

Andelen lagförda personer beräknas genom att dividera antalet personer för vilka lagföringsbeslut fattats med det totala antalet misstänkta personer där beslut om lagföring eller avskrivning fattats.

Andelen lagförda brottsmisstankar beräknas genom att dividera antalet brottsmisstankar för vilka lagföringsbeslut fattats med det totala antalet brottsmisstankar där beslut om lagföring eller avskrivning fattats.

Vid beräkningen av lagföringsandelar exkluderas de brottsmisstankar eller personer som endast omfattas av beslut av administrativ karaktär, till exempel överflyttning mellan åklagarkammare eller att återföra ledningen av förundersökningen till polisen. Med lagföring avses beslut om åtal, strafföreläggande, åtalsunderlåtelse och företagsbot.

Måttet genomströmningstid avser endast sådana brottsmisstankar beträffande vilka åklagare varit förundersökningsledare.

Definitionsförändring

I avsnittet *Brottsutbyte* har uppgifterna om *förverkandeyrkanden* (antal yrkanden, antal ärenden och yrkade belopp) justerats på så sätt att även sådana yrkanden med hänvisning till penningtvättslagen numera ingår i underlaget. Jämförelsetalen för tidigare år har uppdaterats.

I samma avsnitt har i tidigare års årsredovisningar

antalet *förenklade tillgångsutredningar* redovisats. I år redovisas *finansiella utredningar*, vilket innebär en något utvidgad definition. Det är inte möjligt att ta fram uppdaterade jämförelsetal, men skillnaden bedöms vara marginell varför tidigare års siffror används som referens.

Brottsgruppering

I resultatredovisningen delas brottsmisstankarna in i tio brottsgrupper: våldsbrott, brott mot frihet och frid, sexualbrott, tillgreppsbrott, skadegörelsebrott, förmögenhetsbrott, narkotikabrott, trafikbrott, miljö- och arbetsmiljöbrott samt övriga brott. Brott mot frihet och frid avser bland annat olaga hot och ofredande. Sexualbrott omfattar bland annat våldtäkt. Förmögenhetsbrott inkluderar exempelvis bidragsbrott, bedrägerier och häleri.

Statistik

Åklagarmyndighetens statistik för den brottsutredande verksamheten hämtas från myndighetens ärendehanteringssystem för brottmål. Uppföljningen sker utifrån ärenden, brottsmisstankar och misstänkta personer. Informationen om ärenden och brottsmisstankar i systemet ändras kontinuerligt under arbetets gång och de beslut som fattas av en åklagare kan komma att ändras. Exempel på detta är att det kan komma in nya bevis i en nedlagd förundersökning som leder till att den återupptas. En nedlagd brottsmisstänke kan därmed i ett senare skede bli föremål för åtal, det vill säga ett lagföringsbeslut. Vid varje årsskifte görs ett uttag från systemet som ligger till grund för årets statistik.

I tabeller och diagram har standardregler för avrundning tillämpats, vilket innebär att summan av procentandelar inte alltid är 100 procent.

I löpande text avrundas uppgifter om antal brottsmisstankar och antal ärenden till jämna hundratal. För uppgifter om antal individer tillämpas ingen avrundning.

Uppgifter om dagar avrundas till heldagar.

Statistik redovisas uppdelat på kön för måtten inkomna brottsmisstankar, beslutade brottsmisstankar, antal misstänkta personer totalt, antal misstänkta personer med lagföringsbeslut, antal häktade perso-

ner och antal häktade personer med restriktioner. I redovisningen för samtliga mått finns ett antal där kön är okänt, dessa är dock av mindre omfattning och påverkar inte fördelningen. Myndighetens anställda redovisas med uppdelning på kön för åklagare och administrativ personal, medelålder för åklagare och administrativ personal och sjukfrånvaro. Åklagarmyndigheten har inte bedömt det som lämpligt att redovisa samtlig statistik könsuppdelad eftersom statistiken är baserad på de personer som är misstänkta för brott vilket myndigheten inte kan påverka och det därmed inte går att dra relevanta slutsatser utifrån ett jämställdhetsperspektiv om Åklagarmyndigheten gör ovidkommande skillnader mellan könen.

Från och med 2018 grundar sig all statistik i avsnittet *Häktningar och restriktioner* på data från Kriminalvården. Bakgrunden till detta är ett regeringsuppdrag i myndigheternas regleringsbrev 2018 som angav att myndigheterna gemensamt skulle utveckla statistiken för häktningar och restriktioner. Det gemensamma arbetet visade att Kriminalvårdens data håller en högre kvalitet än Åklagarmyndighe-

tens och det är därför lämpligt att Kriminalvårdens data ligger till grund för den statistik som redovisas för häktningar och restriktioner. Statistik om unga häktades (15-17 år) möjligheter till kontakt med närstående och andra under häktningstiden hämtas från Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem.

Verksamhetsstatistiken finns samlad i kapitel *Fakta i korthet* i resultatredovisningen.

Jämförelsetal

Uppgifter som redovisas i tabeller och diagram återges med jämförelsetal två år bakåt i tiden. För avsnittet *Häktningar och restriktioner* finns jämförelsetal endast för ett år bakåt i tiden på grund av att denna statistik grundar sig på data från Kriminalvården som bytte källsystem under 2017 och därför inte har data från 2016 tillgängligt. Det bedöms heller inte relevant att jämföra med Åklagarmyndighetens uppgifter från 2016.

För uppgifter om resurs- och kostnadsfördelning finns endast jämförelsetal för ett år bakåt i tiden på grund av att brottsgruppernas indelning förändrades under 2017.

Utredning och lagföring

Åklagare har till uppgift att handlägga de ärenden som polisen och andra myndigheter överlämnar. Åklagare kan inte i någon större utsträckning påverka omfattningen av inflödet utan det beror på samhällsutvecklingen och på hur de utredande myndigheterna arbetar.

Uppgiften att leda förundersökningar är delad mellan åklagare och de utredande myndigheterna. Uppdelningen är reglerad mellan berörda myndigheter. Det är främst vid allvarigare brottslighet som utredningen leds av åklagare. Under en följd av år har tillämpningen successivt blivit mer strikt, vilket innebär att en större andel förundersökningar leds och – när det är motiverat – läggs ned av polisen i stället för att ärendet registreras in vid Åklagarmyndigheten och beslutas av en åklagare. Senare års utökade befogenheter för polisen att leda utredningar om ungdomsbrott och att begränsa förundersökningar kan i vissa avseende påverka Åklagarmyndighetens resultat.

Resultatet redovisas i tre huvudsakliga hänseenden: **utvecklingen av volymer** (inkomna, avslutade och balanserade ärenden och brottsmisstankar), **utvecklingen av tider** (genomströmningstid och beslutstid) och **utvecklingen av lagföring** (lagföringsbeslut och avskrivningsbeslut).

Resultatet redovisas i första hand för verksamheten som helhet, men också särskilt för myndighetens prioriterade områden.

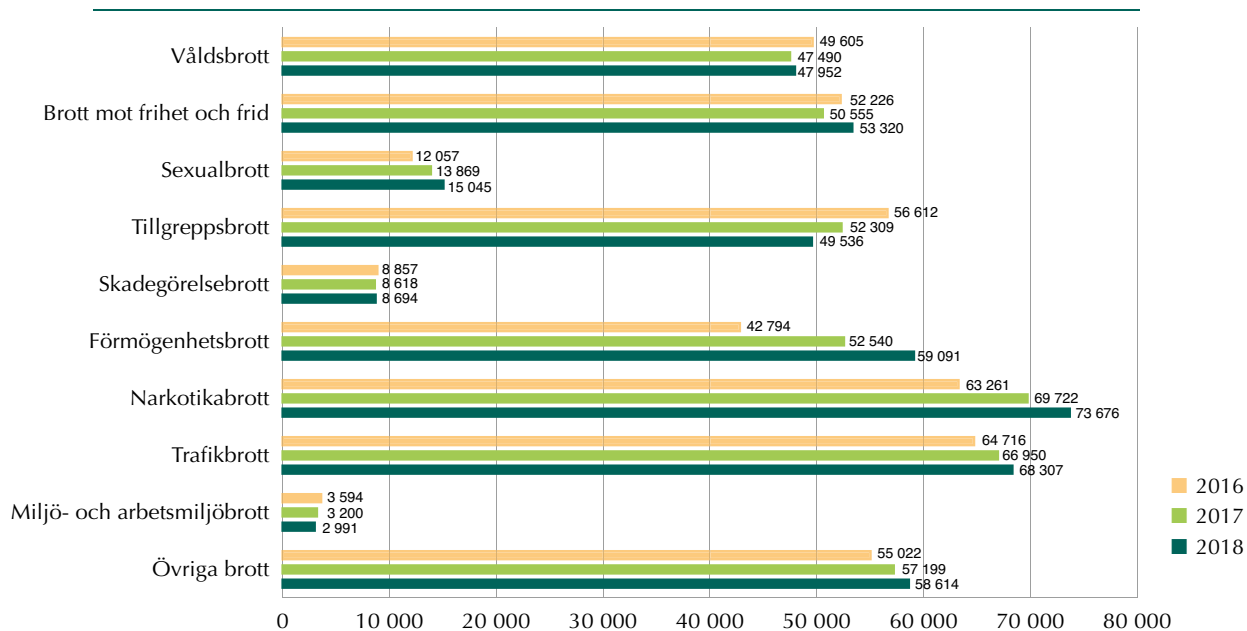
Utvecklingen av volymer

- Det totala inflödet har ökat något jämfört med 2017, räknat i brottsmisstankar med tre procent.
- Inflödet ökar i de flesta brottsgrupper. Antalsmässigt är det framför allt brottsmisstankar om förmögenhetsbrott, narkotikabrott och brott mot frihet och frid som har ökat. Andelsmässigt har förmögenhetsbrotten ökat med tolv procent och brottsmisstankar om sexualbrott har ökat med drygt åtta procent.
- Vid årets slut var tolv procent fler brottsmisstankar i balans jämfört med ett år tidigare.
- Den största antalsmässiga ökningen rör brottsmisstankar för vilka förundersökning pågår. Procentuellt har balansen avseende förundersökning redovisad ökat mest.
- De största grupperna i kategorin pågående förundersökningar är förmögenhetsbrott, brott mot frihet och frid, våldsbrott samt övriga brott. Dessa grupper fortsätter att öka.
- Nästan var sjätte brottsmisstanke har efter ett år ännu inte beslutats i åtalsfrågan. Antal ärenden med så gamla brottsmisstankar under utredning har på ett år ökat med tolv procent.

Inkomna ärenden och brottsmisstankar

Inflödet mäts med måtten inkomna ärenden och brottsmisstankar. Ett ärende kan, utöver brottsmisstankar, även avse annat än ansvar för brott, till exempel begäran om kontaktförbud, yttrande i ärenden om rättspsykiatrisk vård och ansökan om internationellt rättsligt samarbete. Ärenden som avser annat än ansvar för brott utgjorde under 2018 tre procent av alla inkomna ärenden.

Antalet inkomna ärenden uppgick under 2018 till 166 900 vilket är en procent högre än 2017 då 164 800 ärenden inkom. Av *tabell 1* framgår samtliga inkomna ärenden de senaste tre åren.

Diagram 1. Antal inkomna brottsmisstankar 2016–2018 per brottsgrupp**Tabell 1.** Antal inkomna ärenden 2016–2018

	2018	2017	2016
Inkomna ärenden	166 940	164 797	162 743

Det totala inflödet av brottsmisstankar har under 2018 ökat från 422 500 år 2017 till 437 200, en ökning med cirka 14 800 brottsmisstankar (tre procent). Av de inkomna brottsmisstankarna har knappt 20 procent en kvinnlig misstänkt och drygt 80 procent en manlig misstänkt. Könsuppdelad statistik presenteras i avsnittet *Fakta i korthet*.

Av *tabell 2* framgår samtliga inkomna brottsmisstankar de senaste tre åren.

Tabell 2. Antal inkomna brottsmisstankar 2016–2018

	2018	2017	2016
Inkomna brottsmisstankar	437 226	422 452	408 744

Utvecklingen varierar inom de olika brottsgrupperna. Av *diagram 1* framgår antalet inkomna brottsmisstankar uppdelat per brottsgrupp. Diagrammet visar

att inflödet ökar i de flesta brottsgrupperna och att ökningen varit särskilt stor antalsmässigt avseende brottsmisstankar om förmögenhetsbrott, narkotikabrott och brott mot frihet och frid. Andelsmässigt har ökningen av inflödet varit störst i grupperna förmögenhetsbrott och sexualbrott, tolv procent respektive åtta procent.

Inflödet redovisas både med antal ärenden och med antal brottsmisstankar då dessa mått kompletterar varandra. Ärenden är ett stabilt mått som indikerar den långsiktiga trenden medan brottsmisstankar ger ett utökat underlag för analys eftersom dessa innehåller detaljerad information om exempelvis brottsgrupp. Det är viktigt att framhålla att statistik som bygger på brottsmisstankar är förhållandevis känslig för enstaka mycket stora ärenden, vilket innebär att stora variationer mellan år kan ha sin grund i ett fåtal ärenden.

Uppgiften att leda förundersökning delas, som nämnts i inledningen av detta avsnitt, mellan åklagare och polisen och andra utredande myndigheter. De senaste tre åren har fördelningen av förundersökningsledarskapet för inkomna brottsmisstankar på total nivå varit jämn, ungefär hälften har varit

åklagarledda och hälften polisledda. Inflödet har det senaste året ökat i båda grupperna. Det har alltså både kommit in fler anmälningar om brott för vilka åklagare ska vara förundersökningsledare och fler polisledda utredningar färdiga för åklagarbeslut. Ökningen är dock störst för brottsmisstankar i åklagarledda förundersökningar. Det är skillnad mellan brottsgrupperna hur förundersökningsledarskapet är fördelat. Polisen är i större utsträckning förundersökningsledare i trafikbrott och narkotikabrott och åklagare är ofta förundersökningsledare avseende brott mot frihet och frid, våldsbrott och förmögenhetsbrott. Se fördelning för samtliga brottsgrupper i tabell under *Fakta i korthet*.

Avslutade ärenden och beslutade brottsmisstankar

Utfödet mäts med måtten avslutade ärenden samt beslutade brottsmisstankar per år. Under 2018 avslutades 168 900 ärenden vilket är 2 200 fler än 2017 då 166 700 ärenden avslutades. Det motsvarar en ökning med en procent, se *tabell 3*.

Tabell 3. Antal avslutade ärenden 2016–2018

	2018	2017	2016
Avslutade ärenden	168 893	166 705	170 211

Räknat i brottsmisstankar har 437 000 beslut fattats under 2018 vilket är en ökning jämfört med 2017 då 422 700 beslut fattades.

För beslutade brottsmisstankar finns möjlighet att följa upp vilken typ av beslut som fattats. Lagföringsbeslut, som utgör den största beslutsgruppen, har ökat med sex procent. Detta redovisas i *tabell 4*.

Tabell 5. Förundersökningsbegränsningar 2016–2018

	2018	2017	2016
Förundersökning inleds inte	5 972	6 002	6 292
varav förundersökningsbegränsningar	3 483	3 533	3 680
Andel förundersökningsbegränsningar av beslutet att förundersökning inte inleds	58%	59%	58%
Förundersökning läggs ned	113 737	110 076	110 276
varav förundersökningsbegränsningar	17 985	17 277	17 317
Andel förundersökningsbegränsningar av beslutet att förundersökning läggs ned	16%	16%	16%

Tabell 4. Antal beslutade brottsmisstankar 2016–2018

	2018	2017	2016
Beslutade brottsmisstankar	436 956	422 719	425 265
<i>FU inleds inte</i>	5 972	6 002	6 292
<i>FU läggs ned</i>	113 737	110 076	110 276
<i>Åtal väcks inte</i>	17 306	18 740	16 864
<i>Lagföringsbeslut*</i>	235 155	221 628	227 802
<i>Övriga beslut**</i>	64 786	66 273	64 031

* Här ingår strafföreläggande, åtalsunderlåtelse, åtal och företagsbot som ersätter personligt straffansvar

** Här ingår förundersökningsledning överlämnas till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas och andra administrativa beslut som avslutar åklagarhandläggningen

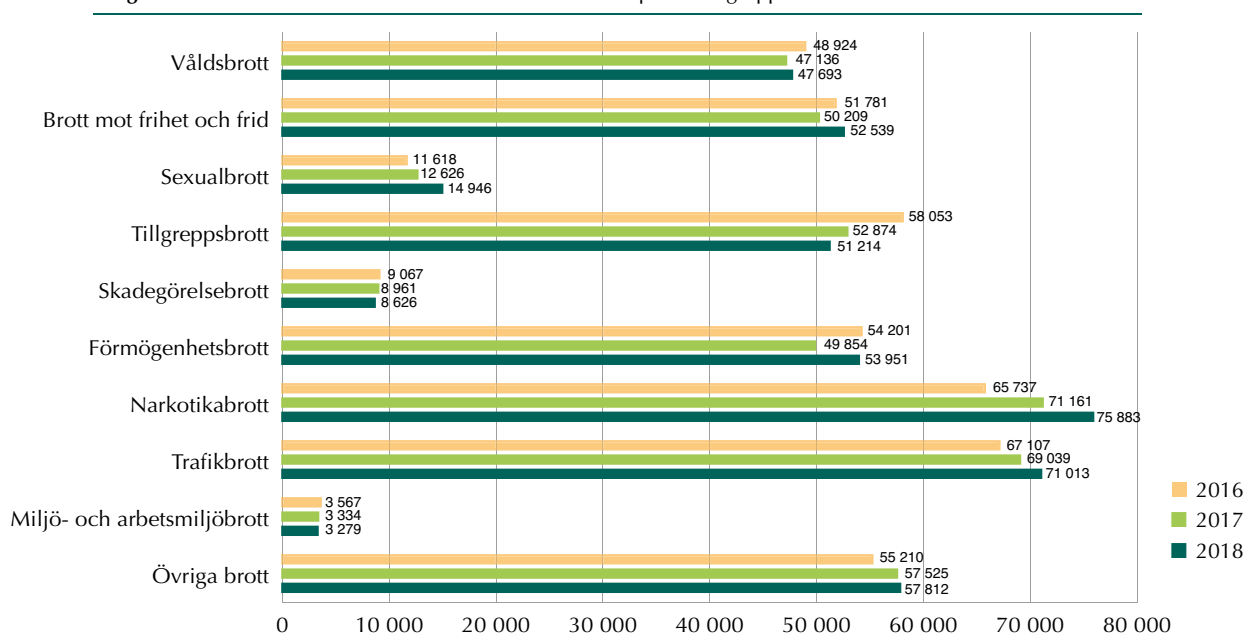
För de beslutade brottsmisstankarna har knappt 20 procent en kvinnlig misstänkt och drygt 80 procent en manlig misstänkt. Könsfördelningen mellan de misstänkta är densamma som för inkomna brottsmisstankar.

Andelen och fördelningen av beslut i åtalsfrågan samt könsuppdelad statistik redovisas i tabell under *Fakta i korthet*.

Åklagares beslut att inte inleda eller att lägga ned en förundersökning kan bland annat ha stöd i reglerna om förundersökningsbegränsning. Det vanligaste skälet till förundersökningsbegränsning är att begränsa brottsutredningar till de mest väsentliga delarna för att få en snabb och effektiv lagföring. Omfattningen av förundersökningsbegränsningar framgår av *tabell 5* nedan.

Diagram 2. Antalet beslutade brottsmisstankar 2016–2018 per brottsgrupp

Av åklagarnas beslut om att inte inleda förundersökning är mer än hälften (58 procent) beslut om förundersökningsbegränsning, vilket är en liten minskning jämfört med föregående år (59 procent 2017). Ett annat vanligt skäl att inte inleda förundersökning är att uppgifterna i ärendet inte har gett anledning att anta att brott som hör under allmänt åtal har begåtts.

Som *tabell 5* visar har åklagare lagt ned förundersökningar med hänvisning till reglerna om förundersökningsbegränsning i samma utsträckning som föregående år.

Av *diagram 2* framgår antal beslutade brottsmisstankar uppdelat per brottsgrupp. En antalsmässig ökning har skett i över hälften av brottsgrupperna och de andelsmässiga största ökningarna återfinns i grupperna sexualbrott och förmögenhetsbrott. Även inom de två största brottsgrupperna, narkotikabrott och trafikbrott, har antalet beslut ökat jämfört med föregående år.

Brottsmisstankar i balans

Med brottsmisstankar i balans avses brottsmisstankar som på något sätt är under handläggning vid Åklagarmyndigheten. När brottsmisstankar registreras hos åklagare läggs de till balansen och när de avslutas räknas de bort. Tidigare avslutade brottsmisstankar kan öppnas igen för kompletterande handläggning och återförs då till balansen. Brottsmisstankarna blir i dessa fall avslutade vid mer än ett tillfälle, men räknas som inkomna endast en gång. Detta innebär att förändringar av balanserna inte är detsamma som skillnaden mellan inkomna och beslutade brottsmisstankar.

De balanserade brottsmisstankarna delas in efter vilket led i handläggningen (se avsnittet *Från brottanmälan till domstolsförhandling*) de befinner sig i vid mätillfället. Indelningen sker i fyra grupper: *förundersökning ej inledd*, *förundersökning pågår*, *förundersökning redovisad* samt *åtal väckt*. Brottsmisstankar i grupperna *förundersökning pågår* och *åtal*

väckt hanteras av Åklagarmyndigheten gemensamt med polisen och andra utredande myndigheter respektive domstolarna. För brottsmisstankar i grupperna *förundersökning ej inledd* och *förundersökning redovisad* är nästa åtgärd regelmässigt åklagarens ställningstagande varför myndighetens möjligheter att påverka balanssituationen är större.

I *diagram 3* är de balanserade brottsmisstankarna fördelade på respektive handläggningsläge vid utgången av de tre senaste åren. Totalt sett var balansen större vid utgången av 2018 jämfört med ett år tidigare. Ökningen var 16 300 brottsmisstankar, vilket motsvarar tolv procent. Antalsmässigt är det gruppen *förundersökning pågår* som har ökat mest, med 6 500 brottsmisstankar, men den procentuella ökningen är högst bland de brottsmisstankar som väntar på att åklagaren ska ta ställning i åtalsfrågan, se *förundersökning redovisad* i *diagram 3*.

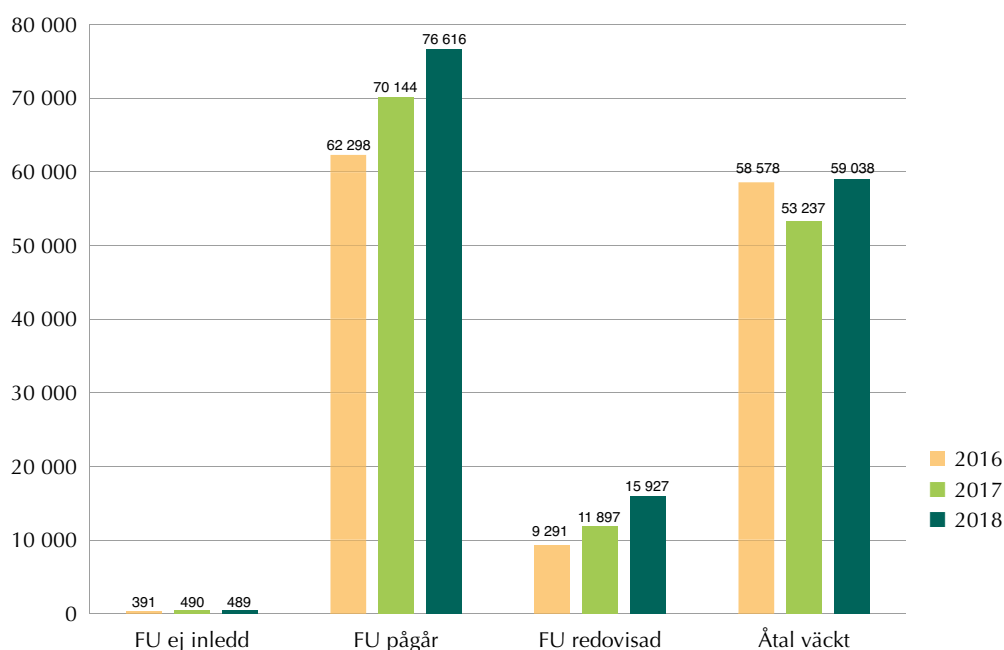
Brottsutredning är färskvara. Det är därför viktigt att det inte går för lång tid innan brott utreds färdigt. Av de balanserade brottsmisstankar där åtal inte väckts vid slutet av 2018 var det sexton procent, det vill säga nästan var sjätte brottsmisstänke, som

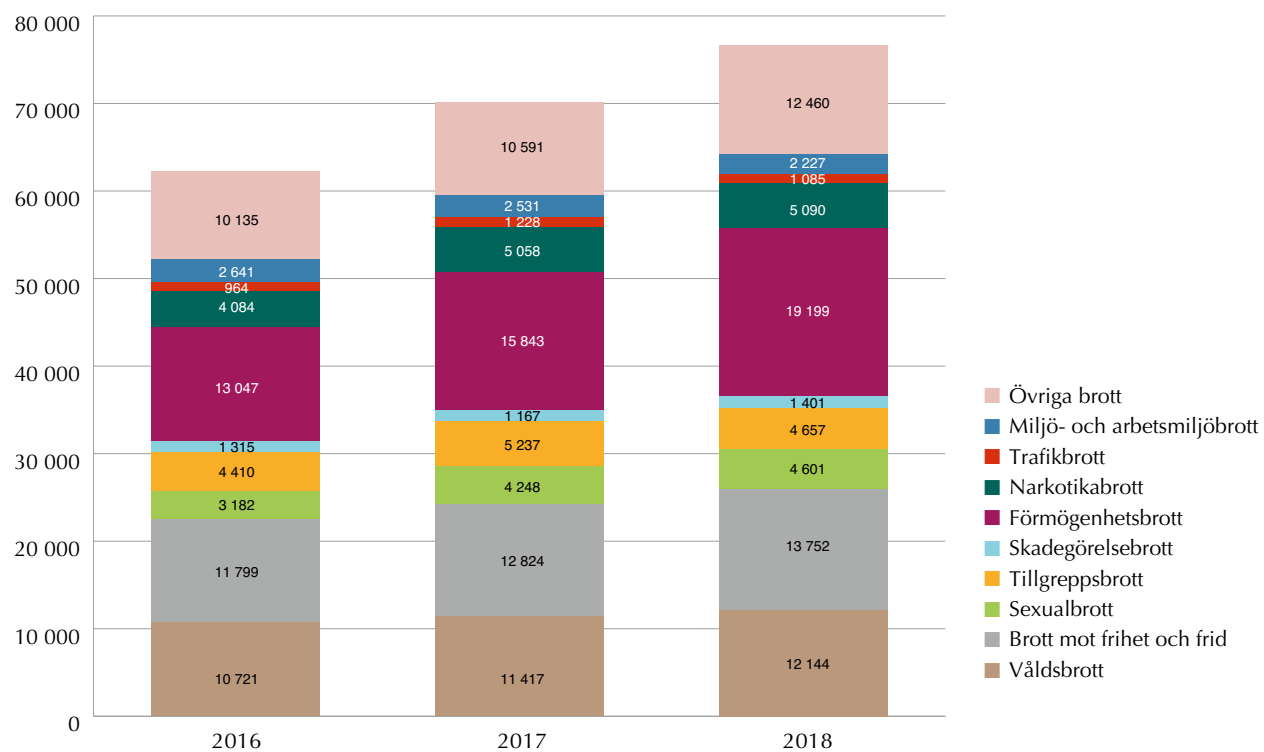
kommit in till åklagare mer än ett år tidigare. Antalet ärenden som innehåller brottsmisstankar äldre än ett år har ökat till knappt 3 800 år 2018 från knappt 3 400 år 2017, vilket ger en ökning på tolv procent. De utmaningar som polisen haft att möta under senare år är sannolikt en bidragande orsak till att det tar längre tid att slutföra förundersökningar. Frågan om hur Åklagarmyndighetens och Polismyndighetens gemensamma verksamhet kan bli mer effektiv har varit i fokus i många sammanhang under året.

Utvecklingen av innehållet i de pågående förundersökningarna är av särskilt intresse. I *diagram 4* redovisas balanserade brottsmisstankar där förundersökning pågår uppdelat per brottsgrupp.

Diagrammet visar att balansen antalsmässigt ökar i de flesta brottsgrupper. Särskilt värt att notera är att våldsbrotten, brotten mot frihet och frid samt sexualbrotten – brottsgrupper som rymmer mycket av de särskilt prioriterade brotten – fortsätter att öka i antal. Jämfört med föregående år har antalet brottsmisstankar under utredning för de tre nämnda brottsgrupperna ökat med sju procent.

Diagram 3. Antal brottsmisstankar i balans vid utgången av åren 2016–2018

Diagram 4. Antal brottsmisstankar i balans FU pågår per brottsgrupp vid utgången av åren 2016–2018

Utvecklingen av tider

- Totalt sett har tiden från det att en anmälan kommer in till åklagare till dess att beslut fattats ökat med elva dagar jämfört med föregående år.
- Även om man bortser från förmögenhetsbrotten tar det allt längre tid. Ökningen är då sex dagar jämfört med föregående år.
- När förundersökningarna är slutförda tar det i genomsnitt drygt två veckor för åklagarna att fatta beslut. Beslutstiden har ökat något.

Genomströmningstid

Åklagarmyndigheten mäter tiden från att en anmälan om brott kommer in till en åklagarkammare fram till att åklagaren har avgjort ärendet. Måttet omfattar den tid som ett misstänkt brott utreds och avser förundersökningar som leds av åklagare. Denna tid kallas genomströmningstid. Statistiken över genomströmningstid avser den genomsnittliga tiden som brottsmisstankarna hanterats.

Tabell 6. Genomströmningstid och beslutstid 2016–2018

	2018	2017	2016
Genomströmningstid (dagar) från inkommen anmälan till beslut	133	122	148
Beslutstid (dagar) från inkommet beslutsunderlag till beslut	17	16	15

Den totala genomsnittliga tiden från att anmälan inkommit till åklagare till dess att beslut fattats ökade under 2018 till 133 dagar (122 dagar 2017), se *diagram 5*.

I alla brottsgrupper utom skadegörelsebrott har genomströmningstiden ökat jämfört med 2017. Eftersom brottsgruppen förmögenhetsbrott innehåller enstaka ärenden av sådan storlek att de påverkar statistiken finns det anledning att se hur genomströmningstiden utvecklats om den brottsgruppen utesluts. Som *diagram 6* visar är det en

Diagram 5. Genomströmningstid i dagar (medelvärde), 2016–2018 per brottsgrupp

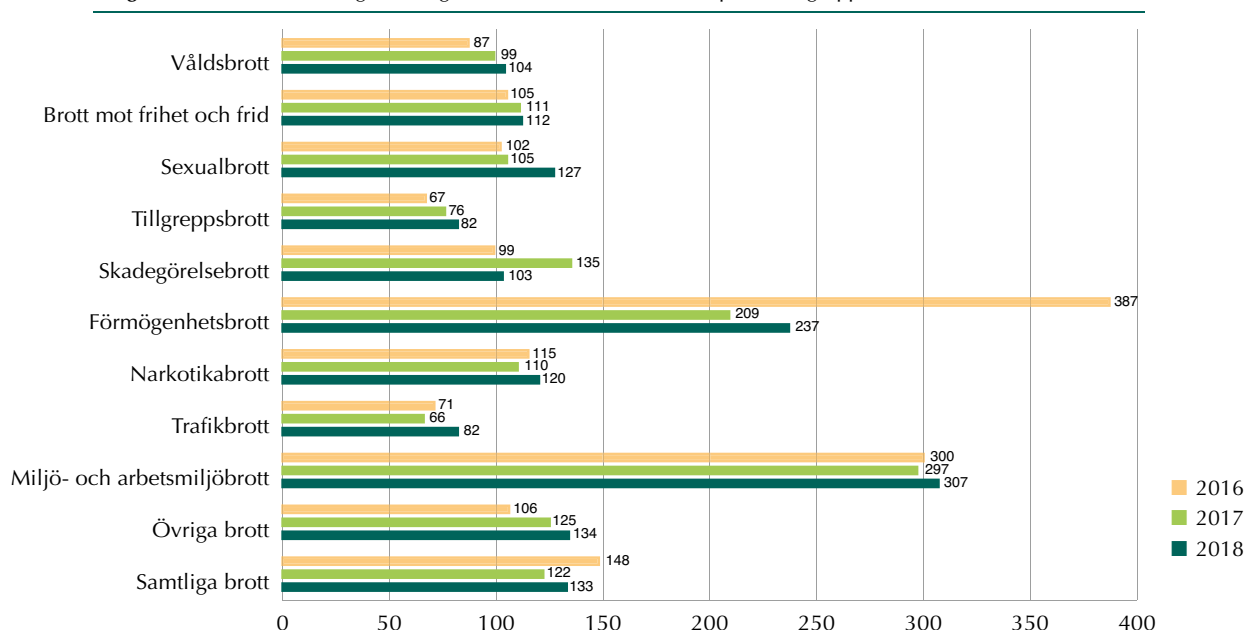
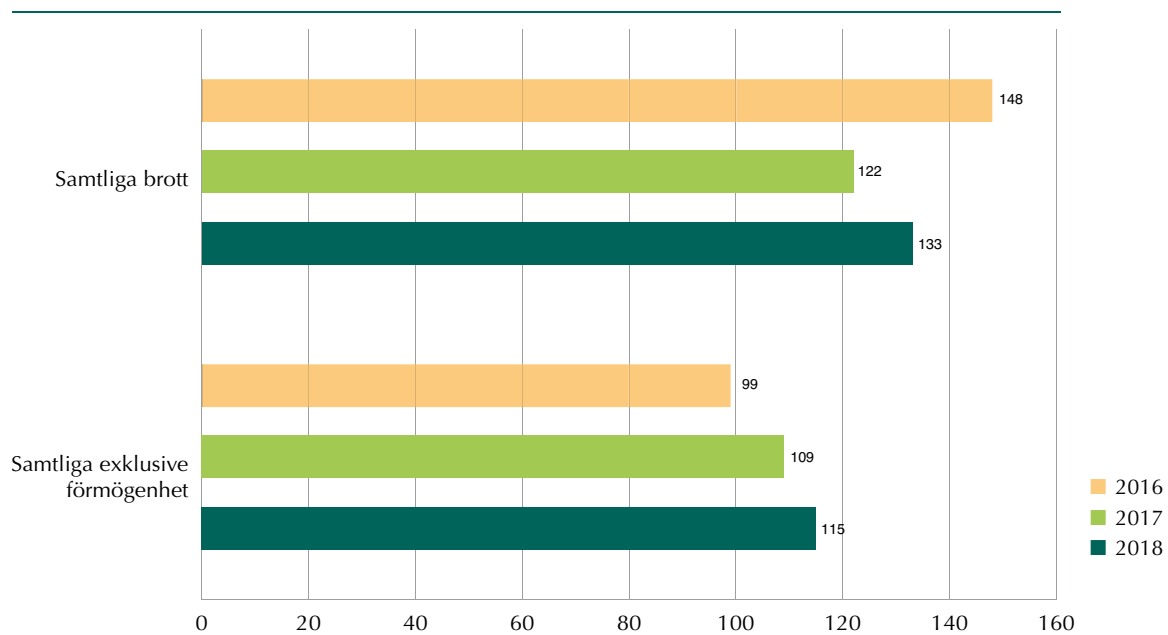
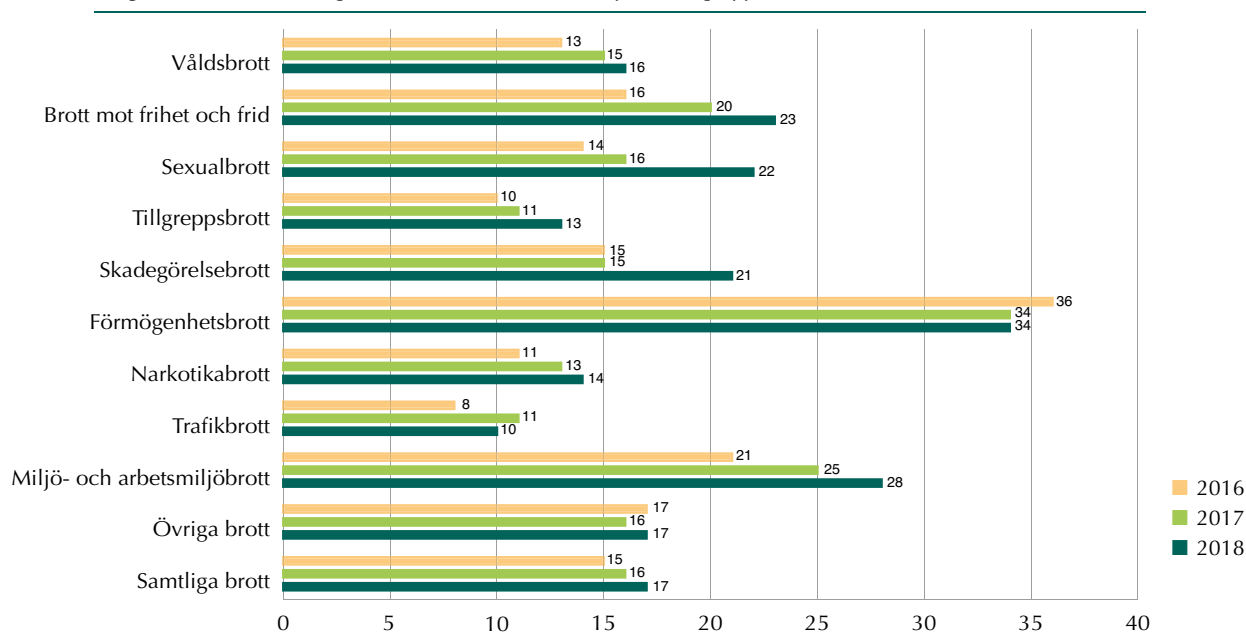

Diagram 6. Genomströmningstid i dagar (medelvärde), 2016–2018 per brottsgrupp

Diagram 7. Beslutstid i dagar (medelvärde), 2016–2018 per brottsgrupp

generell utveckling med längre genomströmningstider under de senaste åren, jämfört med 2017 är ökningen sex dagar. De utmaningar som polisen haft att möta under senare år är sannolikt en bidragande orsak till längre tider. Som tidigare nämnts har frågan om hur Åklagarmyndighetens och Polismyndighetens gemensamma verksamhet kan bli mer effektiv varit i fokus i många sammanhang under året.

Beslutstid

Utöver genomströmningstid mäts även tiden från att en färdig brottsutredning – åklagarledd eller ledd av annan – kommer in till Åklagarmyndigheten fram till dess att åklagaren har fattat beslut. Denna tid kallas beslutstid. Statistiken över beslutstid avser den genomsnittliga tiden.

För brottsgrupper där beslutsunderlaget generellt sett utgörs av mer omfattande utredningar, till exempel förmögenhetsbrott och miljöbrott, är beslutstiderna något längre, medan de för enklare ärenden, som återfinns i till exempel grupperna trafik- och tillgreppsbrott, är kortare. För de flesta brottsgrupper har beslutstiden ökat. Den totala tiden från inkommet beslutsunderlag till beslut har under 2018 uppgått till 17 dagar vilket en ökning med en dag sedan föregående år (16 dagar 2017), se *diagram 7*.

Utvecklingen av lagföring

- Jämfört med förra året har fler personer åtalats eller på annat sätt lagförts för brott.
- Antalet lagförda brottsmisstankar har ökat inom nästan alla brottsgrupper och framför allt i grupperna förmögenhetsbrott, trafikbrott, narkotikabrott och sexualbrott.

Lagföring

I begreppet lagföring ingår åklagarens beslut om åtal, strafföreläggande och åtalsunderlåtelse (en åtalsunderlåtelse innebär att brottsutredningen leder till en notering i belastningsregistret men inte till någon påföljd) samt beslut om företagsbot som ersättning för straff. Myndigheten har flera mått för att följa resultatutvecklingen för lagföring: antal och andel misstänkta personer som lagförts samt antal och andel brottsmisstankar som avslutats med lagföring.

Definition av lagföringsandelar redovisas i avsnittet *Principer för resultatredovisningen*.

Åklagarmyndigheten har totalt sett under året lagfört 108 300 personer vilket är en ökning med fem procent jämfört med föregående år (103 300 personer 2017), vilket framgår av *tabell 7*. Av de misstänkta personer som har berörts av åklagarbeslut har 66 procent lagförts för minst ett brott. Andelen brottsmisstankar med lagföringsbeslut är 63 procent.

Tabell 7. Lagföringsbeslut 2016–2018

	2018	2017	2016
Antal brottsmisstankar med lagföringsbeslut	235 155	221 628	227 802
Andel brottsmisstankar med lagföringsbeslut	63%	62%	63%
Antal personer med lagföringsbeslut	108 310	103 280	102 083
Andel personer med lagföringsbeslut	66%	65%	64%

Av det totala antalet misstänkta personer som blivit föremål för åklagares beslut under 2017 var 20 procent kvinnor och 80 procent män. Av de misstänkta som lagförts utgjorde 17 procent kvinnor och 83 procent män.

Som nämnts i anslutning till *tabell 4* har det totala antalet lagföringsbeslut ökat från 221 600 år 2017 till 235 200 år 2018, vilket är en ökning med sex procent.

Av *diagram 8* framgår antalet brottsmisstankar som lett till lagföring uppdelat per brottsgrupp. Antalet lagförda brottsmisstankar har ökat i alla brottsgrupper utom två. Ökningen i de två största brottsgrupperna, narkotikabrott och trafikbrott, hänger samman med det ökade inflödet i dessa brottsgrupper där lagföringen generellt sett är hög. Den största procentuella ökningen av lagförda brottsmisstankar har skett i brottsgruppen sexualbrott som ökat med 56 procent. Under året har det vid olika åklagarkammare väckts åtal i flera ärenden med många brottsmisstankar om bland annat utnyttjande av barn för sexuell posering och sexuellt ofredande. Även den stora ökningen av lagförda misstankar om förmögenhetsbrott kan delvis kopplas till stora ärenden.

Av *diagram 9* framgår andelen avslutade brottsmisstankar som lett till lagföring uppdelat per brottsgrupp. Totalt sett har andelen brottsmisstankar som lett till lagföring ökat med en procentenhet jämfört med föregående år. För flera brottsgrupper är lagföringsnivån påfallande stabil, men liksom när det gäller antalet brottsmisstankar med lagföringsbeslut har det skett en stor ökning för brottsgruppen sexualbrott, åtta procentenheter jämfört med föregående år.

Utfallet av lagföringsstatistiken påverkas av fler faktorer än förmågan att samla bevisning till stöd för åtal eller annan lagföring. Inte minst påverkas lagföringsnivån av ärendesammansättningen. Inom vissa brottsgrupper lagförs nio av tio brottsmisstankar. Det är fråga om enkla brott som utreds av polis och redovisas som färdiga utredningar. I andra brottsgrupper ligger lagföringsnivån kring tre av tio. Redan små förändringar av ärendesammansättningen påverkar därför den totala lagföringsnivån. På motsvarande sätt ger skillnader i ärendesammansättningen olika förutsättningar för åklagarområdena.

Diagram 8. Antal brottsmisstankar som lett till lagföring 2016–2018 per brottsgrupp

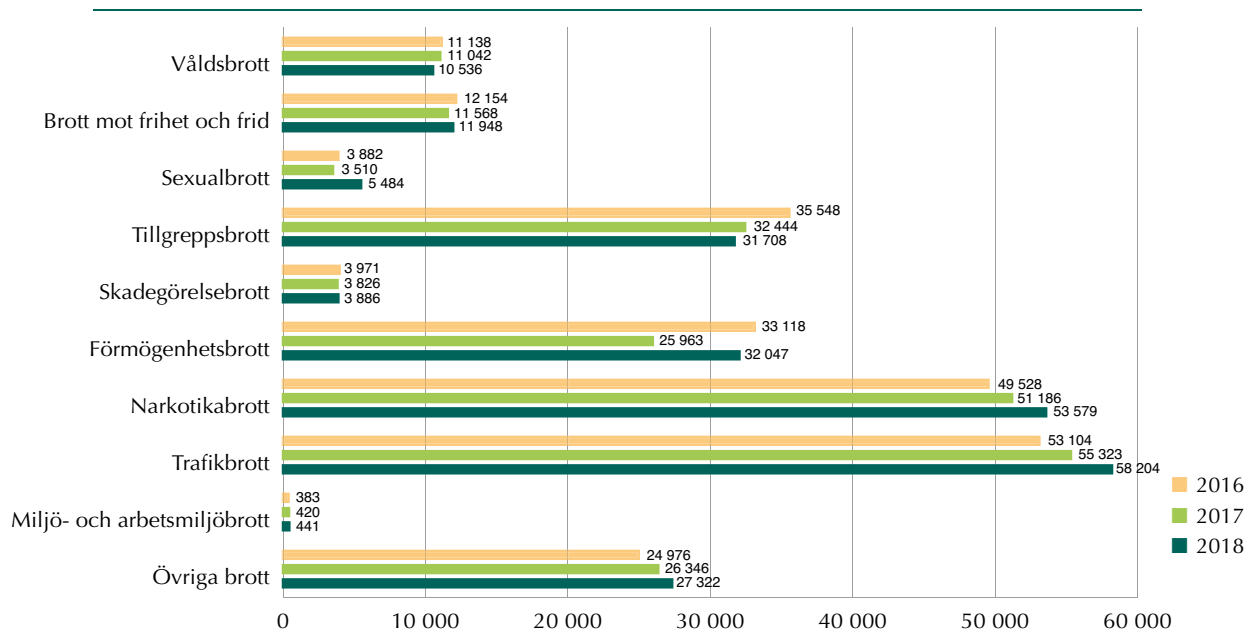
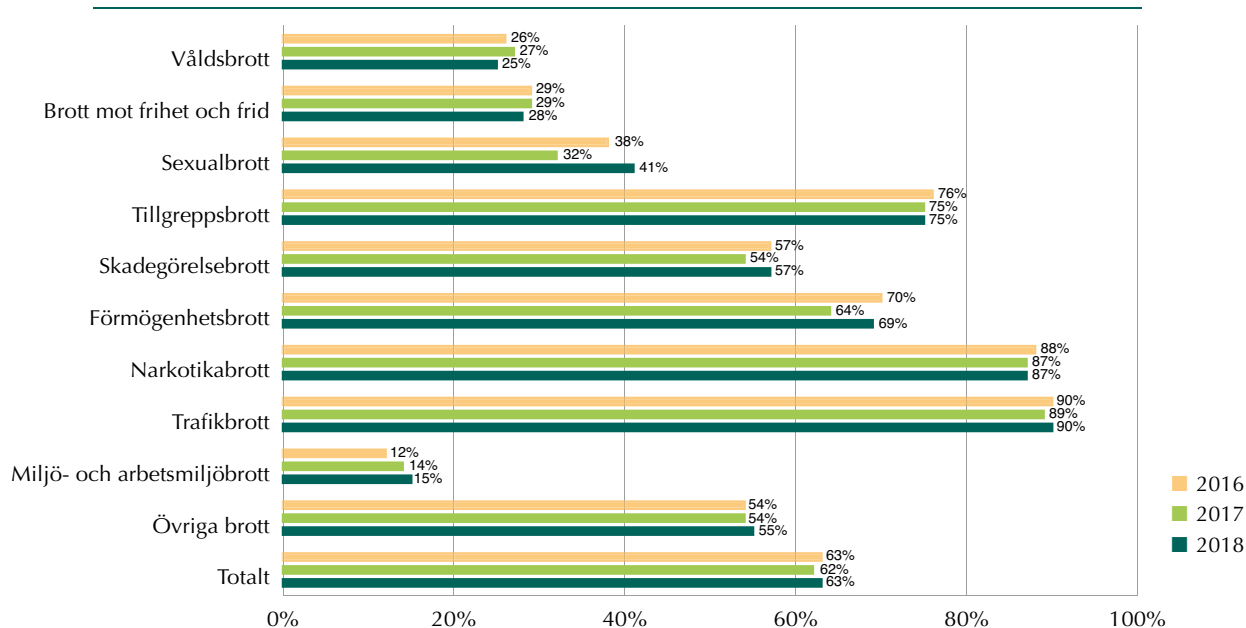

Diagram 9. Andel brottsmisstankar som lett till lagföring 2016–2018 per brottsgrupp

Resurs- och kostnadsfördelning

Fördelningen av resurser och kostnader baseras på tidmätningar som genomförts vid två tillfällen under 2018. Sammanlagt har 96 procent av den totala tiden använts till området utredning och lagföring vilket är en procentenhet mer än förra året. Av myndighetens totala kostnader om 1 542 miljoner kronor (1 537 miljoner kronor 2017) har 1 482 miljoner kronor (1 465 miljoner kronor 2017) fördelats på utredning och lagföring. Den genomsnittliga kostnaden för att handlägga en brottsmisstanke var 3 391 kronor under 2018 (3 466 kronor 2017). Trots att den totala kostnaden är något högre under 2018 är den genomsnittliga kostnaden per brottsmisstanke lägre

på grund av att antalet beslutade brottsmisstankar är fler. Den genomsnittliga kostnaden för att handlägga en brottsmisstanke avseende olika brottsgrupper framgår i tabeller i *Fakta i korthet*. Det bör observeras att det handlar om genomsnittsvärden och att kostnaden kan variera avsevärt för brottsmisstankar inom samma brottsgrupp. För de brottsgrupper som har en hög andel åklagarledda förundersökningar är tidsåtgången högre och därmed även kostnaderna. I miljö- och arbetsmiljöbrott, sexualbrott, våldsbrott och brott mot frihet och frid är andelen åklagarledda förundersökningar över 80 procent medan den i trafikbrott är lägre än tio procent.

Resultat för särskilda områden

Ungdomsbrott

Begreppet ungdomsbrott avser brott som begåtts av ungdomar som har fyllt 15 men inte 18 år och utgör sju procent av alla brottsmisstankar som hanteras inom Åklagarmyndigheten.

Inom alla åklagarområden finns särskilda åklagare som hanterar ungdomsärenden. Samtliga områden har välfungerande nätverk för ungdomsåklagarna med en särskild kontaktåklagare utsedd för ungdomsbrott. Uppgiften för kontaktåklagaren är bland annat att fungera som informationskanal och bidra till att bereda olika juridiska frågor som rör ungdomsbrott. Under året har myndigheten genomfört utbildningar för både åklagare och administrativ personal om ungdomsbrott.

Under 2017 redovisade Åklagarmyndigheten ett regeringsuppdrag om att myndigheten ska verka för att samverka enligt 39 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare kommer till stånd. Som en följd av detta trädde en

ny riktlinje i kraft (ÅMR 2017:2). Under 2018 har en uppföljning av denna samverkan genomförts. Det kan konstateras att samverkan i allt väsentligt fungerar väl och medför verksamhetsnytta för både åklagarkamrarna och de aktörer som kamrarna samverkar med, det vill säga polis, socialtjänst, domstolar och, i förekommande fall, försvarare.

Vid samverkansmötena har bland annat frågor om kvalitet på utredningar, yttranden och frister diskuterats.

Under 2018 avslutades ett projekt med att se över de mallar som Åklagarmyndigheten använder sig av i ungdomsärenden för att begära in yttranden från socialtjänsten. Projektet har involverat flera olika delar av myndigheten, men även Polismyndigheten och Socialstyrelsen. Nya mallar har tagits fram med syftet att yttrandena från socialtjänsterna ska bli än tydligare och mer precisa och därigenom skapa bättre förutsättningar för åklagare och domstolar att ta ställning i frågan om lämplig påföljd.

Under året kom det till åklagare in 28 700 brottsmisstankar som avsåg ungdomsbrott. Det är en

minskning med 900 brottsmisstankar jämfört med 2017 men inflödet var fortfarande något större än 2016.

Det vanligaste ungdomsbrottet är ett tillgreppsbrott. Sådana brott utgör drygt en femtedel (22 procent) av ungdomsbrotten hos åklagare vilket är dubbelt så vanligt som i de ärenden Åklagarmyndigheten hanterar generellt. Därefter är narkotikabrotten (18 procent) och våldsbrotten (tolv procent) vanligast förekommande. Sett till alla ungdomsbrott utgör sexualbrotten en mindre del (sex procent). Under de senaste åren har antalet brottsmisstankar om sexualbrott dock ökat, från 1 400 år 2016 till 1 700 misstankar 2018. Trafikbrott, förmögenhetsbrott och miljö- och arbetsmiljöbrott är förhållandevis ovanliga ungdomsbrott jämfört med myndighetens inflöde totalt sett.

Av de beslutade brottsmisstankarna har 66 procent lett till lagföring, vilket är samma nivå som 2017.

I en förundersökning mot en person som inte fyllt 18 år, och som gäller brott som kan ge fängelse, ska enligt lag beslut i åtalsfrågan fattas senast inom sex veckor från dagen då personen delgavs misstanke om brott. Tidsfristen får dock överskridas i vissa fall, exempelvis vid en omfattande utredning med många personer att förhöra eller vid ärenden där tekniska undersökningar behöver genomföras. Denna tidsfrist har under 2018, precis som under 2017, hållits i 60

procent av de registrerade ungdomsbrotten. Genomströmningstiden har minskat med tre dagar och beslutstiden har ökat med tre dagar jämfört med 2017. Samtlig statistik om ungdomsbrott redovisas i *tabell 8*.

Våld i nära relationer, sexualbrott samt brott mot barn

Brott om våld i nära relationer, sexualbrott samt brott mot barn har under året varit fortsatt prioriterade. Begreppet våld i nära relationer avser här misshandel mot en person som man är eller har varit gift eller sambo med eller har gemensamma barn med, grov kvinnofridskränkning samt grov fridskränkning mot barn och vuxna. I begreppet sexualbrott ingår samtliga brott i brottsbalkens sjätte kapitel.

Begreppet brott mot barn avser här våldsbrott, sexualbrott, rån samt brott mot frihet och frid mot personer under 18 år.

Det här avsnittets kategorier av brott är ofta svåra att utreda, vilket kan leda till längre utredningstider. Enstaka ärenden med många brottsmisstankar kan påverka resultaten mellan olika år. De bevissvårigheter som ofta finns leder inte sällan till att en stor del av brottsmisstankarna läggs ned.

Inom alla åklagarområden finns åklagare med särskild utbildning för att hantera dessa ärendetyper. Specialiståklagare finns för brott mot barn och

Tabell 8. Ungdomsbrott. Sammanfattande tabell 2016–2018

	Förändring				
	2018	2017	2016	2018–2017	2018–2016
Inkomna brottsmisstankar	28 687	29 540	28 344	-853	343
Beslutade brottsmisstankar	28 943	30 067	27 992	-1 124	951
Brottsmisstankar som lett till lagföring	16 737	17 211	16 410	-474	327
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring*	66%	66%	68%	0	-1
Genomströmningstid (dagar)	106	109	84	-3	22
Beslutstid (dagar)	14	11	10	3	3
Balanserade brottsmisstankar	5 760	5 483	5 157	277	603
Andel lagstadgade beslutsfrister som hållits	60%	60%	63%	0	-3

* I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

relationsvåld. Inom åklagarområdena finns också nätverk för de åklagare som arbetar med utredningar av våld i nära relationer, sexualbrott och brott mot barn.

Under året har uppföljningen av implementeringen av projektet *Brott mot barn, våld i nära relationer och sexualbrott mot vuxna – ett utvecklat bästa arbetsätt* avslutats. Uppföljningen har avsett hur materialet används och erfarenheterna av detta.

Ett erfarenhetsseminarium har genomförts för åklagare som handlägger brott i nära relationer, sexualbrott och brott mot barn. Vid seminariet presenterades aktuell forskning, rättslig utveckling och metodutveckling.

Särskilt om våld i nära relationer och sexualbrott

Under året har de inkomna brottsmisstankarna om sexualbrott och våld i nära relationer ökat. Av de beslutade brottsmisstankarna har 27 procent lett till lagföring, vilket är fyra procentenheter högre än 2017. Genomströmningstiden från inkommen anmälan till beslut har ökat med nio dagar sedan 2017. Det finns inget som indikerar att det kan förklaras av enstaka stora ärenden. Samtidigt har balanserade brottsmisstankar ökat.

Det operativa arbetet med våld i nära relationer och sexualbrott bedrivs oftast i särskilda åklagargrupper och i nära samarbete med polisen. Grupperna leds vanligtvis av specialiståklagare med

särskild utbildning och erfarenhet. Inom ramen för regionala och lokala samverkansgrupper och projektarbeten, ofta gemensamma med polisen, har olika aktiviteter och utbildningar genomförts.

En omfattande utbildningsinsats har genomförts med anledning av den nya sexualbrottslagstiftningen. Utbildningarna har haft olika nivåer och riktats mot samtliga operativa åklagare i myndigheten. Även åklagare verksamma vid Ekobrottsmyndigheten har varit inbjudna till dessa utbildningar.

Ett fortsatt arbete har skett tillsammans med polisen med att skapa regionala och lokala rutiner för att handlägga kontaktförbud.

Under året har den e-utbildning som Nationellt Centrum för Kvinnofrid tagit fram för Åklagarmyndighetens räkning fått fortsatt spridning. Utbildningen riktar sig till samtliga anställda inom Åklagarmyndigheten och har också gjorts tillgänglig för åklagarna inom Ekobrottsmyndigheten, eftersom vissa av dem ingår i Åklagarmyndighetens jourverksamhet. Utbildningen har ursprungligen tagits fram som ett led i Åklagarmyndighetens jämställdhetsintegrering.

Under 2018 har en tematisk rättslig tillsyn inletts om sexualbrott mot vuxna, där bland annat våldtäkt ingår. Syftet är att klarlägga bakgrunden till skillnader i lagföringen mellan åklagarkamrarna samt till vissa iakttagelser som gjorts i samband med överprövningsverksamheten. Under 2019 kommer

Tabell 9. Sexualbrott och våld i nära relationer. Sammanfattande tabell 2016–2018

	Förändring				
	2018	2017	2016	2018–2017	2018–2016
Inkomna brottsmisstankar	33 147	28 846	27 772	4 301	5 375
Beslutade brottsmisstankar	31 876	27 076	27 849	4 800	4 027
Brottsmisstankar som lett till lagföring	7 969	5 714	6 475	2 255	1 494
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring*	27%	24%	26%	4	2
Genomströmningstid (dagar)	115	106	98	9	17
Beslutstid (dagar)	18	15	14	3	5
Balanserade brottsmisstankar	12 433	10 888	8 698	1 545	3 735

* I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

resultatet av den tematiska tillsynen presenteras i en rapport med slutsatser och rekommendationer. Rapporten kommer att användas som underlag för beslut om eventuella åtgärder. Det kommer även att genomföras ett metodseminarium om relations- och sexualbrott under nästkommande år.

Ett metodstöd för handläggning av ärenden om kvinnlig könsstympning har tagits fram. Metodstödet innehåller praktiskt inriktad vägledning och information.

Särskilt om brott mot barn

Brott mot barn ska utredas med särskild hänsyn till barns utsatta situation. Utredningar om brott mot barn sker oftast inom särskilda åklagargrupper i nära samarbete med framförallt polisen, socialtjänsten och sjukvården. Samverkan sker till stor del i de barnahus som numera finns på många orter i landet. Arbetet är inriktat på att leva upp till det skyndsamtetskrav som gäller för dessa utredningar samt åklagares närvaro vid barnförhören. Projektet för att möjliggöra åklagarnärvaro vid flera förhör via videolänk har fortsatt. Allt fler lokaler har utrustats med teknisk utrustning för att göra det möjligt att närvara vid förhör på distans.

Skyndsamtetskravet innebär att en förundersökning som innehåller brott mot barn ska vara avslutad

och beslut fattat i åtalsfrågan så snart det kan ske och senast inom 90 dagar efter den tidpunkt då det finns någon som är skäligen misstänkt för brottet. Detta mäts genom att följa upp bevakningsfrister. Under 2018 har bevakningsfristerna hållits i 58 procent av fallen vilket kan jämföras med 62 procent år 2017. Fristerna registreras manuellt och genomförda granskningar visar att det sannolikt finns vissa brister i registreringen. Åtgärder har vidtagits för att försöka finna ett bättre system för fristregistrering men någon lämpligare modell har ännu inte identifierats. Det är möjligt att myndigheten skulle redovisa en större andel hållna frister om samtliga frister registrerades.

Under 2018 ökade inflödet av brottsmisstankar som avsåg brott mot barn med sex procent jämfört med föregående år. Av de beslutade brottsmisstankarna har 27 procent lett till lagföring, vilket är en ökning med tre procentenheter jämfört med 2017. Genomströmningstiden från inkommen anmälan till beslut har ökat med nio dagar till 95 dagar. Omfattningen av balanserade brottsmisstankar har minskat med en knapp procent jämfört med ett år tidigare. Någon förändring hos Åklagarmyndigheten som kan förklara utvecklingen har inte skett.

Under året har en handledning utarbetats om samarbetet mellan polis och åklagare vid planering

Tabell 10. Brott mot barn. Sammanfattande tabell 2016–2018

	Förändring				
	2018	2017	2016	2018–2017	2018–2016
Inkomna brottsmisstankar	32 107	30 148	29 009	1 959	3 098
Beslutade brottsmisstankar	32 271	28 954	28 378	3 317	3 893
Brottsmisstankar som lett till lagföring	7 696	6 044	6 322	1 652	1 374
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring*	27%	24%	25%	3	2
Genomströmningstid (dagar)	95	86	80	9	15
Beslutstid (dagar)	20	14	14	5	6
Balanserade brottsmisstankar	9 063	9 147	7 378	-84	1 685
Andel lagstadgade beslutsfrister som hållits	58%	62%	64%	-4	-6

* I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

och genomförande av förhör med barn samt vuxna med vissa funktionshinder.

Åklagarmyndigheten deltar i ett regeringsuppdrag om översyn av barnhusverksamheten i landet och har också medverkat i ett regeringsuppdrag som polisen haft om att förstärka förmågan att bekämpa sexualbrott mot barn.

Mängdbrott

Begreppet mängdbrott avser här brott där polisen är förundersökningsledare. De vanligaste mängdbrotten är trafikbrott, narkotikabrott och ringa stöld, men kan också avse misshandel, våld mot tjänsteman, skadegörelse eller bedrägerier. Mängdbrotten utgör ungefär hälften av alla brottsmisstankar som hanteras inom Åklagarmyndigheten.

Mängdbrottshanteringen regleras av en riktlinje som anger att varje åklagarområde ska ha en särskild organisation för att bereda mängdbrottsärenden. Det ska även finnas särskilt utpekade specialiståklagare som bland annat ska samverka med polisen i dessa frågor. Under året har en uppföljning gjorts av hur långt områdena har nått i att implementera denna riktlinje. Uppföljningen visade att samtliga områden har påbörjat implementeringen, men att de kommit olika långt.

Samverkan och återkoppling från åklagare till

polis sker regelbundet på både regional och lokal nivå i syfte att utveckla verksamheten och höja kvaliteten. Flera åklagarområden har mängdbrottsnätverk som används i kontakten med polisen, vilket medfört en mer effektiv och strukturerad samverkan. Parallellt har den sedan tidigare pågående samverkan mellan myndigheterna fortsatt, till exempel genom att åklagare har utbildat polispersonal i specifika frågor, genom att poliser har varit placerade på åklagarkammare samt genom att polisära förundersökningsledare har beretts praktikplatser på åklagarkamrarna.

Landets samtliga bötesbrott på trafikområdet handläggs på två åklagarkammare och mot bakgrund av de goda resultat som koncentrationen av handläggningen har medfört, omfattar den numera även vissa trafikbrott där fängelse ingår i straffskalan. Försöksverksamheten på dessa åklagarkammare om företagsbot i yrkestrafik på väg har fortsatt under 2018. Samverkan med Polismyndigheten och Transportstyrelsen sker inom detta projekt.

Av *tabell 11* framgår att det under 2018 inkom 216 300 brottsmisstankar om mängdbrott, vilket är en ökning med drygt två procent jämfört med 2017. Drygt två tredjedelar av de inkomna brottsmisstankarna avsåg tillgreppsbrott, narkotikabrott eller trafikbrott.

Av de beslutade brottsmisstankarna har 89 procent

Tabell 11. Mängdbrott. Sammanfattande tabell 2016–2018

	Förändring				
	2018	2017	2016	2018–2017	2018–2016
Inkomna brottsmisstankar	216 263	211 498	203 842	4 765	12 421
Beslutade brottsmisstankar	225 748	222 960	215 782	2 788	9 966
Brottsmisstankar som lett till lagföring	158 933	152 750	149 488	6 183	9 445
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring *	89%	88%	88%	0	0
Beslutstid (dagar)	16	14	13	1	3
Balanserade brottsmisstankar	48 686	43 544	39 301	5 142	9 385

* I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

lett till lagföring, vilket är i princip samma andel som 2017 (88 procent). Beslutstiden har ökat till i genomsnitt 16 dagar. Balanserna har ökat med tolv procent jämfört med 2017.

En stor del av balansen utgörs av brottsmisstankar med åtalsbeslut som väntar på att avgöras av domstol.

Snabbare lagföring

Åklagarmyndigheten bedriver tillsammans med andra myndigheter inom rättsväsendet ett försöksprojekt som med bibehållen rättssäkerhet och kvalitet ska leda till snabbare lagföring av brott. Projektet omfattar de brott där polis kommer till brottsplatsen eller påträffar den misstänkta personen och där utredningen kan slutföras inom kort tid. Brott som kan omfattas är exempelvis stöld i butik, narkotikabrott, olovlig körning och rattfylleri.

Försöksprojektet, som inledningsvis har omfattat tre lokalpolisområden och två åklagarkammare i Stockholm, har under 2018 fortsatt och utökats genom att bland annat införa så kallad tillgänglighetsdelgivning.

Grov organiserad brottslighet

Arbetet mot grov organiserad brottslighet är en central del av verksamheten vid framförallt Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet, men arbetet bedrivs inom alla delar av myndigheten. Det europeiska åklagarsamarbetet genom europeiska byrån för rättsligt samarbete, Eurojust, utgör ett värdefullt stöd till svenska åklagare vid ärenden med internationell anknytning, läs mer i kapitel *Internationell verksamhet*.

Åklagarmyndigheten deltar i det myndighetsgemensamma Operativa rådet som har i uppgift att prioritera den nationella operativa inriktningen i enskilda insatser mot organiserad brottslighet. Förundersökningar som åklagare leder efter beslut om insatser av Operativa rådet omfattar bland annat grova narkotikabrott, grova vapenbrott, penningtvättsbrott, grova våldsbrott och människohandel. Det är brott som ofta begås av personer i gängmiljö eller som på annat sätt är knutet till kriminella nätverk. Under 2018 har arbete med ärenden kopplade

till Operativa rådet uppgått till drygt 9 600 timmar (14 200 timmar 2017 och 21 600 timmar 2016). Den nedåtgående trenden i antalet nedlagda timmar fortsätter således. Det kan främst förklaras av att det inte heller under detta år har pågått lika många stora mål med flera inblandade åklagare i domstolarna som tidigare. Utfallet av de mål som hanterats har dock varit gott. Vad gäller utdömda fängelseår, beslag och förverkanden har de varit det högsta eller bland de högsta utfallen. Narkotikabrott och vapenbrott (inklusive grova) har varit vanligare förekommande i lagföringen än tidigare år. Beslagen av vapen har varit mer tydligt omfattande jämfört med narkotikabrott, även om det beslagtogs mycket cannabis och kontanter. Dessutom förekommer penningtvättsbrott, inklusive grovt och näringspenningtvätt, i lagföringen mer än tidigare år.

Ärendenas karaktär har också förändrats, från stora komplicerade välfärdsbedrägerier till mindre omfattande och mindre resurskrävande ärenden. Under 2018 har flera insatser avsett narkotikabrott, men även penningtvättsbrotten ökar i antal. Flera av insatserna har haft kopplingar till särskilt utsatta områden. Åklagarmyndigheten har deltagit i ungefär lika många insatser som tidigare år.

Under året har arbetet i den omfattande myndighetsgemensamma Södertäljesatsningen avslutats genom att hovrättsförhandlingarna i ett stort ärende om bedrägerier mot kommunens hemtjänst slutförts och dom har meddelats.

Terrorism

Alla brottsmisstankar om terrorism och finansiering av terrorism hanteras vid Riksenheten för säkerhetsmål. Under 2018 har en person lagförts för terroristbrott, tre personer lagförts för förberedelse till terroristbrott och sex personer lagförts för brott mot lagen om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall (finansieringslagen). Inga negativa åtalsbeslut, åtalsunderlåtelse, strafförelägganden eller beslut om att inte inleda förundersökning har fattats. Två beslut har under 2018 fattats som innebär att förundersökningar lagts ned.

Totalt sex inkommande och utgående framställningar om internationellt straffrättsligt samarbete

har handlagts vid riksensheten vad gäller misstankar om finansiering av terrorism. Under året har inga beslut fattats om penningbeslag, förvar, kvarstad och förverkande i sådana ärenden. 83 beslut om beslag av föremål har fattats under året vid misstankar om brott mot finansieringslagen. Det har inte förekommit något ärende om dispositionsförbud.

Svårigheter och utmaningar när det gäller att utreda och lagföra terroristbrottslighet

Utvecklingen i Syrien och Irak återspeglas även fortsättningsvis i förhöjda hotbilds nivåer i Europa och är en utgångspunkt för att bedöma vilka resurser och åtgärder som är nödvändiga i Sverige inom detta område. Det finns anledning att anta att inflödet av ärenden på terroristbrottsområdet kommer att öka, på grund av det utvecklade internationella samarbetet mellan olika länders brottsbekämpande myndigheter. Rättshjälpsansökningar till vissa länder utanför EU kan dock ibland ta så lång tid att lagföringen i Sverige påverkas negativt.

Uppmaningar till terroristbrott, liksom rekrytering till och finansiering av terroristbrott, sker numera sällan fysiskt, utan istället i elektroniska

forum där de tekniska möjligheterna att följa brottsligheten är begränsade. Avlyssning av telefoner är alltmer sällan avgörande för om lagföring kan ske eller inte, trots att brottsmisstankarna i och för sig kan vara starka. Det finns anledning att förvänta sig att terroristbrottsbekämpningen kan komma att bli mer effektiv om lagstiftningen om hemlig dataavläsning blir verklighet.

En ökning av antalet ärenden kan förväntas inom området finansiering av terrorism. Nykriminaliseringen under 2018 av självstudier för terroriständamål kan också förväntas ge upphov till ökad ärendeströmning och lagföring på terrorismområdet. Samma sak gäller om förslagen i promemorian *Ett särskilt straffansvar för deltagande i en terroristorganisation* (Ds 2017:62) leder till lagstiftning.

Särskilt att nämna från 2018

Under 2018 väcktes åtal för terrorhändelserna den 7 april 2017 i Stockholm. Brottsutredningen var mycket omfattande. Ett stort antal personella, reella och hemliga tvångsmedelsbeslut meddelades i syfte att kartlägga den misstänkta föraren av lastbilen och omständigheterna kring det inträffade.

Förundersökningen syftade till att bland annat utreda det fullbordade brottet och knyta den misstänkta personen till lastbilen och gärningarna samt att klarlägga syftet med gärningen. Vidare om och på vilket sätt samhället hade utsatts för en allvarlig påfrestning.

Fem personer avled till följd av lastbilens framfart och tio personer skadades allvarligt, många med livshotande skador med bestående men som följd. Utredningen kunde genom spårsäkringar, vittnesmål och omfattande granskningar av inhämtade övervakningsfilmer visa att 124 personer, många med oklar identitet, hade befunnit sig i lastbilens färdväg på Drottninggatan. Omständigheterna utreddes kring varje specifik person som befunnit sig i lastbilens färdväg för att kunna styrka brott i det enskilda fallet. Vidare krävdes omfattande insatser med att hämta in och samordna redovisningar från olika samhällsfunktioner om vilka resurser och åtgärder som krävts för att hantera den uppkomna situationen, allt i syfte att bevisa att gärningen medfört en nationell krissituation som inte kunde hanteras med normala resurser och organisationer.

Den 7 juni 2018 slog Stockholms tingsrätt fast att den tilltalade var skyldig till terroristbrott genom mord i fem fall och allmänfarlig ödeläggelse, försök till terroristbrott genom försök till mord i 119 fall samt framkallande av fara för annan i 24 fall. Påföljden bestämdes till fängelse på livstid. Domstolen förordnade också om utvisning med förbud att återvända till landet.

Penningtvätt och finansiering av terrorism

Regler om straffansvar vid penningtvätt finns i penningtvättsbrottslagen (2014:307). Straffansvaret omfattar även den som tvättar vinster från egen brottslighet, så kallad självtvätt, liksom den som i näringsverksamhet eller liknande medverkar till åtgärder som skäligen kan antas vara vidtagna i penningtvätts syfte (näringspenningtvätt). Bestämmelser om penningbeslag finns också i lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall (finansieringslagen). I denna lag finns även bestämmelser om straff för finansiering av terrorism. I lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt

och finansiering av terrorism finns ett administrativt regelverk som är avsett att förhindra att det finansiella systemet utnyttjas för penningtvätt och terrorismfinansiering. Under 2018 har både antalet lagförda personer och antalet lagföringsbeslut ökat väsentligt. Antalet lagförda personer har ökat från 381 personer 2017 till 425 personer 2018. Det totala antalet lagföringsbeslut har mer än tredubblats från 1 600 beslut 2017 till 5 300 beslut 2018, se *tabell 12*. Ökningen förklaras till stor del av ett enskilt ärende med cirka 3 500 brottsmisstankar.

Åklagarmyndigheten följer också upp ett antal andra typer av beslut kopplade till brottsutbyte vid dessa brott. Uppföljningen baseras på manuella genomgångar av ärenden, vilket kan påverka statistikens kvalitet. Dispositionsförbud är ett temporärt förbud att disponera tillgångar som kan tänkas vara resultatet av penningtvätt eller användas för finansiering av terrorism. Åklagare har under året fastställt polisens inledande beslut om dispositionsförbud i 84 ärenden, sammanlagt 107 beslut. Därutöver har dispositionsförbudet hävts i ett fall (ett ärende). I ärenden som avslutats under året har åklagare fattat 158 beslut om penningbeslag, som är ett särskilt verktyg i lagstiftningen om penningtvätt. Vidare har 890 beslut om beslag och 47 beslut om förvar fattats. Åklagare har framställt 61 yrkande om kvarstad och 101 yrkanden om förverkande av utbyte av brott och brottslig verksamhet samt gjort 63 framställningar om internationellt straffrättsligt samarbete i de ärenden som avslutats. Under 2018 har Åklagarmyndigheten också mottagit 34 inkommande framställningar om internationellt straffrättsligt samarbete inom dessa brottstyper. Statistik för tidigare år finns i avsnittet *Fakta i korthet*.

Åklagarmyndigheten deltar i Polismyndighetens samordningsfunktion för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Samordningsfunktionen har bland annat i uppdrag att göra nationella riskbedömningar om penningtvätt och finansiering av terrorism och att fungera som ett forum för informationsutbyte och kunskapsöverföring.

Under 2018 har ett projekt genomförts i syfte att följa upp den granskning som det internationella organet FATF (Financial Action Task Force) gjort av

Tabell 12. Penningtvätt m.m. och penninghäleri. 2016–2018

	2018	2017	2016
Antal misstänkta personer som har lagförts	425	381	220
Antal beslut i åtalsfrågan	5 391	1 859	1 483
<i>Varav</i>			
<i>åtal väckts</i>	5 250	1 544	1 347
<i>åtalsunderlåtelse meddelats</i>	6	0	35
<i>strafföreläggande utfärdats</i>	13	103	21
<i>åtal inte väckts på grund av att brott inte kan bevisas</i>	106	180	34
<i>åtal inte väckts av andra skäl</i>	16	32	46
Antal beslut att inte inleda en förundersökning	0	6	4
Antal beslut att lägga ned en förundersökning	1 026	893	681
Övriga beslut	831	541	556
Totalt	7 248	3 299	2 724

Sveriges åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Som ett resultat av granskningen rekommenderade FATF Sverige att vidta åtgärder på en rad områden, varav ett flertal omfattar Åklagarmyndigheten. I projektet har dessa rekommendationer analyserats och förslag på åtgärder har tagits fram.

Under året har ett erfarenhetsutbyte arrangerats mellan Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten om metodutveckling vid handläggning av penningtvättbrott. Kontaktåklagarna för bedrägerier har under 2018 deltagit i ett seminarium med temat penningtvätt i samband med bedrägerier.

Brottsutbyte

I syfte att komma åt drivkrafterna bakom viss brottslighet har Åklagarmyndigheten de senaste åren bedrivit ett omfattande arbete för att kriminellas ekonomiska vinster av brottslig verksamhet ska återföras. Det sker enligt en plan som avser både strategiska och operativa åtgärder, och uppföljning sker regelbundet.

Sedan en längre tid tillbaka har det vid de tidigare internationella åklagarkamrarna i många nya ärenden tillsatts en åklagarrevisor för att redan i förundersökningens inledningsskede kunna utreda om den misstänkta personen har tillgångar som kan säkras. Då detta har visat sig vara mycket effektivt, särskilt vid utredningar av grov organiserad brottslighet, har en försöksverksamhet genomförts med fyra revisorer på allmänna kammare, tillgängliga för alla åklagarområden. Denna försöksverksamhet utvärderades under våren 2018 med ett mycket gott resultat. På grund av det rådande ekonomiska läget kunde dock inte försöksverksamheten permanentas.

När tillgångar som har tagits från någon genom ett brott påträffas under en förundersökning ska de enligt huvudregeln lämnas tillbaka till den som har blivit av med tillgångarna. Detta sker bland annat i

blivit av med tillgångarna. Detta sker bland annat i form av skadestånd till målsäganden. Om det inte går att utreda vem tillgångarna har tagits ifrån eller om det av någon annan anledning inte går att lämna tillbaka tillgångarna ska de tillfalla staten istället för att den som har begått brottet får behålla dem. I myndigheten bedrivs ett arbete för att kunna mäta i vilken utsträckning utbyte av brott återförs till målsäganden genom skadeståndsanspråk.

Under året har yrkanden om förverkande av utbyte av brott eller brottslig verksamhet registrerats i 797 ärenden, jämfört med 607 ärenden året innan. Även antalet yrkanden om förverkande har ökat under 2018.

I arbetet med att spåra och säkra tillgångar inför ett eventuellt förverkande har 893 finansiella utredningar genomförts under 2018. Detta kan jämföras med 569 utredningar under 2017. Ökningarna kan förklaras av den försöksverksamhet med åklagarrevisorer på allmän kammare som nämns ovan samt den utbildningsinsats som genomförts, se nedan. En annan orsak till ökningen är ett nytt arbetssätt på Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet. Det nya arbetssättet innebär att en revisor förordnas i varje nystartat ärende på enheten. Under 2018 har 106 framställda kvarstadsyrkanden registrerats.

Åklagare kan även yrka att näringsidkare ska få företagsbot, något som är vanligast för miljö- och arbetsmiljöbrott. Under året har företagsbot för

sådana brott dömts ut i 274 fall (240 stycken 2017 och 225 stycken 2016).

Både under åklagarnas grundutbildning och under olika vidareutbildningar, till exempel om narkotikabrott samt bedrägerier, behandlas frågor om förverkande av brottsutbyte och hur det ska säkras under en förundersökning. En nationell utbildningsinsats inom brottsutbyte och penningtvätt har pågått sedan 2017 som finansieras av EU-medel från EU:s fond för inre säkerhet. Denna insats fortsatte under 2018 genom en utbildningsresa om terrorfinansiering och penningtvätt i maj till Metropolitan Police i Storbritannien för revisorer och specialiserade åklagare. Inom denna insats arrangerades också en penningtvättskonferens i oktober i Sverige. Konferensen hade bland annat fokus på lyckade brottsutredningar om penningtvätt och framgångsfaktorer för ett lyckat utredningsarbete.

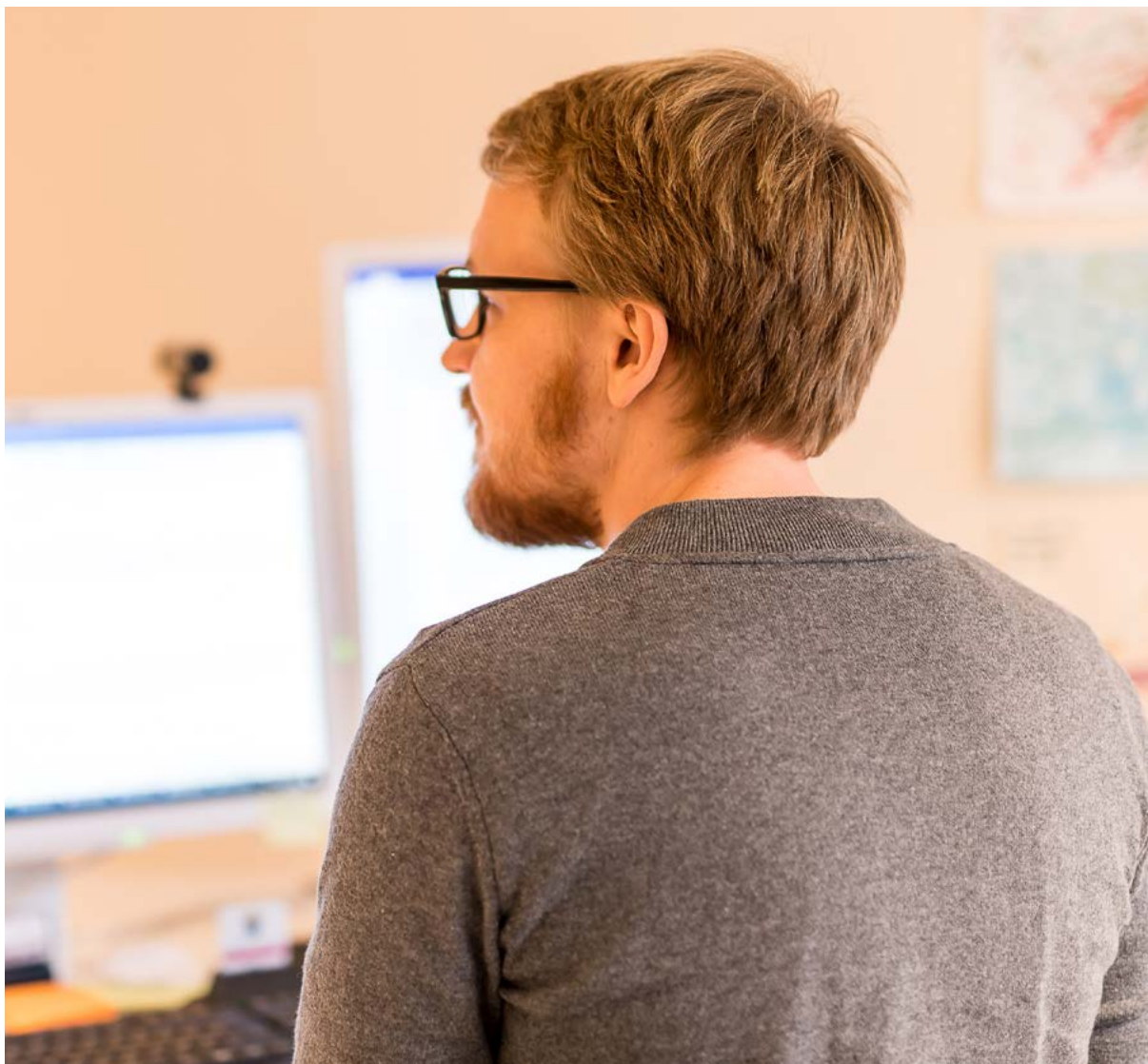
Åklagarmyndigheten deltar och leder sedan 2017 i ett EU-finansierat projekt (ALEFA THB Project) som handlar om att utveckla finansiella utredningsmetoder inom människohandelsutredningar i samtliga EU-länder. Under 2018 har en konferens genomförts vid Europol och en handbok för finansiella utredningar har färdigställts. Projektet kommer att redovisas till EU-kommissionen i januari 2019.

Tabell 13. Återtagande av brottsutbyte 2016–2018

	<i>Förändring</i>				
	2018	2017	2016	2018–2017	2018–2016
Antal ärenden med förverkandeyrkanden*	797	607	518	190	279
Antal förverkandeyrkanden*	1 197	971	1 202	226	-5
Förverkandeyrkanden, belopp (mnkr)*	60	377	70	-317	-10
Antal yrkanden om kvarstad	106	116	117	-10	-11
Finansiella utredningar**	893	569	485	324	408

* Justerats på så sätt att även sådana yrkanden med hänvisning till penningtvättslagen numera ingår i underlaget.

** För 2016–2017 redovisas antalet förenklade tillgångsutredningar. Begreppet finansiella utredningar innebär en något utvidgad definition, men skillnaden bedöms vara marginell varför tidigare års siffror används som referens.

It-relaterad brottslighet

Åklagarmyndigheten har vidtagit flera olika åtgärder för att höja kompetensen och därmed ge åklagarna bättre förutsättningar att utreda och lagföra brott, bland annat hot och kränkningar, som begås på internet.

Utbildningar på it-området genomförs regelbundet, bland annat inom ramen för åklagarnas obligatoriska grundutbildning och valfria vidareutbildningar, såsom en fördjupningskurs om it-brott. Härutöver finns en e-utbildning om it-brott och bevissäkring i it-miljö som är tillgänglig för alla medarbetare inom myndigheten. Åklagare har dessutom deltagit i olika internationella utbildningar på it-området.

En föreläsning om bevissäkring i it-miljö hölls vid Åklagarstämman 2018.

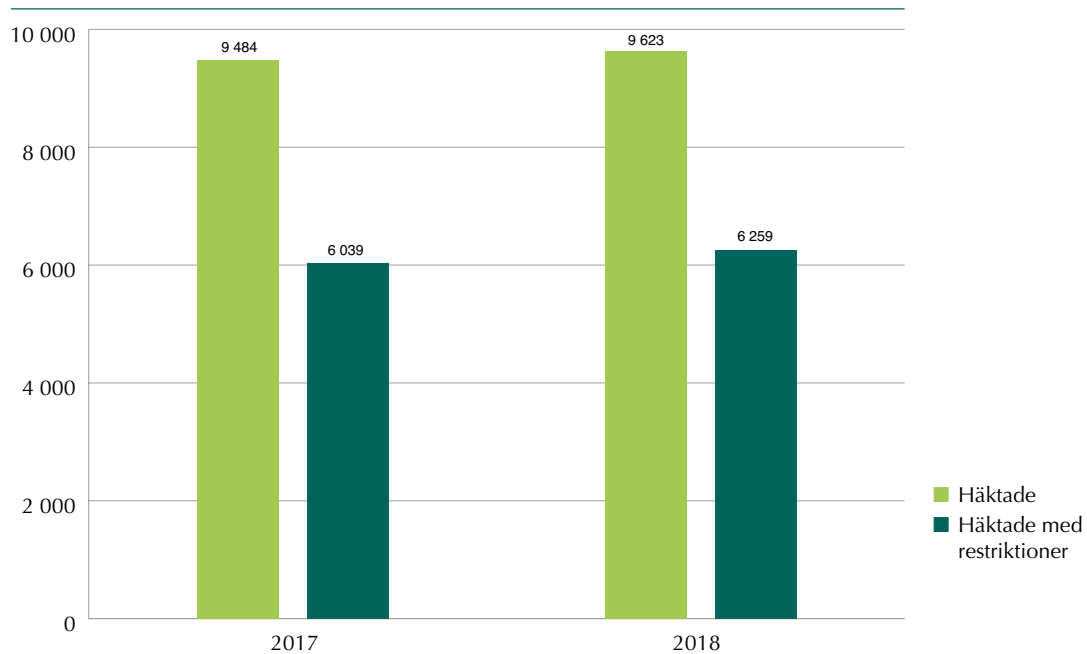
Åklagarmyndigheten har ett nätverk för åklagare

från varje åklagarområde med särskild it-kompetens. Åklagarna i nätverket ska stödja kollegor i frågor på it-området och samverka med polisen på regional nivå. Nätverket har haft ett erfarenhetsseminarium under året. Åklagarmyndigheten har också en representant i det europeiska nätverket för it-brottsåklagare.

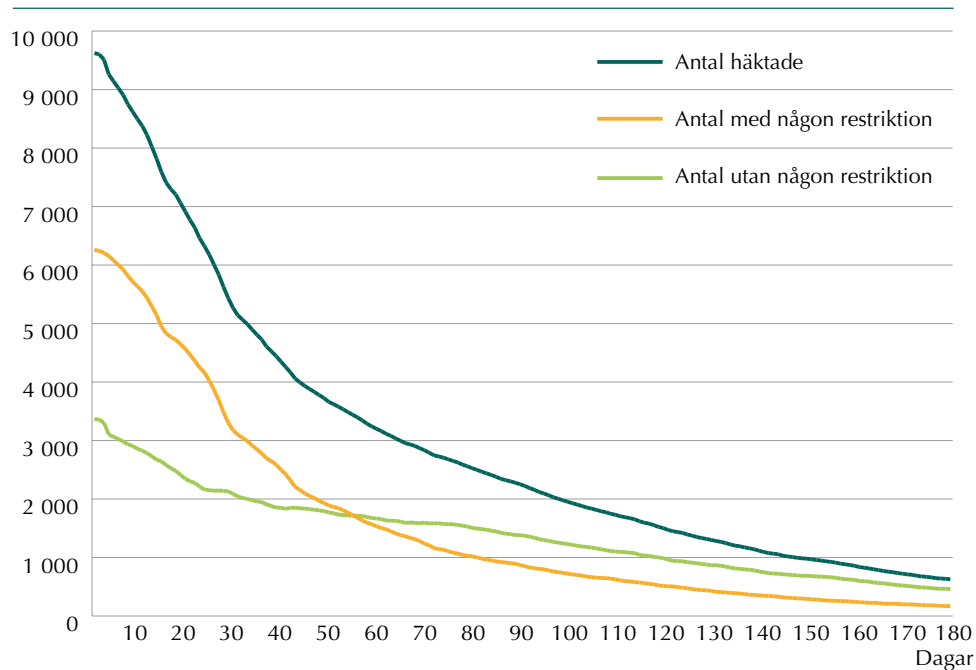
En webbaserad guide för vanligt förekommande frågor om brott med it-anknytning finns på myndighetens intranät. En utvärdering av guiden har genomförts under 2018. Vidare har guiden löpande uppdaterats och arbetet med att implementera den i verksamheten, bland annat på de utbildningar som nämns ovan, har fortsatt.

Åklagarmyndigheten har inlett ett arbete för att tillsammans med Ekobrottsmyndigheten ta fram en vägledning om rättslig klassificering och hantering av virtuella valutor.

Diagram 10. Antal häktade och häktade med restriktioner 2017–2018

Diagram 11. Antal avslutade häktningar med och utan restriktioner 2018

Särskilt om hot och kränkningar på internet

För att stärka myndighetens förmåga att hantera hot och kränkningar på internet hölls i november en hatbrottskonferens med inslag om hatbrott på sociala medier. Åklagarmyndigheten har också, som ett led i den pågående samverkan mellan myndigheterna, närvarat vid Polismyndighetens konferens om hatbrott.

Anmälningar om hets mot folkgrupp på sociala medier har ökat. En av myndighetens prioriterade prejudikatfrågor har under året varit hur misstankar om hets mot folkgrupp på sociala medier förhåller sig till yttrandefriheten enligt regeringsformen och Europakonventionen. Av det skälet har en rättslig vägledning i ämnet tagits fram. En annan prioriterad prejudikatfråga har varit gränsdragningen mellan dataintrång av normalgraden och grovt brott.

Det arbete som är planerat framöver innefattar att avsluta arbetet med en vägledning om handläggningen av ärekränkingsbrott och tillämpningen av den särskilda åtalsprövningsregel som gäller för sådana brott. Vägledningen omfattar till stor del ärekränkingsbrott som begås via internet.

Häktningar och restriktioner

En misstänkt person kan under vissa förutsättningar häktas under en brottsutredning. Att frihetsberöva en person och begränsa möjligheterna till att ha kontakt med andra utgör inskränkningar i grundlagsskyddade mänskliga rättigheter. Stor vikt läggs därför vid att dessa tvångsmedel endast används när det verkligen är motiverat. Beslut om häktning fattas av domstol på begäran av en åklagare om det finns risk för att den misstänkta personen avviker, fortsätter brottslig verksamhet eller försvårar brottsutredningen.

I enlighet med ett uppdrag i regleringsbrevet för 2018 har Åklagarmyndigheten tillsammans med Kriminalvården tagit fram en rapport om en utvecklad statistik om häktningar och restriktioner. I arbetet med rapporten tydliggjordes att de uppgifter om häktningar som tidigare år hämtades från Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem Cåbra var osäkra eftersom uppgifter från andra myndigheter om när ett häktningsbeslut upphört att gälla inte alltid kom till Åklagarmyndighetens kännedom eller

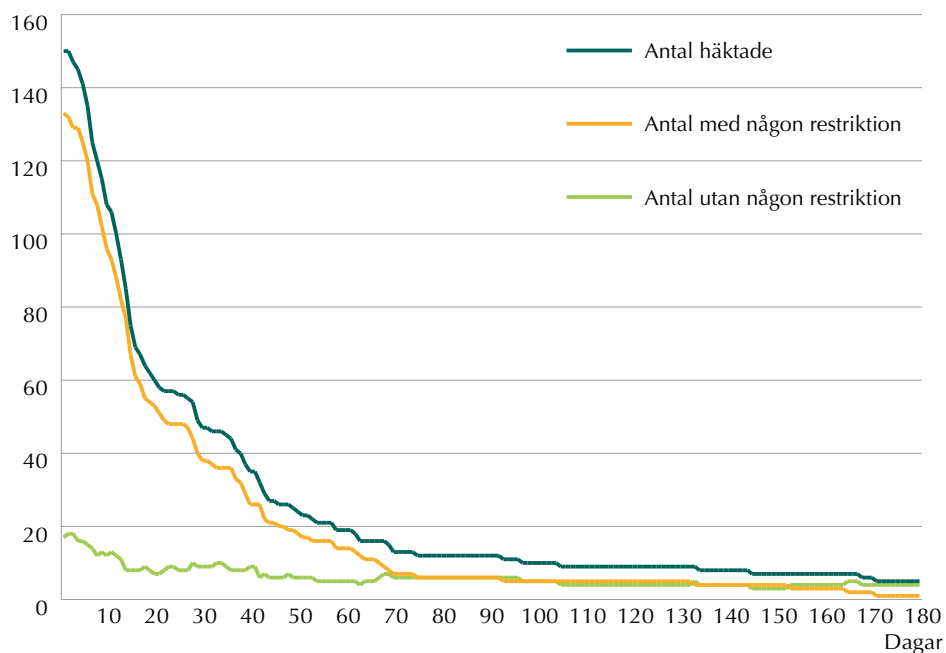
fördes in i Cåbra med viss eftersläpning. De uppgifter som hämtas från Kriminalvårdsregistret är dock kvalitetssäkrade och ger en korrekt bild av antalet häktade och förekomsten av olika slag av restriktioner vid en viss tidpunkt. Underlaget till statistiken över antalet häktade och användningen av restriktioner inför detta års redovisning är därför hämtat från Kriminalvårdens uppgifter i Kriminalvårdsregistret.

Domstolen kan ge åklagaren rätt att belägga den misstänkta personen med restriktioner under häktes-tiden. Detta innebär att den misstänkta personens kontakter med omvärlden begränsas om det behövs för att hindra honom eller henne från att påverka vittnen eller andra personer som ska förhöras eller från att försvåra utredningen på annat sätt. Åklagaren är under hela häktningstiden skyldig att pröva om det fortfarande är nödvändigt att personen är häktad och har restriktioner. Om häktningen eller restriktionerna inte längre behövs ska de genast upphävas. Den som är misstänkt har rätt att begära att domstolen prövar om häktningen ska fortsätta och om åklagaren ska ha fortsatt tillstånd att besluta om restriktioner.

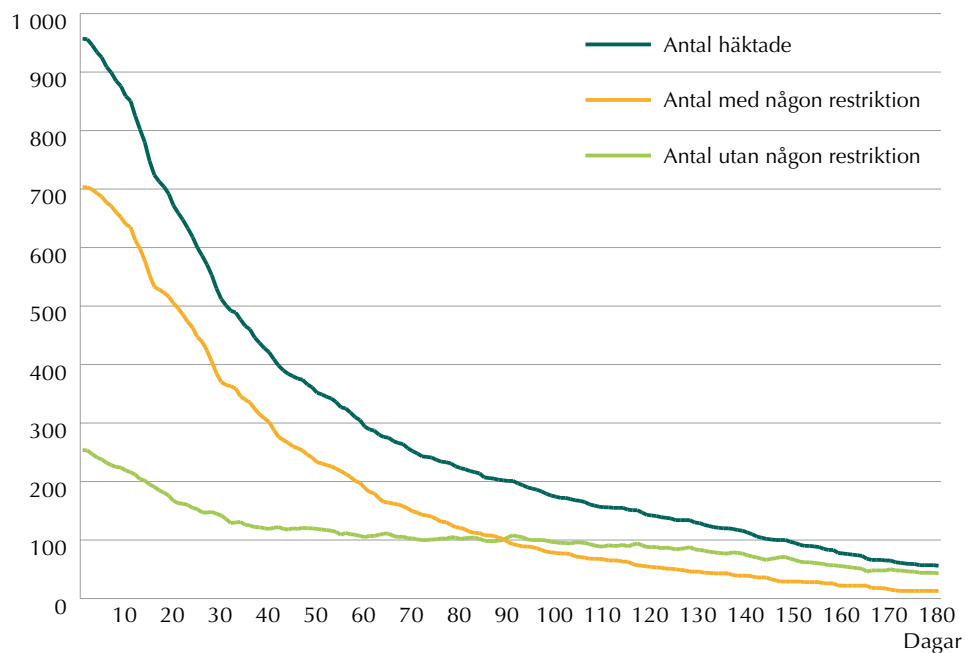
Av *diagram 10* framgår att 9 623 personer var häktade under 2018. Av dem hade 6 259 personer (65 procent) någon form av restriktioner under i vart fall en del av häktningstiden. Antalet häktade är något fler än föregående år då 9 484 personer var häktade. Andelen som varit ålagda restriktioner är något högre än år 2017 då 64 procent av de häktade hade restriktioner. I *diagram 11* redovisas antal avslutade häktningar med och utan restriktioner. Av diagrammet kan utläsas att behovet av restriktioner ofta minskar allt eftersom utredningen fortlöper. I allmänhet upphör det i samband med avslutad huvudförhandling i tingsrätten.

I *diagram 12* redovisas antal avslutade häktningar med och utan restriktion för häktade i åldersgruppen 15–17 år. Under 2018 var 150 av de häktade under 18 år, vilket innebär en minskning med 26 häktade i förhållande till 2017. Andelen unga häktade i förhållande till samtliga häktade har minskat något. En övervägande andel av de häktade ungdomarna har handlagts på kammare vid landets fyra största städer. Flera ärenden härrör från områden som Polismyndig-

Diagram 12. Antal avslutade häktningar med och utan restriktioner, 15–17 år, 2018

Diagram 13. Antal avslutade häktningar med och utan restriktioner, 18–20 år, 2018

heten listat som så kallade utsatta områden och där man särskilt ökat sina insatser under de senaste två åren. Det är fråga om mycket allvarlig brottslighet som mord, människorov, grova vålds- och sexualbrott, grova rån och vapenbrott. Antalet häktade ungdomar är dock osäkert eftersom det förekommer att en misstänkts ålder justeras till att vara 18 år eller mer under domstolsprövningen.

Av *diagram 13* framgår antalet avslutade häktingar med och utan restriktioner i åldersgruppen 18–20 år. Under 2018 var 957 av de häktade i åldern 18–20 år, vilket är en viss minskning jämfört med 2017 då antalet var 970. Andelen häktade i åldersgruppen i förhållande till samtliga häktade är oförändrad (tio procent).

De restriktioner som åklagaren kan besluta om kan vara av olika slag. Kontakter med omvärlden kan begränsas genom att den häktade inte tillåts okontrollerade brevkontakter eller besök. Det finns även möjlighet att förbjuda kontakter mellan den misstänkta personen och andra häktade. Om ärendet är uppmärksammat av media finns möjlighet att begränsa den häktades rätt att ta del av tidningar, radio och tv eller endast vissa typer av sådana medier. Restriktioner i att få tillgång till media kan i de flesta fall upphävas efter några dagar när ärendet inte längre har ett nyhetsintresse. I de flesta fall kan alla former av restriktioner tas bort när huvudförhandlingen är avslutad.

En person som inte fyllt 18 år häktas endast om det finns synnerliga skäl för det. 2018 ålades 133 av de unga som häktades restriktioner under i vart fall en del av häktingstiden. Andelen utgör 89 procent av de häktade i denna grupp, vilket är samma andel som 2017. Den relativt höga andelen unga som åläggs restriktioner kan förklaras med att ungdomar endast i mindre utsträckning blir häktade om det inte är fråga om mycket allvarlig brottslighet och där det finns en överhängande risk för att de annars försvårar brottsutredningen.

Under 2018 har 47 personer som inte fyllt 18 år varit häktade längre tid än 30 dagar, vilket är en minskning jämfört med 66 personer 2017.

Av de 47 ungdomar som varit häktade längre tid än 30 dagar har 38 stycken haft restriktioner under

mer än 30 dagar. Åklagaren har möjlighet att medge undantag från beslutade restriktioner. Det kan till exempel innebära tillstånd att ta emot telefonsamtal och besök, tillstånd att vistas tillsammans med en viss annan häktad person, så kallad samsittning, eller tillstånd att vistas gemensamt med andra häktade. Särskilt om den häktade är ung brukar undantag medges, bland annat i form av övervakade telefonsamtal eller besök för att möjliggöra kontakter med föräldrar och andra närstående. Även för äldre misstänkta medges vanligtvis undantag från restriktionerna om häktingstiden blir lång.

Av de 133 personer under 18 år som var häktade med restriktioner hade tolv stycken (nio procent) enligt vad som kunnat utläsas av diarieföringen inte beviljats något undantag från restriktionerna, vilket är en minskning jämfört med föregående år (17 stycken och elva procent). Övriga häktade ungdomar med restriktioner har haft undantag som gett möjlighet till kontakter med anhöriga och andra i form av telefonsamtal och besök eller beviljats samsittning och/eller gemensam vistelse. Av de 38 ungdomar som varit häktade med restriktioner i mer än 30 dagar har samtliga, enligt vad som kan utläsas av diarieföringen, beviljats något eller några undantag från restriktionerna. Besluten om undantag är ofta formulerade som generella beslut med tillstånd att framöver ta emot besök eller telefonsamtal från vissa personer. Beslut om att en häktad ungdom som har restriktioner ändå ska få tillstånd att vistas tillsammans med någon annan häktad person, så kallad samsittning, har fattats för 79 personer. Av de 38 personer under 18 år som varit häktade med restriktioner mer än 30 dagar har 35 stycken (92 procent) fått tillstånd till samsittning eller gemensam vistelse, vilket är en ökning jämfört med år 2017 då 67 procent i denna grupp fick tillstånd till samsittning och/eller gemensam vistelse.

Vägledning om restriktioner och häktingstider återfinns i Åklagarmyndighetens interna riktlinjer (RÅR 2015:1). Syftet med riktlinjerna är att begränsa användningen av restriktioner och att ge åklagarna stöd i de risk- och proportionalitetsbedömningar som ska göras. De ska också bidra till att restriktionsbestämmelserna tillämpas på ett rättssligt och

enhetligt sätt. Riktlinjerna behandlar också åtgärder som kan vidtas för att motverka långa häktningstider. En granskning av åklagarnas användning av restriktioner och om denna sker i enlighet med riktlinjerna har genomförts. I rapporten som redovisades 2018 kunde konstateras att åklagarna i hög grad följde de vägledande uttalandena i riktlinjerna.

Betänkandet *Färre i häkte och minskad isolering* (SOU 2016:52) bereds alltjämt i Justitiedepartementet. I utredningen föreslås bland annat att häktningstiden före åtal ska begränsas och att domstol ska pröva vilka kategorier av restriktioner som åklagaren får tillstånd att utfärda. De centrala förslagen i betänkandet har tillstyrkts av Åklagarmyndigheten.

Åklagarmyndighetens omfattande arbete med interna riktlinjer, utveckling av nya rutiner och metoder samt ställningstagande till förslaget om ny författningsslag äger rum mot bakgrund av den kritik som tidigare riktats mot Sverige från internationella organ. Syftet är att begränsa användningen av häktning till de fall där det är nödvändigt och proportionerligt samt att begränsa de skadliga verkningarna av häktning.

Minskad isolering i häkte

Åklagarmyndigheten har under 2018 vidtagit ett antal åtgärder i syfte att bidra till minskad isolering i häkte.

Vid ett antal samverkansmöten med Kriminalvården har diskuterats hur situationen för häktade kan förbättras genom att minska isoleringen, vilka förändringar Åklagarmyndigheten kan vidta genom att justera den elektroniska tvångsmedelsblanketten i Cåbra och vilka åtgärder som behöver vidtas i befintliga styrdokument. Parallellt med detta arbete har Åklagarmyndigheten och Kriminalvården påbörjat ett arbete med att ta fram standardiserade lokala former för samverkan mellan åklagarkamrarna och häktena. Målet är att förbättra kommunikationen och hitta lämpliga former för att lätta på restriktionerna och därmed minska isoleringen. Ett exempel på en sådan åtgärd är restriktionsgrupper med gemensamma aktiviteter (till exempel matlagning) för de häktade.

Åklagarmyndigheten har föreslagit att tvångsmedelsblanketten i Cåbra förändras så att möjlig-

heten att kryssa i "tillåts ej" vid samsittning tas bort. Vidare föreslås att två nya valmöjligheter införs att ta ställning till redan vid anhållandet; möjligheten för den intagna personen till restriktionsgemenskap och kontakt med frivilligorganisationer. De föreslagna ändringarna för med sig att vissa förändringar behöver vidtas i Åklagarmyndighetens styrdokument och bearbetning av dessa är planerad att fortsätta under nästkommande år. Därefter kan de föreslagna åtgärderna implementeras i verksamheten.

Under år 2018 har Åklagarmyndigheten även deltagit i ett regeringsuppdrag som Kriminalvården ansvarat för om att analysera hur situationen för barn som frihetsberövas kan förbättras inom ramen för Kriminalvårdens verksamhet, samt utifrån denna analys lämna förslag på åtgärder.

Nationell samverkan

Samverkan mellan myndigheter väntas leda till ökad effektivitet för samtliga involverade. Åklagarmyndigheten samverkar med flera olika myndigheter, med vissa i större utsträckning än andra.

Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten samverkar i en rad gemensamma frågor.

På nationell nivå finns flera fasta strukturer för insyn och ömsesidig påverkan samt åklagarmedverkan i polisens nationella operativa ledningsgrupp och i Operativa rådet.

På regional nivå finns olika samverkansorgan som varierar mellan åklagarområdena/polisregionerna. Några som särskilt kan nämnas är de regionala samverkansråd som framför allt avser att realisera satsningen mot organiserad brottlighet, ärende- och brottsamordning samt brottsbekämpningen i särskilt utsatta bostadsområden.

Även den lokala samverkan är omfattande och utöver det självklara och omfattande samarbetet i enskilda ärenden sker en systematisk återkoppling och samverkan med olika grupper av utredare och andra polisfunktioner. Frågor om uppföljning och utveckling behandlas också på återkommande möten på chefsnivå.

Myndigheterna samverkar också genom sina respektive utvecklingscentrum på flera brottsområden. Åklagarmyndigheten deltar vidare i olika utbild-

ningsinsatser hos polisen. Bland annat bjuds många åklagare in som föreläsare på olika nivåer inom Polismyndigheten. Myndigheten tar också emot samtliga poliser som genomgår förundersökningsledarutbildning för obligatorisk praktik.

Myndighetens samverkan med Ekobrottsmyndigheten (EBM) sker i flera olika avseenden eftersom myndigheterna har delvis gemensam verksamhet. Bland annat har myndigheterna viss gemensam utbildning och åklagare från EBM deltar i Åklagarmyndighetens jourverksamhet. Under året har regelbunden samverkan med EBM skett på samtliga nivåer.

Utöver samverkan med Polisen har Åklagarmyndigheten samverkan och löpande kontakter med Tullverket, Skatteverket, Försäkringskassan, Kronofogdemyndigheten, Brottsförebyggande rådet, Transportstyrelsen, Kriminalvården, Migrationsverket, Trafikverket, Domstolsverket, domstolar och Nationellt forensiskt centrum.

Syftet med denna samverkan är att kunna diskutera frågor där fler parter har gemensamt intresse. Områden som har varit aktuella under året:

- Verkställighet samt bötesförvandling, speciellt gällande särskilt utsatta områden (Kronofogdemyndigheten)
- Gränssnitt mellan företagsbot och sanktionsavgifter samt mer läsvänliga registerutdrag för att öka effektiviteten i rättskedjan (Transportstyrelsen)
- Åldersbedömningar och utvisningar (Migrationsverket)
- Teknik i rättssalarna och bemötandefrågor (Domstolsverket och domstolarna)
- Brottslighet kopplad till spel, till exempel matchfixning (Lotteriinspektionen)
- Isoleringsbrytande åtgärder för frihetsberövade (Kriminalvården)

Utveckling av systemstöd

Åklagarmyndighetens ärendehandläggning i brottmål bedrivs i ärendehanteringssystemet Cåbra. Under året har arbete pågått med att utöka Cåbra till att hantera fler typer av ärenden, såsom överprövnings- och tillsynsärenden.

I det myndighetsövergripande projektet Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF) deltar Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Domstolsverket, Brottsförebyggande rådet, Kriminalvården, Tullverket, Kustbevakningen, Skatteverket, Rättsmedicinalverket och Brottsoffermyndigheten. Under året har myndigheterna vidareutvecklat det elektroniska informationsutbytet, bland annat har Kustbevakningen anslutits till RIF. En plan för gemensamma utvecklingsinsatser för RIF 2019 har tagits fram.

Under 2018 slutfördes arbetet med att ge domstolarna möjlighet att skicka dokument i elektronisk form från sitt ärendehanteringssystem Vera till Cåbra. Detta innebär att förmågan att dubbelriktat utbyta pdf-filer är införd mellan Cåbra och motsvarande ärendehanteringssystem hos Polismyndigheten, Skatteverket och Domstolsverket. Under året påbörjades arbete med att etablera motsvarande utbyte med Kriminalvården. De nyttor som har realiserats för rättsväsendet som helhet redovisas av RIF-myndigheterna i en separat skrivelse till Justitiedepartementet.

Åklagarmyndigheten har deltagit i den rättsväsendegemensamma förstudien om hur digital bevisning kan hanteras på ett standardiserat sätt inom rättskedjan samt vilka steg som behöver vidtas för att övergå till digital hantering av bevis. Vidare har myndigheten deltagit i en förstudie om att analysera och identifiera vilka meddelandeflöden riktade till brottsutsatta som kan anslutas till Mina meddelanden och utreda om tjänsten kan användas för att brottsutsatta ska kunna följa och få fortlöpande statusuppdateringar kring sitt ärende.

Under året har Åklagarmyndighetens e-arkiv utökats så att operativa ärenden arkiveras digitalt. Syfte är att säkerställa myndighetens och allmänhetens långsiktiga tillgång till allmänna handlingar. Anpassningar till EU:s dataskyddsreform har skett genom att bland annat ta fram riktlinjer och rutiner för personuppgiftsbehandling.

Ett utvecklingsprojekt har påbörjats som ska möjliggöra digitalt informationsutbyte med andra aktörer inom rättskedjan än myndigheter som till exempel advokater och banker.

Jämställdhetsintegrering

Uppdraget från regeringen om att integrera ett jämställt arbetssätt bedöms vara genomfört inom Åklagarmyndigheten. Uppdraget har resulterat i att ett jämställdhetsperspektiv ska beaktas i allt beslutsfattande, exempelvis i ledningsgruppsarbete, vid framtagande av styrande dokument och vid utbildning. Under året har riksåklagaren beslutat att jämställdhetsarbetet ska fortsätta på ett strukturerat sätt även kommande år.

Förtroende

För att bibehålla en hög rättssäkerhet är allmänhetens förtroende för Åklagarmyndigheten väsentligt. Förtroendet är en viktig förutsättning för att människor ska anmäla brott, delta i brottsutredningar och ställa upp som vittnen. Förtroendet mäts för rättsväsendet som helhet och för enskilda aktörer genom den Nationella trygghetsundersökningen (NTU) som genomförs av Brottsförebyggande rådet.

Undersökningen för 2018 visar att medborgarnas förtroende för rättsväsendet har ökat. För rättsväsendet som helhet har förtroendet ökat med tre procentenheter och för åklagare med en procentenhet sedan föregående år. Andelen som uppger att man har högt förtroende för åklagare är 36 (35) procent.

NTU publicerades första gången 2006 och under ett antal år ökade förtroendet för rättsväsendet för att därefter ligga relativt stabilt fram till och med 2016. 2017 kom ett trendbrott då förtroendet minskade. 2018 innebär en återgång till högre nivåer.

Andelen som uppger att de utsatts för brott har ökat något sedan föregående år. Det är framförallt utsatthet för hot och sexualbrott som ökat. Oron över att utsättas för brott ligger kvar på samma nivå som året innan.

Kantar Sifo genomför årligen en undersökning om svenska myndigheters anseende hos allmänheten. Åklagarmyndigheten deltog för första gången 2013. Myndighetens anseendeindex för 2018 var 34 (34), vilket är samma nivå som föregående år. De 40 deltagande myndigheterna i undersökningen hade ett anseendeindex i ett spann mellan 61 och -25.

Kollektivavtalsenliga villkor vid upphandlingar

Åklagarmyndigheten har under 2018 genomfört en (1) upphandling som överstiger tröskelvärdet där myndigheten bedömt det som behövt att ställa kollektivavtalsenliga villkor. Upphandlingen avsåg lokalvård och villkoren som ställdes avsåg arbetsrättsliga villkor för lön, semester och arbetstid. Nivåerna för villkoren har identifierats i samråd med arbetsmarknadens parter med utgångspunkt i kollektivavtalet Serviceentreprenad 2017–2020 mellan Almega, Fastighetsanställdas förbund och Seko.

Åklagarmyndigheten avser att fortsättningsvis ställa krav på kollektivavtalsenliga villkor i de upphandlingar där det är behövt i enlighet med bestämmelserna i 17 kap. 2-5 §§ lagen (2016:1145) om offentlig upphandling.

Rättsutveckling och rättslig styrning

Inom området rättsutveckling och rättslig styrning bedrivs verksamhet genom tillsyn (bland annat överprövningar), föreskrifter och rekommendationer samt ärenden i Högsta domstolen. Myndighetens föreskrifter och rekommendationer ska skapa en enhetlighet i rättstillämpningen. Ärenden i Högsta domstolen syftar i första hand till att oklara rättsliga frågor av betydelse för åklagarverksamheten (prejudikatfrågor) ska klargöras genom en prövning av domstolen. Inom myndigheten arbetar de tre utvecklingscentrumen, tillsynsavdelningen och rättsavdelningen med frågor om rättsutveckling och rättslig styrning.

Enhetlig rättstillämpning och rättsutveckling

Enligt 3 § i instruktionen för Åklagarmyndigheten ska riksåklagaren, som högsta åklagare under regeringen, verka för lagenlighet, följdriktighet och enhetlighet vid åklagarnas rättstillämpning. Vidare följer av 2 § åklagarförordningen att riksåklagaren ansvarar för att Åklagarmyndigheten meddelar de föreskrifter, allmänna råd och övriga riktlinjer och anvisningar som behövs för att uppnå enhetlighet och följdriktighet vid åklagarnas rättstillämpning.

Resultatet från utvecklingsverksamheten redovisas i olika styrande och vägledande dokument för att underlätta informationsdelning och kunskapsutveckling, i syfte att säkerställa att åklagarnas rättstillämpning håller hög och jämn kvalitet genom hela utrednings- och beslutsprocessen.

Rättslig tillsyn

Som en del i att bibehålla en hög kvalitet och enhetlighet i verksamheten bedrivs rättslig tillsyn på Åklagarmyndigheten. Rättslig tillsyn kan dels bestå av tillsyn av fel och brister i enskilda fall (riksåklagarens tillsynsarbete), dels tematisk och planerad tillsyn som avser särskilda verksamhetsområden (utvecklingscentrumens tillsynsarbete).

I princip kan alla åklagarbeslut överprövas. En överprövning innebär att ett åklagarbeslut granskas av en högre åklagare (överåklagare eller vice överåklagare vid ett utvecklingscentrum). En överpröv-

ning kan leda till att ett beslut ändras eller att det bedöms vara korrekt och därför inte ändras. Undantagsvis kan beslut också överprövas av riksåklagaren.

Riksåklagarens tillsynsarbete

Myndighetens tillsynsavdelning svarar för riksåklagarens rättsliga tillsynsverksamhet i enskilda fall. Avdelningen handlägger bland annat särskilda tillsynsärenden, överprövningsärenden och jävsärenden som prövas av riksåklagaren, liksom remisser från Riksdagens ombudsmän (JO), Justitiekanslern (JK) och Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten (SIN).

Inom ramen för ett särskilt tillsynsärende kan riksåklagaren göra en mer ingående granskning av handläggningen av ett ärende för att därefter se om det till exempel finns skäl för att göra vägledande uttalanden av ett mer principiellt slag. Riksåklagarens tillsynsverksamhet var under 2017 föremål för en översyn, vilket bland annat ledde till att det framåtblickande syftet med tillsynen förstärktes. Ett fortsatt arbete med samma inriktning har ägt rum under 2018. Ett förfarande med förenklad tillsyn har också införts. Det avser mer frekventa frågor som i normalfallet inte kräver några särskilda uttalanden utöver att konstatera handlägningsfelet.

Under 2018 har 44 särskilda tillsynsärenden inletts (37 under 2017) samt sex förenklade tillsynsärenden. Elva remisser från JO (sju under 2017), 22 remisser från JK (tolv under 2017) och en remiss från SIN har kommit in (en under 2017).

Utvecklingscentrumens tillsynsarbete

Under 2018 har utvecklingscentrumen genomfört tematisk tillsyn på följande områden:

- Felaktig lagföring för rattfylleri vid icke narkotikaklassade metaboliter

Arbetet med att identifiera och åtgärda felaktiga lagföringar för rattfylleri vid vissa icke narkotikaklassade nedbrytningsprodukter till narkotika har fortsatt. Under 2018 har projektet följts upp bland annat genom att i samverkan med Rättsmedicinalverket (RMV) och Polismyndigheten dels få till stånd ändrade formuleringar i analysrapporterna från RMV, dels ta fram ett informationsblad till åklagare och

polis för att motverka feltolkningar av analysrapporterna och därmed felaktiga lagföringar framöver.

- Handläggning av sexualbrott och brott i nära relationer mot vuxna

En tematisk tillsyn över handläggningen av sexualbrott och brott i nära relationer mot vuxna har genomförts. Granskningen har omfattat handläggningen hos polis och åklagare och även innefattat frågor om organisation, kompetens och samarbete mellan polis och åklagare. Genomförandet har skett i nära samarbete med Polismyndigheten. Sex åklagarkammare och motsvarande polisområden har ingått i granskningen och cirka 600 förundersökningar har granskats.

Överprövningar

Överprövningsverksamheten har en viktig funktion i att främja rättssäkerheten och en enhetlig rättstillämpning. Verksamheten sker huvudsakligen vid myndighetens utvecklingscentrum.

Under året har 2 407 åklagarbeslut (2 366 år 2017) begärts överprövade och 2 379 (2 356 år 2017) har avgjorts. Det innebär att både antalet inkomna och avgjorda beslut har ökat något jämfört med föregående år. År 2016 var motsvarande siffra 2 421 respektive 2 375. Ändring av åklagarbeslut har skett i 206 fall (186 år 2017) vilket motsvarar nio procent av antalet avgjorda överprövningar.

Ändringsfrekvensen varierar mellan olika typer av brott. Till exempel överprövades 189 beslut om förtal och förolämpning, varav endast åtta innebar ändringar av åklagarens beslut (fyra procent). Motsvarande siffror för 2017 var 178 beslut varav två innebar ändringar (en procent). I fall om bedrägeri och förskingring fattades 178 beslut varav 21 (tolv procent) ledde till ändringar. Motsvarande siffror för 2017 var 165 beslut varav 14 ändrades. För våldtäkt fattades 186 beslut varav 29 ändrades (16 procent). Motsvarande siffror för 2017 var 124 beslut varav 21 ändrades (17 procent).

Det finns ytterligare en möjlighet till överpröv-

ning hos riksåklagaren, men som huvudregel tar riksåklagaren inte upp ärenden till prövning när ett beslut har prövats vid ett utvecklingscentrum. Under 2018 inkom 402 ärenden (431 ärenden 2017) till riksåklagaren med begäran om sådan överprövning. Inget av dessa ärenden togs upp till prövning av riksåklagaren under 2018.

Utvecklingsarbete

Ett flertal rättsliga utvecklingsprojekt har genomförts vars huvudsakliga syfte har varit att genom vägledning och rekommendationer öka kvaliteten och enhetligheten i handläggningen. Dessa insatser redovisas under respektive område i avsnitten för myndighetens prioriterade områden. Utöver dessa utvecklingsinsatser kan följande projekt nämnas:

Under 2018 har en (1) riktlinje uppdaterats:

- *Riksåklagarens riktlinjer för handläggning av ungdomsärenden* (RåR 2006:3) har ändrats i samband med att handboken om utredningar enligt 31 § LUL lanserades. En språklig översyn har också gjorts.

Fyra rättspromemorior har tagits fram:

- *Interimistisk passivitet* (RättsPM 2018:1) Promemorian belyser de problem som kan uppstå vid frågeställningar om interimistisk passivitet och ersätter den tidigare *Grov organiserad brottslighet* RättsPM 2012:3. I promemorian ges rekommendationer och exempel. Frågor om interimistisk passivitet är relativt vanliga i utredningar om organiserad brottslighet, där det ofta dels är svårt att avgöra när ett ingripande ska ske, dels framkommer uppgifter om annan brottslighet än den som huvudärendet avser.
- *Hets mot folkgrupp på sociala medier* (RättsPM 2018:3).
- *Gränsen för straffbart tjänstefel av åklagare eller domare* (RättsPM 2018:4).
- *Vapenbrott* (RättsPM 2018:5) Äldre rättspromemorior om vapenbrott har uppdaterats med anledning skärpt lagstiftning och ny praxis.

Tre nya handböcker/handledningar har tagits fram:

- *Utredningar enligt 31 § LUL* – om handläggning av ärenden och bevisstalan där den som kan misstänkas är under 15 år. Syftet med handboken är att ge åklagare ett rättsligt stöd och även en vägledning av mer praktisk karaktär i de frågor åklagaren kan ställas inför vid utredningar av brott där den som kan misstänkas är under 15 år.
- *Förhör med barn och vuxna som har osynliga funktionsnedsättningar – handledning för polis och åklagare vid planering och genomförande* – Syftet är att ge åklagare och barnförhållare ett enkelt och lättillgängligt stöd för planering och genomförande av förhör med barn och med vuxna som har osynliga funktionsnedsättningar. Vidare behandlas information till den som ska höras och till medföljande trygghetsperson, vårdnadshavare och stödperson. Handledningen tar även upp vad åklagaren och barnförhållaren bör tänka på när det gäller miljön i mottagningsrum och förhållningsrum, närvaro av tolk, hjälpmedel vid förhör med mera.

Handledningen syftar även till att öka enhetligheten i arbetet med barnförhör och att stärka samarbetet mellan åklagaren och barnförhållaren.

- *Flera åklagare i samma ärende – Förstärkt åklagarfunktion och ett frivilligt och rådgivande panelförfarande*

Handboken ger vägledning om hur ett frivilligt och rådgivande panelförfarande fortsättningsvis ska tillämpas inom Åklagarmyndigheten. Panelförfarandet är en intern arbetsmetod inom myndigheten. Det har också gjorts en översyn av en RättsPM om förstärkt åklagarfunktion och innehållet i promemorian har inarbetats i handboken.

Den 1 juli 2018 trädde en ny sexualbrottslagstiftning byggd på frivillighet ikraft. Samtidigt infördes oaktanshetsansvar vid vissa grova sexualbrott och kravet på oaktanshet i 6 kap. 13 brottsbalken sänktes. Det genomfördes även förändringar i bestämmelserna om människohandel. För att möta behovet av kompetensutveckling och för att förbereda medarbetarna

på lagstiftningsförändringarna har utbildningsinsatser genomförts inom myndigheten. Med anledning av lagstiftningsförändringarna har även relevanta handböcker uppdaterats och ett metodstöd för handläggning av ärenden om människohandel arbetats fram.

Fem rättspromemorior har uppdaterats:

- *Skadestånd* (RättsPM 2018:2, ersätter RättsPM 2013:1) Om åklagarens uppgift att förbereda och utföra målsägandens skadeståndstalan, har uppdaterats och omarbetats. Vägledning ges i frågor som rör åklagares handläggning av skadeståndsanspråk.
- *Narkotika – en preparatbeskrivning* (RättsPM 2016:1) har uppdaterats flera gånger under året i takt med att nya preparat narkotikaklassificerats. Vid varje uppdatering har ett antal nya substanser lagts till och även praxis som har betydelse för den rättsliga bedömningen av olika substanser har uppdaterats.
- *Förstörandelagen* (RättsPM 2011:4) Promemorian innehåller en information om den praktiska hanteringen av ärenden enligt lagen om förstörande av vissa missbrukssubstanser. Promemorian är uppdaterad främst med hänsyn till förändringarna i förvaltningslagen, SFS 2017:900.
- *Unga lagöverträdare och barnkonventionen* (RättsPM 2013:7) har uppdaterats i samband med att handboken om utredningar enligt 31 § LUL lanserades.
- *Förtal och förolämpning* (RättsPM 2014:2). Under året har ett arbete bedrivits för att uppdatera promemorian med anledning av ny lagstiftning på området.

Övrigt:

- Ett metodstöd om *människohandel och närliggande brott, exempelvis människoexploatering*, har tagits fram men ännu inte publicerats. Eftersom förundersökningar om människohandel handläggs samlat vid Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet är metodstödet i första hand avsett att ge åklagare som tjänstgör under jourtid praktisk vägledning och information om initiala förundersökningsåtgärder med mera.

Rättsutveckling i Högsta domstolen

Högsta domstolen är sista domstolsinstans bland de allmänna domstolarna och är i princip en ren prejudikatinstans. Som ensam allmän åklagare i Högsta domstolen har riksåklagaren en viktig uppgift för rättsutvecklingen och rättsbildningen inom de straffrättsliga och straffprocessuella områdena. Genom att föra lämpliga mål till Högsta domstolen kan riksåklagaren få fram klargörande besked i frågor som rör den praktiska rättstillämpningen. Utgångspunkten är att verksamheten ska koncentreras till frågor som har betydelse för det operativa åklagararbetet och som är viktiga för att utveckla straffrätten och för att förverkliga de kriminalpolitiska mål och prioriteringar som riksdag och regering lagt fast.

Riksåklagaren har under 2018 överklagat 13 mål till Högsta domstolen. Det är lika många som 2017, men färre än 2016 då 19 överklaganden lämnades in. Antalet överklaganden varierar mellan åren, vilket framför allt beror på begränsningar i vilka mål som är lämpliga att överklaga till Högsta domstolen.

Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd i sex av de mål som riksåklagaren överklagat under året. I fyra fall har Högsta domstolen avslagit riksåklagarens begäran om prövningstillstånd. I övriga tre fall har Högsta domstolen ännu inte fattat beslut i tillståndsfrågan.

Antalet överklaganden ger dock inte en fullständig bild av riksåklagarens verksamhet i Högsta domstolen. Den största delen av arbetet läggs ned på mål där den dömda personen har överklagat en hovrättsdom och där Högsta domstolen begärt att riksåklagaren ska komma in med en svarsskrivelse. I de fall där riksåklagaren i svarsskrivelsen har ansett att det inte funnits skäl för prövningstillstånd har Högsta domstolen oftast inte heller tagit upp målet till prövning. Under 2018 har riksåklagaren gett in 63 svarsskrivelser till Högsta domstolen. Det är fler än 2017 och 2016 då 59 respektive 48 svarsskrivelser gavs in. Antalet ingivna svarsskrivelser överensstämmer i stort med det antal mål där Högsta domstolen begärt att riksåklagaren ska komma in med svarsskrivelse.

Ibland händer det att den tilltalade efter att ha överklagat hovrättens dom till Högsta domstolen

begär att riksåklagaren ska återuppta förundersökningen i målet och komplettera utredningen i något avseende. Det kan till exempel vara fråga om att hålla förhör med något vittne som inte tidigare hörts. Riksåklagaren har handlagt tio sådana ärenden under året. Det är något fler än 2017 då åtta sådana ärenden handlades, men färre än 2016 då motsvarande siffra var tolv.

Resningsärenden

En del av riksåklagarens verksamhet i Högsta domstolen avser ärenden om resning eller besvär över domvilla. Resning och besvär över domvilla är extraordinära rättsmedel och aktualiseras endast i undantagsfall. Den rättsliga regleringen av domars rättskraft ska tillgodose intresset av att de inblandade parterna i ett brottmål ska känna trygghet i att en sak som har prövats av domstol inte ska kunna tas upp igen. Från denna grundläggande princip kan i vissa fall undantag göras för att felaktiga domar ska kunna korrigeras och det kan då ske genom resning eller besvär över domvilla.

Under året har det registrerats 23 nya ärenden om resning eller domvilla, vilket är fyra färre än föregående år. 14 av ärendena har initierats genom ansökningar från enskilda personer som önskat att

riksåklagaren ska begära resning eller återuppta en förundersökning för att utreda om det finns skäl för resning. Ett ärende har, med anledning av att nya uppgifter kommit fram, lämnats över av en åklagare för att frågan om resning skulle prövas av riksåklagaren. I åtta ärenden har Högsta domstolen förelagt riksåklagaren att avge förklaring i ärenden där ansökan om resning lämnats direkt till Högsta domstolen. Riksåklagaren har under året återupptagit förundersökningen i tre ärenden.

Vid årets början fanns sex ärenden som inkommit tidigare men ännu inte var avslutade. Under året har 25 ärenden avslutats. Ett ärende väntar på beslut från Högsta domstolen och tre ärenden är under handläggning hos riksåklagaren.

Resurs- och kostnadsfördelning

Fördelningen av resurser och kostnader baseras på tidmätningar som genomförts vid två tillfällen under 2018. Sammanlagt har fyra procent (fem procent 2017) av den totala tiden använts till området rättsutveckling och rättslig styrning under 2017. Av myndighetens totala kostnader om 1 542 miljoner kronor (1 537 miljoner kronor 2017) har 60 miljoner kronor (71 miljoner kronor 2017) fördelats på rättslig styrning och utveckling.

Internationell verksamhet

Operativt internationellt samarbete

I arbetet med att bekämpa den internationella brottsligheten är samarbetet mellan brottsutredande myndigheter i olika länder en väsentlig faktor. Arbetet sker inom EU till stor del genom direktkontakter mellan åklagare. Eurojust och det europeiska rättsliga nätverket (EJN) är viktiga aktörer med uppgift att underlätta samarbetet, även i förhållande till andra stater. Det finns ett flertal internationella rättsliga instrument som möjliggör samarbetet (rättslig hjälp, europeisk utredningsorder, nordisk och europeisk arresteringsorder och utlämning).

Inom Åklagarmyndigheten finns en särskild enhet, Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet, som hanterar ärenden om allvarlig brottslighet som kräver särskilda arbetsmetoder och/eller ett mer omfattande internationellt samarbete, bland annat organiserad gränsöverskridande brottslighet. Operativt internationellt samarbete bedrivs dock, i olika omfattning, i stort sett vid samtliga åklagarkammare och i olika typer av ärenden. Nedan följer exempel på internationellt arbete under 2018.

Terrorism

Utredningar av terroristbrott och finansiering av terrorism kräver generellt sett ett internationellt samarbete även om brotten inte alltid begås i en internationell kontext. Under året har flera inkommande och utgående framställningar om internationellt straffrättsligt samarbete vad gäller misstankar om finansiering av terrorism handlagts.

Krigsbrott

Antalet anmälningar om krigsbrott ökar, främst med anledning av att antalet anmälningar från Migrationsverket ökat. Under 2018 har särskilt två stora ärenden hanterats. Det ena gäller folkmordet i Rwanda vilket krävt omfattande internationellt samarbete med många länder. Dessutom fortsätter förundersökningsarbetet till följd av de övergrepp som rapporteras från kriget i Syrien.

Människohandel

Sedan den 1 april 2018 hanteras samtliga ärenden som gäller människohandel av Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet vilket kan vara en av förklaringarna till en ökning av antalet fällande domar under 2018. Den vanligaste formen av människohandel i Europa är fortfarande människohandel för sexuella ändamål men även ärenden där människor utnyttjats som arbetskraft eller för tiggeri har ökat.

Sexualbrott via internet

Under året har förundersökningar bedrivits i flera ärenden där sexualbrott begåtts via internet. I början av året dömdes en man av hovrätten till tio års fängelse för bland annat grov våldtäkt mot barn, begångna via internet, mot barn bosatta i USA, Kanada och Skottland. Utredningen byggde på internationellt samarbete med förhör och bevisinhämtning i olika länder. Fallet var det första där gärningar bedömts som våldtäkt utan att en gärningsman fysiskt varit i samma rum som målsäganden.

Korruption

Bekämpning av korruptionsbrottslighet med internationella förtecken är ett sedan länge prioriterat område för Sveriges internationella åtaganden. Åklagarmyndigheten deltar i den arbetsgrupp inom OECD som övervakar medlemsstaternas implementering och tillämpning av EU-konventionen. Under året har myndigheten bedrivit flera utredningar med omfattande internationell samverkan, till exempel misstänkta mutbrott inom ett internationellt bolag som inneburit begäran om rättslig hjälp till sammanlagt sju länder.

Miljöbrott

Miljöbrott är ett prioriterat område inom EU och flera arbetsgrupper där Sverige deltar arbetar med utbildningar och nätverksbyggande för att på olika sätt utveckla arbetet med att bekämpa miljöbrott, bland annat när det gäller artskyddsbrott och där framför allt området illegal handel med skyddade arter.

Arbetet vid Eurojust

Under 2018 ökade antalet inkomna ärenden till den svenska enheten på Eurojust från cirka 260 ärenden 2017 till cirka 400 ärenden 2018. Inflödet ökar bland annat när det gäller it-brott och grova narkotikabrott, som båda blir alltmer komplexa och involverar många länder.

Från och med 2018 redovisas ärendena uppdelade på olika kategorier. Under 2018 var Sverige involverat i 207 operativa ärenden, varav 138 inkom från Sverige. Det innebär en ökning med 23 procent sedan föregående år. Enheten har också handlagt omkring 145 enklare ärenden som främst gäller rådgivning. Genom att få råd kan åklagarna själva handlägga sina ärenden direkt med det andra landet, vilket gör att enheten på Eurojust kan koncentrera sig på de mer komplexa ärendena. Enheten handlägger också förfrågningar (47 under 2018) som går till flera länder om exempelvis viss lagstiftning. Sverige har bland annat drivit frågan om samsyn på fängelseförhållanden vid verkställighet av europeiska arresteringsorder.

Gemensamma ärenden med samordnade tillslag och utredningar sker i allt större utsträckning vid olika typer av brottslighet. Svenska enheten vid Eurojust har under 2018 deltagit i ett flertal sådana ärenden, bland annat tillsammans med Spanien, Nederländerna och Frankrike. I dessa ärenden sker även operativ samverkan med polis och tull genom exempelvis Europol.

Ett effektivt sätt att arbeta tillsammans i ett ärende med ett eller flera andra länder om samma brottsliga verksamhet är gemensamma utredningsgrupper (Joint Investigation Team, JIT). JIT-samarbetet ger möjlighet att dela information och bevisning samt ge råd och stöd i det internationella samarbetet. Sverige har deltagit i 17 gemensamma utredningsgrupper med andra länder under året.

Myndighetens deltagande i nätverk

Myndigheten deltar i flera internationella nätverk där operativa åklagare och andra experter inom myndigheten bidrar till utveckling inom respektive ämnesområde. Riksåklagaren deltar också i möten tillsammans med andra riksåklagare i EU där olika gemensamma frågor avhandlas på strategisk nivå.

- IAP (International Association of Prosecutors) är ett globalt nätverk för åklagare. Under året deltog myndigheten bland annat vid ett årsmöte där åklagares självständighet, miljöbrott och människohandel diskuterades.
- EJN (European Judicial Network) är ett EU-nätverk för främst åklagare med uppgift att underlätta straffrättsligt samarbete inom EU. I september 2018 arrangerade Åklagarmyndigheten ett regionalt möte för EJNI-kontaktpunkter där implementeringen av den europeiska utredningsordern diskuterades.
- EJCEN (European Judicial Cybercrime Network) är ett nätverk för it-åklagare inom EU med uppgift att förbättra samarbetet inom EU avseende it-brott och utredningar i it-miljöer. Nätverket har under året som en följd av EU-domstolens avgörande fördjupat sig i datalagringsfrågan men också andra ämnen som till exempel kryptering.
- The Genocide network är ett nätverk för utredningar om folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser. Under det gångna har det huvudsakliga arbetet avsett utredningar relaterade till den väpnade konflikten i Syrien.
- ALEFA (Association of Law Enforcement Forensic Accountants) är ett revisorsnätverk som har skapats för att utveckla gemensamma utredningsmetoder för finansiella utredningar. Åklagarmyndigheten har under året varit ordförande i nätverket och arrangerat ett människohandelsprojekt som har resulterat i en handbok om finansiella utredningar.

Internationella riksåklagarmöten

Företrädare för riksåklagaren deltog i två olika möten tillsammans med riksåklagare och andra åklagarrepresentanter från övriga medlemsstater inom EU. Vid mötena diskuterades gemensamma frågeställningar såsom terrorism, internationellt rättsligt samarbete, digital bevisning samt utvecklingen vid Eurojust och den Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo). Sverige stod under året värd för det nordiska riksåklagarmötet som hålls varje år i något av de nordiska länderna. Vid mötet diskuterades nordiskt samarbete och olika sakområden, såsom sexuella övergrepp via internet och etiska riktlinjer för åklagare.

Övrigt

Åklagarmyndigheten har deltagit i GD-forum för Agenda 2030. Genom forumet tar de deltagande myndigheternas generaldirektörer ansvar för genomförande av Agenda 2030 och för att uppnå de globala målen för hållbar utveckling.

Civil krishantering och internationellt bistånd**Utveckling under året**

Åklagarmyndigheten har sedan 2014 i uppdrag av regeringen att ställa personal till förfogande och i övrigt bidra till internationell civil krishantering, främst inom ramen för FN, EU och OSSE, i enlighet med regeringens strategi för internationell civil krishantering. Vidare har myndigheten ett uppdrag att bidra till utvecklingsamarbete.

Under året har riksåklagaren antagit en ny strategisk inriktning för arbetet inom internationell civil krishantering och utvecklingsamarbete. Denna anger övergripande mål samt inriktning och ramar för Åklagarmyndighetens verksamhet.

Den 1 januari 2018 inrättades en särskild enhet vid huvudkontoret med ansvar för internationella strategiska frågor samt internationell civil krishantering och internationellt bistånd. Åklagare har fortsatt att rekryteras till den särskilda expertpoolen för utlandsuppdrag.

Åklagarmyndigheten har deltagit i ett övergripande myndighetssamarbete inom området. Inom ramen för detta har myndigheten bland annat medverkat till att ta fram ett koncept för så kallade "specialised teams". För att möta de krav som ställs i Sveriges nationella handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet har myndigheten deltagit i den arbetsgrupp som bildats för ändamålet.

Insatser inom civil krishantering

Åklagarna i expertpoolen har under året ökat sin kompetens inom olika områden. Samtliga åklagare som skickas ut inom ramen för verksamheten internationell civil krishantering har bland annat fått utbildning om kvinnor, fred och säkerhet. Av myndighetens strategiska inriktning framgår att gendraspekten ska beaktas vid samtliga åtgärder

inom civil krishantering och internationellt bistånd.

Åklagarmyndigheten har med anledning av regeringsuppdraget bidragit med en åklagare (man) i EU-missionen EUPOL COPPS i Palestina. Missionens arbete är inriktat på metodstöd och att bygga upp åklagarverksamheten i den palestinska myndigheten. Åklagarmyndighetens medverkan har under året i första hand bidragit till att stärka det palestinska justitiedepartementet.

En åklagare (kvinna) har under året haft en tjänst i EU-missionen EULEX Kosovo. Åklagarmyndighetens medverkan har under året bland annat bidragit till att mål mot misstänkta krigsförbrytare i överrätt hanterats utan påverkan från lokala makthavare. Då missionens arbete är på väg att avslutas har uppgifterna också präglats av att överlämna ärenden till lokala myndigheter samt talan i överrätter.

Två åklagare från Ekobrottsmyndigheten (en man och en kvinna), utsända av Åklagarmyndigheten, har under året haft tjänster i EU-missionen EUAM i Ukraina. De svenska åklagarnas medverkan har bidragit till reformarbetet med det ukrainska åklagarväsendet generellt och vad gäller penningtvätt, återförande av brottsutbyte och internationellt samarbete specifikt.

I regleringsbrevet anges att Åklagarmyndigheten, i syfte att stödja EU, FN och OSSE, ska ställa personal till förfogande till dessa organisationers högkvarter. Myndigheten har under 2018 haft en åklagare (kvinna) placerad vid EU-delegationens kontor i Tirana, Albanien. Delegationens arbete är inriktat på att förbereda och utveckla Albanien för ett framtida medlemskap i EU. Åklagarmyndighetens medverkan har under året framförallt inneburit bevakning och rådgivning i en pågående genomlysning av alla landets åklagare och domare samt analys av utvecklingen av kampen mot grov organiserad brottslighet.

Åklagarmyndigheten har bidragit med åklagar-kompetens till ett så kallat "specialised team" för FN:s räkning i Centralafrikanska republiken. Inriktningen för insatsen är att motverka sexuellt och könsrelaterat våld.

Under året har myndigheten initierat ett arbete, genom bland annat kunskapsinhämtning, för att på sikt kunna bidra till även FN-insatser.

Insatser inom internationellt bistånd

Åklagarmyndigheten har under året fortsatt deltagit i ett myndighetsgemensamt SIDA-finansierat treårigt projekt i Albanien i syfte att förbättra hanteringen av ungdomsbrott i rättskedjan. Projektet bedrivs i samarbete med Polismyndigheten (som ledande myndighet), Kriminalvården och Domstolsverket samt albanska myndigheter. Under 2018 har ett studiebesök i Sverige samt ett flertal utbildningar genomförts för albanska ungdomsåklagare. Synpunkter har också lämnats avseende pågående albanskt lagstiftningsarbete.

Åklagarmyndigheten har bidragit med åklagar-kompetens även till andra projekt som svensk polis bedriver, såsom ett projekt i Liberia med syfte att förbättra samarbetet mellan polis och åklagare i landet samt en utbildningsinsats kring könsrelaterat våld för myndigheter och civilsamhälle från ett flertal olika länder.

Resurs- och kostnadsfördelning

Kostnaden för bidragen till internationell civil kris-hantering (enligt anslaget 1:1) uppgick 2018 till 6,3 miljoner kronor (6,8 miljoner kronor 2017) varav 3,9 miljoner kronor (4,7 miljoner kronor 2017) avsåg personalbidrag, 1,4 miljoner kronor (1,3 miljoner kronor 2017) avsåg insatsnära kostnader och 1 miljon kronor (800 000 kronor 2017) avsåg förvaltningskostnader. Verksamheten finansieras med medel som särskilt avsatts för ändamålet.

Kompetensförsörjning

Personalstatistik

I december 2018 var 1 402 personer anställda (1 423 år 2017) inom Åklagarmyndigheten, varav 948 åklagare (962 år 2017) och 454 administrativ personal (461 år 2017). Andelen åklagare var 68 procent och andelen administrativ personal 32 procent. Av alla anställda inom myndigheten var 67 procent kvinnor och 33 procent män. Genomsnittligt antal anställda var 1 413 (1 421 år 2017) och antalet årsarbetskrafter var 1 238 (1 239 år 2017). Antalet anställda på Åklagarmyndigheten är lägre än föregående år. Andelen kvinnliga åklagare var 60 procent och andelen manliga åklagare 40 procent.

Kvinnor och män på ledande poster

Andelen kvinnliga chefer inom Åklagarmyndigheten var vid årsskiftet 64 procent (63 procent 2017) och manliga chefer 36 procent (37 procent 2017). Fördelningen bland kammarchefer och vice kammarchefer för 2018 var 48 procent kvinnliga chefer (45 procent 2017) och 52 procent manliga chefer (55 procent 2017) innebär att andelen kvinnliga chefer inom dessa kategorier har fortsatt att öka något.

Åldersstruktur

Av *diagram 14* framgår ålders- och könsfördelning för åklagare och administrativ personal 2017. Medelåldern är oförändrad jämfört med föregående år.

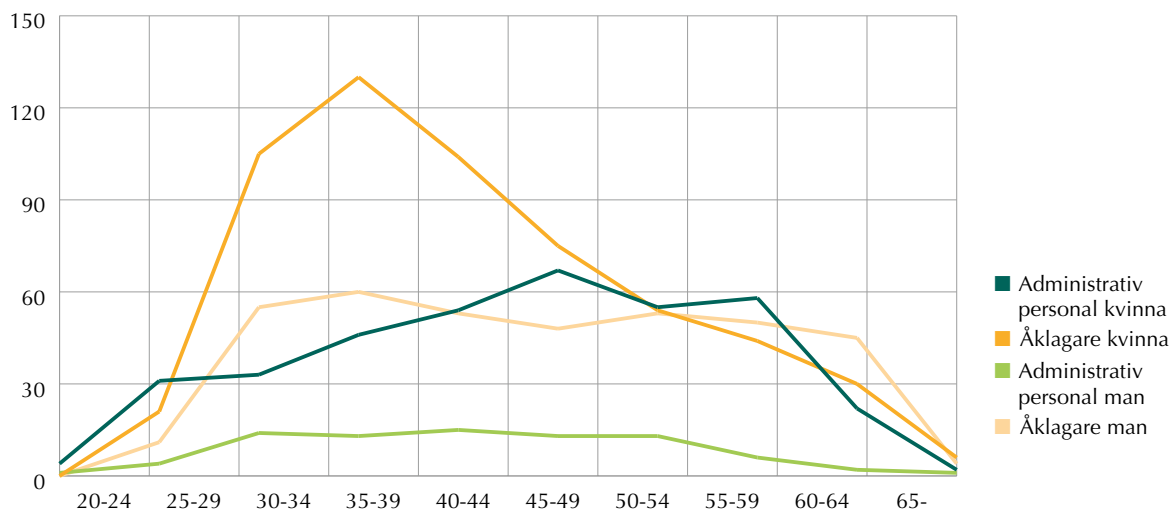
Sjukfrånvaro

Åklagarmyndighetens sjukfrånvaro var fortsatt låg under 2018. Sjukfrånvaron för alla anställda var 3,1 procent, vilket är lägre än föregående år (3,2 procent 2017). Av den totala sjukfrånvaron är 47,2 procent frånvaro under en sammanhängande tid om 60 dagar eller mer, vilket är en ökning med 1,5 procentenheter jämfört med 2017. Redovisning av total sjukfrånvaro per kön och åldersgrupp redovisas i tabell under *Fakta i korthet*.

Attrahera och rekrytera

Myndigheten har under året rekryterat 26 åklagaraspiranter. Notarier har även under 2018 kunnat förlägga sex månader av sin notarietjänstgöring vid en åklagarkammare; så kallade paketnotarier. Notarietjänstgöringen inom myndigheten ger en bra möjlighet att visa upp åklagararbetet för unga jurister. Under året har fyra paketnotarier tjänstgjort vid myndigheten vilket är färre än föregående år. Utöver detta har myndigheten antagit tio stycken extra åklagare.

Diagram 14. Ålders- och könsfördelning för åklagare och administrativ personal år 2018

I en undersökning som företaget Universum genomfört bland studenter vid juristutbildningen kom Åklagarmyndigheten på fjärde plats under 2018 (tredje plats 2017) bland de arbetsgivare där studenterna helst vill arbeta efter sin examen. Samtliga universitet som har en juristutbildning erbjuder möjligheter till kontakt mellan studenter och företag och organisationer. Myndigheten har därför under året deltagit vid sex arbetsmarknadsdagar för att skapa intresse för Åklagarmyndigheten och åklagaryrket. Åklagarmyndigheten har under året utökat möjligheterna för juriststudenter att få träffa åklagare och få kunskap om myndigheten och åklagaryrket. Sex föreläsningar om åklagarnas operativa arbete har arrangerats på olika universitet, och två studiebesök har anordnats på Åklagarmyndighetens huvudkontor. Åklagare från lokala åklagarkammare och medarbetare på huvudkontoret har medverkat i dessa aktiviteter.

Åklagarmyndigheten har återkommande haft arbetsgivarsamverkan med Ekobrottsmyndigheten om arbetsgivarpolitiska frågor, bland annat lönepolitik och kompetensförsörjning mellan myndigheterna.

Chefsutveckling och chefsförsörjning

Åklagarmyndigheten genomför ett antal aktiviteter som syftar till att säkerställa chefsförsörjning på lång sikt. Genom att på ett strukturerat sätt erbjuda utbildning och utveckling är målet att skapa ett ökat intresse för att söka sig till en chefskarriär.

Under 2018 har en omgång av utbildningen *Framtida ledare* genomförts. Utbildningen riktar sig till erfarna medarbetare som idag inte har en chefsbefattning men som är intresserade av ett chefskap i framtiden. Syftet med kursen är att få kunskap om vad ett ledarskap innebär samt vilka krav som ställs på en god ledare i staten. Vidare syftar kursen till att ge en ökad självkänedom och förbättrad insikt om den egna ledarförmågan. Kursen ska skapa intresse och förbereda deltagaren för att kunna söka chefsbefattningar. Den är ett viktigt verktyg i chefsförsörjningen.

Myndigheten har även samverkat med andra myndigheter i chefsutvecklingsfrågor genom att

delta i olika dialoggrupper och i Skatteverkets mentorsprogram, både som mentorer och som adepter. Åklagarmyndigheten har också haft chefer som deltagit i externa chefsprogram.

Utbildning

Åklagarmyndigheten bedriver en omfattande utbildningsverksamhet där många högkvalitativa utbildningar för åklagare, administrativ personal och chefer har genomförts under 2018. Antalet utbildningsdagar per åklagare var 9,5 dagar under 2018 jämfört med 8,4 dagar 2017. För administrativ personal genomfördes 3,9 utbildningsdagar per anställd jämfört med 2,5 dagar 2017. Ökningen kan förklaras av att under 2018 genomfördes Åklagarstämman där cirka 1 300 medarbetare från Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten deltog under två dagars kompetensutveckling.

Under året har en kurskatalog i skriftlig form tagits fram, utbildningsansvariga inrättats på samtliga kammare och en utbildning för kansliåklagare lanserats. Därutöver har en rutin tagits fram för hur kursledare och utbildare ska rekryteras.

För att säkerställa en kontinuerlig kompetensutveckling genomförs, förutom grundutbildning för åklagare, administratörer och chefer, vidareutbildningar inom hela bredden av myndighetens verksamhetsområde. Som exempel på utbildningar som genomförts under 2018 kan nämnas modern processföring, hemliga tvångsmedel, teamledarutbildning, it-brottsutbildningar samt utbildningar om övergrepp mot barn och våld i nära relationer. Alla utbildningar har ett stort inslag av erfarenhetsutbyte för att sprida deltagarnas kunskaper. Dessutom är Åklagarmyndigheten medlem i European Judicial Training Network (EJTN), som tillhandahåller och administrerar olika internationella utbildningar för åklagare och domare.

Internationellt utbyte och utbildning

Under 2018 har åklagare deltagit i olika utbytesprogram som anordnas av EJTN. 15 assistentåklagare har deltagit i AIAKOS – ett program för utbyte mellan yngre åklagare arrangerat av EJTN och fem åklagare har deltagit i korttidsutbytesprogrammet

(två veckor) inom EU för att öka kunskapen om det internationella arbetet men även för att knyta kontakter i flera medlemsländer. Fyra åklagare har haft en två veckor lång praktik vid den svenska enheten vid Eurojust för att få en fördjupad kunskap om hur det internationella rättsliga samarbetet går till i praktiken och vidare har fem chefsåklagare deltagit i ett utbyte för åklagarchefer i EU. Åklagarmyndigheten har även tagit emot ungefär lika många åklagare från andra länder.

Därutöver har ett flertal åklagare deltagit i seminarier som anordnas av EJTJN.

Arbetsmiljö och friskvård

Utvecklingen av Åklagarmyndighetens arbetsmiljöarbete har fortsatt under året. Nya metoder för det systematiska arbetsmiljöarbetet har implemente-

rats på arbetsplatserna i myndigheten. Metoderna behandlar den organisatoriska, sociala, fysiska och digitala arbetsmiljön. En del i att förbättra arbetet med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön har varit att införa en metod för att följa upp arbetsmiljön på individnivå genom en arbetsplatsenkät som medarbetarna fyller i varje kvartal. Syftet är att framförallt fånga upp arbetsbelastning, arbetsfördelning och behov av stöd.

En uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet har genomförts genom en enkät till alla chefer som har arbetsmiljöansvar.

Friskvård är en viktig del i arbetet med att skapa en bra arbetsmiljö och förebygga ohälsa. Åklagarmyndigheten erbjuder samtliga medarbetare friskvårdsbidrag och möjligheten att ta ut en friskvårdstimme per vecka under arbetstid.

Likabehandling

Under 2018 har arbetet med likabehandlingsfrågor fortsatt i enlighet med likabehandlingsplanen, som gäller för 2018–2020. Fokus har legat på att undersöka, analysera, åtgärda och följa upp följande fem områden:

- arbetsförhållanden
- bestämmelser och praxis om löner och andra anställningsvillkor
- rekrytering och befordran
- utbildning och annan kompetensutveckling
- möjlighet att förena arbete och föräldraskap

Merparten av Åklagarmyndighetens arbetsplatser har under året haft aktiviteter med likabehandlingsfrågor som tema.

Myndigheten har ett antal anställda som utöver sina ordinarie arbetsuppgifter har till uppgift att främja mångfaldsarbetet, så kallade mångfaldsinspiratörer. Under hösten anordnades en träff för dessa med syfte att ge kompetensutveckling, erfarenhetsutbyte och ett nätverk för likabehandlingsfrågor.

I december 2018 genomfördes ett seminarium på temat *#Metoo – hur går vi vidare?* 40 medarbetare från myndigheten deltog i seminariet. Deltagarna diskuterade bland annat myndighetens policy och riktlinjer för kränkande särbehandling och sexuella trakasserier samt hur Åklagarmyndigheten som arbetsgivare ska verka för att arbeta förebyggande med dessa frågor.

Under hösten 2018 gjordes en lönekartläggning och en åtgärdsplan tillsammans med de fackliga representanterna.

Säkerhet

Säkerhetsarbetet har inriktats på att minska riskerna och otryggheten i verksamheten, identifiera möjliga framtida risker, förbättra den administrativa säkerhetsstrukturen samt skapa ökat förtroende hos de anställda för myndighetens säkerhetsarbete och krishantering.

Myndigheten har ett eget incidentrapporteringsystem och totalt har cirka 175 rapporter inkommit under året. Antalet incidenter är i nivå med tidigare år. I huvudsak rör det sig om trakasserier och hot

som framförts direkt eller indirekt. Cirka en tredjedel av de personsäkerhetsrelaterade incidenterna inträffar på eller i anslutning till den ordinarie arbetsplatsen och cirka en tredjedel i anslutning till domstolsförhandling. Ett par högriskärenden har krävt omfattande åtgärder från både Åklagarmyndigheten och polisens personsäkerhetsgrupper för de enskilda medarbetarna, och i vissa fall även för deras familjer.

En översyn har genomförts av det fysiska skyddet i myndighetens lokaler. En detaljprojektering med efterföljande åtgärder genomförs för närvarande i de lokaler som har störst behov av säkerhetsfrämjande åtgärder samt för de lokaler som av andra skäl byggs om eller är nya.

Inom ramen för satsningen mot den grova organiserade brottsligheten har Åklagarmyndigheten tillsammans med övriga samverkande myndigheter utarbetat en handlingsplan för att motverka otillåten påverkan. Implementering av handlingsplanen har påbörjats under 2018 och kommer att slutföras under 2019.

En webbaserad säkerhetsutbildning med tyngdpunkt på informationssäkerhet har tagits fram. Utbildningen riktar sig till alla som arbetar i myndighetens lokaler och som har eller kommer att få behövrighet till informationssystemen. Även myndighetens riktlinjer och handbok för informationssäkerhet har uppdaterats.

FAKTA I KORTHET

ANTAL INKOMNA OCH AVSLUTADE ÄRENDEN	2018	2017	2016
Inkomna ärenden	166 940	164 797	162 743
Avslutade ärenden	168 893	166 705	170 211

ANTAL INKOMNA OCH BESLUTADE BROTTSMISSTANKAR	2018	2017	2016
Inkomna brottsmisstankar	437 226	422 452	408 744
varav kvinna	75 499	72 952	72 039
varav man	358 963	346 752	333 332
varav okänd	2 764	2 748	3 373
Beslutade brottsmisstankar	436 956	422 719	425 265
varav kvinna	74 700	74 111	76 414
varav man	359 412	345 864	345 680
varav okänd	2 844	2 744	3 171

ANTAL INKOMNA BROTTSMISSTANKAR PER BROTTSGRUPP OCH FÖRUNDESRÖKNINGSLEDARSKAP

BROTTSGRUPP	2018		2017		2016	
	Polisledd förundersökning*	Åklagarledd förundersökning	Polisledd förundersökning*	Åklagarledd förundersökning	Polisledd förundersökning*	Åklagarledd förundersökning
Våldsbrott	6 516	41 436	6 944	40 546	7 611	41 994
Brott mot frihet och frid	8 305	45 015	8 750	41 805	8 766	43 460
Sexualbrott	1 537	13 508	1 362	12 507	1 106	10 951
Tillgreppsbrott	28 626	20 910	30 603	21 706	33 581	23 031
Skadegörelsebrott	4 272	4 422	4 675	3 943	4 681	4 176
Förmögenhetsbrott	22 326	36 765	21 168	31 372	16 703	26 091
Narkotikabrott	57 980	15 696	53 630	16 092	49 616	13 645
Trafikbrott	63 109	5 198	61 258	5 692	59 528	5 188
Miljö- och arbetsmiljöbrott	160	2 831	136	3 064	146	3 448
Övriga brott	23 432	35 182	22 972	34 227	22 104	32 918
Total	216 263	220 963	211 498	210 954	203 842	204 902

*I det som benämns som polisledd förundersökning ingår även förundersökningar ledda av andra utredande myndigheter, främst Tullverket.

BESLUTADE BROTTSMISSTANKAR PER BESLUTSGRUPP	2018	2017	2016
Beslutade brottsmisstankar	436 956	422 719	425 265
<i>Förundersökning inleds inte</i>	5 972	6 002	6 292
<i>Förundersökning läggs ned</i>	113 737	110 076	110 276
<i>Åtal väcks inte</i>	17 306	18 740	16 864
<i>Lagföringsbeslut</i>	235 155	221 628	227 802
- <i>Åtal</i>	179 542	168 249	171 949
- <i>Företagsbot</i>	400	401	344
- <i>Strafföreläggande</i>	40 904	38 662	37 837
- <i>Åtalsunderlåtelse</i>	14 309	14 316	17 672
<i>Övriga beslut</i>	64 786	66 273	64 031
- <i>Förundersökningsledning överlämnas till utredande myndighet</i>	39 161	43 213	44 013
- <i>Brottsmisstanken avslutas</i>	22 871	20 341	17 453
- <i>Övriga</i>	2 754	2 719	2 565
FÖRUNDESKNINGSBEGRÄNSNINGAR	2018	2017	2016
Förundersökning inleds inte	5 972	6 002	6 292
Antal förundersökningsbegränsningar	3 483	3 533	3 680
Andel förundersökningsbegränsningar av beslutet att förundersökning inte inleds	58%	59%	58%
Förundersökning läggs ned	113 737	110 076	110 276
Antal förundersökningsbegränsningar	17 985	17 277	17 317
Andel förundersökningsbegränsningar av beslutet att förundersökning läggs ned	16%	16%	16%
BROTTSMISSTANKAR I BALANS	2018	2017	2016
Brottsmisstankar i balans	152 070	135 768	130 558
<i>Förundersökning ej inledd</i>	489	490	391
<i>Förundersökning pågår</i>	76 616	70 144	62 298
<i>Förundersökning redovisad</i>	15 927	11 897	9 291
<i>Åtal väckt</i>	59 038	53 237	58 578
TIDER	2018	2017	2016
Genomströmningstid (dagar) från inkommen anmälan till beslut	133	122	148
Beslutstid (dagar) från inkommet beslutsunderlag till beslut	17	16	15

LAGFÖRING	2018	2017	2016
Antal brottsmisstankar som har lett till lagföring	235 155	221 628	227 802
Andel brottsmisstankar som har lett till lagföring	63%	62%	63%
Antal misstänkta personer som har lagförts	108 310	103 280	102 083
<i>varav kvinna</i>	18 027	16 969	17 815
<i>varav man</i>	90 058	86 089	84 059
<i>varav okänd</i>	225	222	209
Andel misstänkta personer som har lagförts	66%	65%	64%
Misstänkta personer totalt	164 970	159 915	158 663
<i>varav kvinna</i>	31 847	30 817	31 598
<i>varav man</i>	130 985	127 054	124 751
<i>varav okänd</i>	2 138	2 044	2 314
BESLUTSFRISTER	2018	2017	2016
Lagstadgade beslutsfrister för unga lagöverträdare	60%	60%	63%
Lagstadgade beslutsfrister för brott mot barn	58%	62%	64%
RESURS- OCH KOSTNADSFÖRDELNING	2018	2017	2016
UTREDNING OCH LAGFÖRING			
Andel tid i procent	96%	95%	95%
Intäkter, mnkr	1 482	1 465	1 386
Kostnader, mnkr	1 482	1 465	1 386
RÄTTSUTVECKLING OCH RÄTTSLIG STYRNING			
Andel tid i procent	4%	5%	5%
Intäkter, mnkr	60	71	74
Kostnader, mnkr	60	71	74
KOSTNAD PER BROTTSMISSTANKE, KR	2018	2017	2016
Kostnad per beslutad brottsmisstanke	3 391	3 466	3 259
KOSTNAD PER BROTTSMISSTANKE OCH BROTTSGRUPP, KR	2018	2017	2016*
Våldsbrott	7 276	7 748	-
Brott mot frihet och frid	3 182	3 155	-
Sexualbrott	9 236	9 350	-
Tillgreppsbrott	4 174	3 947	-
Skadegörelsebrott	1 658	1 618	-
Förmögenhetsbrott	2 522	2 713	-
Narkotikabrott	2 442	2 512	-
Trafikbrott	1 123	1 133	-
Miljö- och arbetsmiljöbrott	13 104	11 552	-
Övriga brott	2 721	2 947	-

* På grund av ändrad brottsgruppsindelning under 2017 saknas jämförelsetal för 2016.

PENNINGTVÄTT M.M. OCH PENNINGHÄLERI	2018	2017	2016
Inkommande framställningar om internationellt straffrättsligt samarbete	34	9	19
Utgående framställningar om internationellt straffrättsligt samarbete	63	28	21
Beslut om penningbeslag	158	122	44
Beslut om beslag	890	617	371
Beslut om förvar	47	36	49
Yrkande om kvarstad	61	33	34
Yrkande/beslut om förverkande	101	42	77
Ärenden med beslut om att fastställa dispositionsförbud	84	44	29
Ärenden med beslut om att häva dispositionsförbud	1	0	0
Fastställda dispositionsförbud	107	65	54
Hävda dispositionsförbud	1	0	0

BROTTSUTBYTE	2018	2017	2016
Antal ärenden med förverkandeyrkanden*	797	607	518
Antal förverkandeyrkanden*	1 197	971	1 202
Förverkandeyrkanden, belopp (mnkr)*	60	377	70
Finansiella utredningar**	893	569	485
Antal yrkanden om kvarstad	106	116	117

* Justerats på så sätt att även sådana yrkanden med hänvisning till penningtvättslagen numera ingår i underlaget.

** För 2016–2017 redovisas antalet förenklade tillgångsutredningar. Begreppet finansiella utredningar innebär en något utvidgad definition, men skillnaden bedöms vara marginell varför tidigare års siffror används som referens.

ANTAL HÄKTADE PERSONER VARAV HÄKTADE PERSONER MED RESTRIKTION FÖRSTA HÄKTNINGSDAGEN PER ÅLDERSGRUPP	2018	2017	2016*
Häktade personer	9 623	9 484	-
varav 15-17 år	150	176	-
varav 18-20 år	957	970	-
varav 21 år eller äldre	8 516	8 338	-
Antal personer med restriktion	6 259	6 039	-
varav 15-17 år	133	157	-
varav 18-20 år	703	748	-
varav 21 år eller äldre	5 423	5 134	-

*Jämförelsetal finns endast för ett år pga att data från Kriminalvården inte finns för 2016.

ANTAL HÄKTADE PERSONER VARAV HÄKTADE PERSONER MED RESTRIKTION FÖRSTA HÄKTNINGSDAGEN PER KÖN	2018	2017	2016*
Häktade personer	9 623	9 484	-
varav kvinna	678	652	-
varav man	8 945	8 832	-
Antal personer med restriktion	6 259	6 039	-
varav kvinna	434	416	-
varav man	5 825	5 623	-

*Jämförelsetal finns endast för ett år pga att data från Kriminalvården inte finns för 2016.

ANTAL ANSTÄLLDA OCH ÅRSARBETSKRAFTER	2018	2017	2016
Totalt antal anställda per den 31 december	1 402	1 423	1 418
varav åklagare	948	962	959
varav administrativ personal	454	461	459
Andel kvinnor	67%	68%	67%
Andel män	33%	32%	33%
Genomsnittligt antal anställda	1 413	1 421	1 397
Genomsnittligt årsarbetskrafter	1 238	1 239	1 211
ÅLDERSSTRUKTUR ANSTÄLLDA	2018	2017	2016
Baserat på antal anställda per den 31 december			
Total medelålder	44	44	44
Åklagare	44	43	43
Kvinnor	42	42	42
Män	46	46	45
Administrativ personal	45	44	44
Kvinnor	45	45	45
Män	43	42	42
SJUKFRÅNVARO	2018	2017	2016
Totalt anställda	3,1%	3,2%	3,5%
Yngre än 30 år	3,8%	2,6%	3,9%
30–49 år	2,7%	3,0%	3,1%
50 år och äldre	3,8%	3,8%	4,3%
Män	2,3%	2,0%	2,1%
Män yngre än 30 år	1,0%	1,1%	1,0%
Män 30–49 år	1,8%	1,8%	2,1%
Män 50 år och äldre	3,1%	2,4%	2,2%
Kvinnor	3,6%	3,9%	4,2%
Kvinnor yngre än 30 år	4,6%	3,1%	5,0%
Kvinnor 30–49 år	3,2%	3,6%	3,5%
Kvinnor 50 år och äldre	4,3%	4,7%	5,6%

FINANSIELL REDOVISNING

RESULTATRÄKNING

BELOPP I TUSENTAL KRONOR	NOT	2018	2017
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Intäkter av anslag		1 509 784	1 509 657
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	27 270	22 886
Intäkter av bidrag	2	4 596	3 432
Finansiella intäkter	3	500	658
SUMMA VERKSAMHETENS INTÄKTER		1 542 150	1 536 633
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Kostnader för personal	4	-1 262 242	-1 229 364
Kostnader för lokaler	5	-113 084	-110 432
Övriga driftkostnader	6	-126 960	-143 949
Finansiella kostnader	7	-687	-772
Avskrivningar och nedskrivningar	8	-39 177	-52 116
SUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER		-1 542 150	-1 536 633
VERKSAMHETSUTFALL		0	0
TRANSFERERINGAR			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		0	0
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		38	35
Lämnade bidrag		-38	-35
SALDO		0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING		0	0

BALANSRÄKNING

BELOPP I TUSENTAL KRONOR	NOT	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Balanserade utgifter för utveckling	9	14 484	19 363
Rättigheter och andra immateriella tillgångar	10	6 388	11 842
SUMMA IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		20 872	31 205
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	21 611	16 148
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	48 457	59 165
SUMMA MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		70 068	75 313
FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Andra långfristiga fordringar	13	47	47
SUMMA FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		47	47
FORDRINGAR			
Kundfordringar		252	64
Fordringar hos andra myndigheter	14	16 142	18 089
Övriga kortfristiga fordringar		67	50
SUMMA KORTFRISTIGA FORDRINGAR		16 461	18 202
PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER			
Förutbetalda kostnader		54 235	53 834
Upplupna bidragsintäkter		566	61
SUMMA PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	15	54 801	53 895
AVRÄKNING MED STATSVERKET	16	-19 752	-4 047
KASSA OCH BANK			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	17	148 898	127 142
SUMMA KASSA OCH BANK		148 898	127 142
SUMMA TILLGÅNGAR		291 395	301 757

BALANSRÄKNING

BELOPP I TUSENTAL KRONOR	NOT	2018-12-31	2017-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
MYNDIGHETSKAPITAL			
Statskapital	18	176	176
Balanserad kapitalförändring		0	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		0	0
SUMMA MYNDIGHETSKAPITAL		176	176
AVSÄTTNINGAR			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	19	6 675	5 925
Övriga avsättningar	20	13 003	11 767
SUMMA AVSÄTTNINGAR		19 679	17 691
SKULDER M.M.			
Lån i Riksgäldskontoret	21	83 712	101 758
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		35 487	35 145
Leverantörsskulder		34 290	34 800
Övriga kortfristiga skulder	22	21 395	21 257
SUMMA SKULDER M.M.		174 884	192 960
PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER			
Upplupna kostnader	23	96 483	89 224
Oförbrukade bidrag	24	174	1 706
SUMMA PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER		96 657	90 930
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		291 395	301 757
ANSVARSFÖRBINDELSER:		inga	inga

ANSLAGSREDOVISNING

REDOVISNING MOT ANSLAG 2018

BELOPP I TUSENTAL KRONOR

Anslag	not 25	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enl regle- ringsbrev	Om- disponerat anslags- belopp	Totalt disponibelt belopp	Utgifter*	Utgående överförings- belopp
UTGIFTSOMRÅDE 4.							
RÄTTSVÄSENDET							
1:3 Åklagarmyndigheten							
ap. 1	Ramanslag	12 397	1 519 317		1 531 714	1 506 066	25 649
UTGIFTSOMRÅDE 7.							
INTERNATIONELLT BISTÅND							
1:1 Biståndsverksamhet (ramanslag)							
ap. 44	Internationell civil krishantering	75	8 500	-1 100	7 474	6 324**	1 150
SUMMA ANSLAG		12 472	1 527 817	-1 100	1 539 189	1 512 390	26 799

* Intäkter av anslag är enligt resultaträkningen 1 509 784 tkr. I summan 1 506 066 tkr ingår en minskning av semesterlöneskulden av semesterdagar från 2008 eller tidigare med 2 606 tkr. Summa utgifter 1 512 390 tkr är därmed 2 606 tkr högre jämfört med intäkt av anslag enligt resultaträkningen med 1 509 784 tkr.

** Det låga anslagsutfallet för anslaget ap. 44 Internationell civil krishantering förklaras av återhållsamhet med rekrytering inom den ordinarie verksamheten med hög arbetsbelastning som följd vilket inneburit att tillräckliga åklagarresurser saknats för att sekundera åklagare i den omfattning som planerats inom ramen för internationell civil krishantering.

FINANSIELLA VILLKOR

1:1 Biståndsverksamhet
(Ramanslag)

PERSONALBIDRAG (HÖGST)	6 000
Utnyttjad	3 899
INSATSNÄRA VERKSAMHET (HÖGST)	2 500
Utnyttjad	1 426
FÖRVALTNINGSKOSTNADER (HÖGST)	1 000
Utnyttjad	999

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

ALLMÄNT

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

VÄRDERING AV FORDRINGAR OCH SKULDER

Fordringar är värderade till det belopp som beräknas bli betalt. Skulder är upptagna till nominella belopp.

PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER

Som periodavgränsningspost bokförs belopp överstigande 50 tkr.

VÄRDERING AV ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Tillgångar avedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst ett halvt prisbasbasbelopp och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar.

Anläggningstillgångar skrivs av linjärt över den ekonomiska livslängden.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Balanserade utgifter för utveckling	5 år
Datorer och kringutrustning	3 år
Serverar	3–5 år (beroende på typ av server)
Licensavgift och motsvarande för anskaffning av dataprogram	3–5 år (beroende på typ av licens och avtalstid)
Bilar, kontorsmaskiner, systemprogramvaror	5 år
Möbler, telefonväxlar, larmanläggningar, datanät	10 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	Anpassas till hyreskontraktets längd eller till förväntad nyttjandeperiod

NOTER

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2018	2017
NOT 1. INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR		
<i>Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen</i>		
Ekobrottsmyndigheten administrativa tjänster m.m.	25 220	21 182
Övriga intäkter av avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen	1 710	1 538
<i>Övriga intäkter</i>	340	166
SUMMA INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR	27 270	22 886
NOT 2. INTÄKTER AV BIDRAG		
Bidrag från myndigheter, EU:s institutioner m.m.	4 596	3 432
SUMMA INTÄKTER AV BIDRAG	4 596	3 432
NOT 3. FINANSIELLA INTÄKTER		
Ränta på lån i Riksgäldskontoret (negativ ränta)	500	656
Ränta på räntekonto hos Riksgäldskontoret	0	0
Övriga finansiella intäkter	0	2
SUMMA FINANSIELLA INTÄKTER	500	658
NOT 4. KOSTNADER FÖR PERSONAL		
Personalkostnaderna har ökat med cirka 32,9 miljoner kronor i förhållande till 2017, vilket motsvarar en ökning med 2,7 procent. Lönekostnaderna har ökat till följd av lönerevisionen. Kostnaderna för pensionspremier och pensionsavsättningen har ökat samtidigt som utbildningskostnaderna har minskat. Konsultarvoden till uppdragstagare uppgår till 0,8% av lönesumman.		
Lönekostnader, exklusive avgifter	771 946	757 668
<i>varav konsultarvoden till uppdragstagare</i>	6 144	5 575
Övriga personalkostnader	490 296	471 696
SUMMA KOSTNADER FÖR PERSONAL	1 262 242	1 229 364
NOT 5. KOSTNADER FÖR LOKALER		
Kostnaderna för lokaler har ökat med 2,7 miljoner kronor jämfört med 2017, vilket motsvarar en ökning med 2,4 procent. De ökade kostnaderna hänför sig främst till indexuppräknning, ombyggnad av lokaler samt pågående översyn av lokalsäkerheten.		
SUMMA KOSTNADER FÖR LOKALER	113 084	110 432
NOT 6. ÖVRIGA DRIFTKOSTNADER		
Övriga driftkostnader har minskat med 17,0 miljoner kronor jämfört med 2017, vilket motsvarar en minskning med 11,8 procent. Det är framförallt kostnader för konsulter och kostnader för service-och underhållsavtal inom it-verksamheten som har minskat.		
SUMMA ÖVRIGA DRIFTKOSTNADER	126 960	143 949
NOT 7. FINANSIELLA KOSTNADER		
Ränta på lån i Riksgäldskontoret	0	0
Ränta på räntekonto hos Riksgäldskontoret (negativ ränta)	657	742
Övriga finansiella kostnader	30	30
SUMMA FINANSIELLA KOSTNADER	687	772

NOTER

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2018	2017
NOT 8. AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNINGAR		
Avskrivningskostnaderna har minskat med 12,9 miljoner kronor jämfört med 2017 vilket motsvarar en minskning med 24,8 procent. Minskningen beror främst på att egenutvecklade delar av ärendehanteringssystemet Cåbra blev färdigavskrivna i slutet av 2017.		
SUMMA AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNINGAR	39 177	52 116
NOT 9. BALANSERADE UTGIFTER FÖR UTVECKLING		
Tillgångarnas anskaffningsvärde	128 334	127 621
Årets balanserade utgifter för utvecklingsverksamhet	0	712
Avgående tillgångar (utrangerade tillgångar)	0	0
Årets avskrivningar	-4 879	-11 153
Ackumulerade avskrivningar (IB)	-108 971	-97 817
Korrigerig av avskrivningar (utrangeringar)	0	0
BOKFÖRT RESTVÄRDE	14 484	19 363
NOT 10. RÄTTIGHETER OCH ANDRA IMMATERIELLA TILLGÅNGAR		
Tillgångarnas anskaffningsvärde	54 008	59 477
Tillkommande tillgångar (årets anskaffning)	952	2 470
Avgående tillgångar (utrangerade tillgångar)	-6 620	-7 939
Årets avskrivningar	-6 387	-9 305
Ackumulerade avskrivningar (IB)	-42 166	-40 699
Korrigerig av tidigare års avskrivningar (utrangeringar)	6 601	7 838
BOKFÖRT RESTVÄRDE	6 388	11 842
NOT 11. FÖRBÄTTRINGSUTGIFTER PÅ ANNANS FASTIGHET		
Tillgångarnas anskaffningsvärde	44 805	42 070
Tillkommande tillgångar (årets anskaffning)	8 902	4 302
Avgående tillgångar (utrangerade tillgångar)	-1 950	-1 568
Anskaffningsvärde pågående förbättringsarbeten	972	0
Pågående förbättringsarbeten, årets utgifter	1 484	972
Årets avskrivningar	-4 624	-3 969
Ackumulerade avskrivningar (IB)	-29 629	-27 204
Korrigerig av tidigare års avskrivningar (utrangeringar)	1 652	1 545
BOKFÖRT RESTVÄRDE	21 611	16 148
NOT 12. MASKINER, INVENTARIER, INSTALLATIONER, M.M.		
Tillgångarnas anskaffningsvärde	186 764	190 647
Tillkommande tillgångar (årets anskaffning)	12 875	13 219
Avgående tillgångar (sålda, utrangerade tillgångar)	-16 448	-17 102
Årets avskrivningar	-23 287	-27 683
Ackumulerade avskrivningar (IB)	-127 599	-116 472
Korrigerig av tidigare års avskrivningar (utrangeringar)	16 153	16 556
BOKFÖRT RESTVÄRDE	48 457	59 165

NOTER

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2018	2017
NOT 13. ANDRA LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR		
Hyresdeposition	47	47
SUMMA ANDRA LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR	47	47
NOT 14. FORDRINGAR HOS ANDRA MYNDIGHETER		
Mervärdesskattefordran	13 482	12 829
Övriga fordringar hos andra myndigheter	2 660	5 260
SUMMA FORDRINGAR HOS ANDRA MYNDIGHETER	16 142	18 089
NOT 15. PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER		
Förutbetalda hyror	26 859	26 176
Upplupna bidragsintäkter	566	61
Övriga förutbetalda kostnader	27 376	27 658
SUMMA PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	54 801	53 895
NOT 16. AVRÄKNING MED STATSVERKET		
<i>Anslag i icke räntebärande flöde</i>		
INGÅENDE BALANS	26	180
Redovisat mot anslag	6 324	6 825
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-6 171	-6 979
FORDRINGAR/SKULDER AVSEENDE ANSLAG I ICKE RÄNTEBÄRANDE FLÖDE	179	26
<i>Anslag i räntebärande flöde</i>		
INGÅENDE BALANS	-12 398	-54 226
Redovisat mot anslag	1 506 066	1 504 577
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-1 519 317	-1 473 459
Återbetalning av anslagsmedel	0	10 710
FORDRINGAR/SKULDER AVSEENDE ANSLAG I RÄNTEBÄRANDE FLÖDE	-25 649	-12 398
<i>Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag</i>		
INGÅENDE BALANS	8 325	10 070
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-2 606	-1 745
FORDRAN AVSEENDE SEMESTERLÖNESKULD SOM INTE HAR REDOVISATS MOT ANSLAG	5 719	8 325
<i>Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken</i>		
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	0	0
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-6 171	-6 979
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	6 171	6 979
ÖVRIGA FORDRINGAR/SKULDER PÅ STATENS CENTRALKONTO I RIKSBANKEN	0	0
UTGÅENDE BALANS	-19 752	-4 047
NOT 17. BEHÅLLNING RÄNTEKONTO I RIKSGÄLDSKONTORET		
Ingående saldo	127 142	166 997
Förändring under året	21 757	-39 855
SUMMA BEHÅLLNING RÄNTEKONTO	148 898	127 142

NOTER

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2018	2017
NOT 18. STATSKAPITAL		
Statskapital utan avkastningskrav (IB)	176	176
Årets kapitalförändring	0	0
UTGÅENDE BALANS STATSKAPITAL	176	176
NOT 19. AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE		
<i>Avsättning för pensioner</i>		
Ingående avsättning	5 925	6 554
Årets pensionskostnad	3 246	1 383
Årets pensionsutbetalningar	-2 496	-2 012
SUMMA UTGÅENDE AVSÄTTNING FÖR PENSIONER	6 675	5 925
NOT 20. ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR		
<i>Avsättning för lokalt aktivt omställningsarbete</i>		
Ingående avsättning	11 767	9 594
Årets avsättning	2 296	2 238
Avräknade kostnader	-1 059	-65
SUMMA AVSÄTTNING FÖR LOKALT AKTIVT OMSTÄLLNINGARBETE	13 003	11 767
NOT 21. LÅN I RIKSGÄLDSKONTORET		
Ingående skuld	101 758	133 149
Lån upptagna under året	19 141	21 414
Årets amorteringar	-37 187	-52 805
SUMMA LÅN I RIKSGÄLDSKONTORET	83 712	101 758
EKONOMISKA VILLKOR		
Låneram	140 000	140 000
Utnyttjad i Riksgäldskontoret	83 712	101 758
NOT 22. ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER		
Personalens källskatt	21 383	21 230
Övriga skulder	12	27
SUMMA ÖVRIGA SKULDER	21 395	21 257
NOT 23. UPPLUPNA KOSTNADER		
Upplupna löner	9 035	9 365
Semesterlöneskuld	80 558	77 095
Övriga upplupna kostnader	6 890	2 764
SUMMA UPPLUPNA KOSTNADER	96 483	89 224

NOTER

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2018	2017
NOT 24. OFÖRBRUKADE BIDRAG		
OFÖRBRUKADE BIDRAG, INOMSTATLIGA		
<i>Bidrag från Fonden för inre säkerhet (ISF, utbetalat via Polismyndigheten)</i>	239	662
<i>Förbrukning</i>	-397	-423
<i>Förbrukningen överstiger utbetalat bidrag och har omförts som en upplupen bidragsintäkt som kommer att regleras av EU, se not 15.</i>	158	-
SUMMA OFÖRBRUKAT BIDRAG ISF	0	239
OFÖRBRUKADE BIDRAG, UTOMSTATLIGA		
<i>Bidrag från EU, Fonden för inre säkerhet, avseende ALEFA-revisorsnätverk</i>	1 467	1 927
<i>Förbrukning</i>	-1 293	-460
SUMMA OFÖRBRUKAT BIDRAG EU AVSEENDE ALEFA-PROJEKTET	174	1 467
SUMMA OFÖRBRUKAT BIDRAG	174	1 706
NOT 25. ANSLAGSREDOVISNING		
ÅRETS TILLDELNING ENLIGT REGLERINGSBREV:		
<i>Utgiftsområde 4 Rättsväsendet, Anslag 1:3 ap. 1</i>		
Tilldelning enligt regleringsbrev för budgetåret 2018 regeringsbeslut 2017-12-13	1 519 317	1 473 459
<i>Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, Anslag 1:1 ap. 44</i>		
Tilldelning enligt regleringsbrev för budgetåret 2018 regeringsbeslut 2017-12-18	8 500	6 000
samt ändring av regleringsbrev, regeringsbeslut 2018-08-30	-1 100	750
<i>Summa</i>	<i>7 400</i>	<i>6 750</i>
SUMMA ÅRETS TILLDELNING ENLIGT REGLERINGSBREV	1 526 717	1 480 209

ERSÄTTNINGAR ENLIGT 7 KAP. 2 § FÖRORDNING (2000:605) OM ÅRSREDOVISNING OCH BUDGETUNDERLAG

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner som betalats ut under räkenskapsåret samt för dessa personer uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Uppdrag år 2018 utöver Åklagarmyndigheten anges med kursiv stil

BELOPP I TUSENTAL KRONOR	2018
LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE HOS ÅKLAGARMYNDIGHETEN	
Petra Lundh, från 2018-09-01	475
<i>Ordförande, Överklagandenämnden för högskolan</i>	
<i>Avdelningsordförande, Allmänna reklamationsnämnden</i>	
Anders Perklev, fram till 2018-05-31	755
Kerstin Skarp	1 287
<i>Ledamot, Domarnämnden</i>	
INSYNSRÅDET	
Susanne Eberstein	6
<i>Ordförande, Riksbanksfullmäktige</i>	
<i>Ledamot, Domarnämnden</i>	
<i>Ledamot, Domstolsverket insynsråd</i>	
<i>Ledamot, Patientskadenämnden</i>	
<i>Ledamot, Säkerhetspolisens insynsråd</i>	
Charlotte Driving	3
<i>Styrelsesuppleant, Joakim Driving Change AB</i>	
Erik Grevholm	5
Anders Hansson	5
<i>Ledamot, Ekobrottsmyndighetens insynsråd</i>	
<i>Styrelseledamot, Vellingebostäder AB</i>	
Bengt Ivarsson	6
<i>Ledamot, Rådet vid Domstolsakademien</i>	
<i>Ledamot, Forensiska rådet vid Nationellt Forensiskt Centrum (NFC)</i>	
<i>Styrelseledamot, Sveriges Advokaters Service AB</i>	
<i>Styrelseledamot, Advokaten Bengt Ivarsson AB</i>	
Jon Karlfeldt	6
Elisabeth Lager	6
Eva Årestad Radner	24
<i>Tjänsteförslagsrådet (TFR) för Åklagarmyndigheten (ersättning inkl TFR)</i>	

SAMMANSTÄLLNING AV VÄSENTLIGA UPPGIFTER

BELOPP I TUSENTAL KRONOR	2018	2017	2016	2015	2014
LÅNERAM					
Beviljad i regleringsbrevet	140 000	140 000	140 000	130 000	140 000
Utnyttjad	83 712	101 758	133 149	110 446	94 948
KONTOKREDIT HOS RIKSGÄLDSKONTORET					
Beviljad i regleringsbrevet	75 200	74 500	72 500	70 000	124 000
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
RÄNTEKONTO					
Ränteintäkter	-657	-742	-746	-345	511
Räntekostnader	0	0	0	0	0
INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR					
Budget i regleringsbrevet	0	0	0	0	0
Utfall	27 270	22 886	18 989	16 300	17 141
ANSLAGSKREDIT					
Beviljad i regleringsbrevet	45 834	44 204	43 515	41 881	39 179
Utnyttjad kredit	0	0	0	0	0
ANSLAG					
Anslagssparande	26 799	12 472	55 207	48 060	6 931
MEDELTAL UNDER ÅRET					
Årsarbetskrafter	1 238	1 239	1 211	1 185	1 166
Anställda	1 413	1 421	1 397	1 358	1 335
DRIFTKOSTNAD					
Per årsarbetskraft	1 213	1 198	1 165	1 125	1 105
KAPITALFÖRÄNDRING					
Årets kapitalförändring	0	0	0	0	0
Balanserad kapitalförändring	0	0	0	0	0

INTERN STYRNING OCH KONTROLL

Riksåklagaren ansvarar för den interna styrningen och kontrollen inom Åklagarmyndigheten. Myndigheten omfattas av förordningen (2015:743) om intern styrning och kontroll samt internrevisionsförordningen (2006:1228) vilket innebär särskilda krav.

Myndighetsstyrning och rättslig styrning

Myndighetens interna miljö består av flera olika delar men väsentligt är hur myndighetens styrning är organiserad. På Åklagarmyndigheten finns två huvudsakliga områden för styrning: myndighetsstyrning och rättslig styrning.

I myndighetsstyrningen är planeringsprocessen grundläggande. Myndigheten gör en årlig verksamhetsplan som innefattar långsiktiga mål, prioriterade områden, särskilda projekt och aktiviteter, budgetramar och uppföljningsmått samt en övergripande riskanalys. Verksamhet, ekonomi och personalläge följs upp månadsvis och en fördjupad uppföljning görs tertialvis. I den löpande uppföljningen ingår även uppföljning av riskhanteringen. Vid behov beslutar riksåklagaren efter tertialuppföljningarna om ändringar av och tillägg till verksamhetsplanen.

Den rättsliga styrningen bedrivs genom rättsutveckling (föreskrifter och rekommendationer), tillsyn (bland annat överprövningar) samt genom ärenden i Högsta domstolen (prejudikatfrågor). Syftet är att säkerställa att åklagarnas rättstillämpning håller hög och jämn kvalitet genom hela utrednings- och beslutsprocessen.

I myndighetens arbetsordning tydliggörs ansvarsfördelningen kring myndighetsstyrning och rättslig styrning. I denna framgår även myndighetens interna organisation, bland annat ansvarsfördelning inom organisationen, vad chefsansvaret i myndigheten omfattar och delegationsordning. Arbetsordningen har under 2018 uppdaterats vid två tillfällen.

Etiska riktlinjer

Åklagarmyndigheten vidtar åtgärder för att främja en god organisationskultur. Myndigheten har i detta syfte etiska riktlinjer som fastslogs 2014, tillsammans med ett särskilt beslut om förvaltningen av dessa i syfte att hålla dem levande. Riktlinjerna ingår i introduktionen av nyanställda samt i grundutbildningen för all personal och relevant vidareutbildning. Under

2018 har etiska dilemman som rör bemötande, jäv och förhållningssättet mellan kollegor diskuterats på samtliga arbetsplatser.

Riskhantering

Riskanalyser genomförs övergripande för hela myndigheten och för respektive avdelning, åklagarområde och utvecklingscentrum. För de risker som identifieras fattas beslut om åtgärder. På övergripande nivå identifierades under 2018 tre väsentliga risker avseende driftsavbrott i verksamhetskritiska system, otillåten påverkan och informationssäkerhet. Riskhanteringen har följts upp tertialvis.

Motverka oegentligheter

Risken för oegentligheter hanteras med särskilda åtgärder i myndighetens riskanalys. Utöver detta finns etablerade rutiner och kontroller i it-system och processer, till exempel för ärendehandläggningen och löne- och ekonomihanteringen.

På myndigheten finns en riktlinje med tillhörande handbok om representation och förmåner som kompletterats med särskilda avsnitt om jäv och en vägledning kring bisysslor har tagits fram. Det har också beslutats att tillsynsavdelningen ska vara ansvariga för att ta emot anmälningar om misstänkta oegentligheter. I ansvaret ingår att gå igenom, sortera och i förekommande fall överlämna handläggningen av anmälningar om oegentligheter till andra delar av organisationen eller att anmäla misstänkt brottslighet.

Frågor om oegentligheter tas upp i myndighetens utbildningsprogram för både åklagare och administratörer.

Revision

Internrevisionen har under 2018 fortsatt sitt arbete enligt den revisionsplan som riksåklagaren fastslagit. Granskning har gjorts av verksamheten vid myndighetens utvecklingscentrum, åklagarområden och myndighetens projektverksamhet. De rekommendationer som internrevisionens granskningar har resulterat i har beaktats av organisationen.

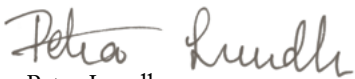
Externrevisionen har under året genomfört granskning enligt revisionsplan. Inga väsentliga iakttagelser har rapporterats men lämnade synpunkter har beaktats.

ÅRSREDOVISNINGENS UNDERTECKNANDE

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

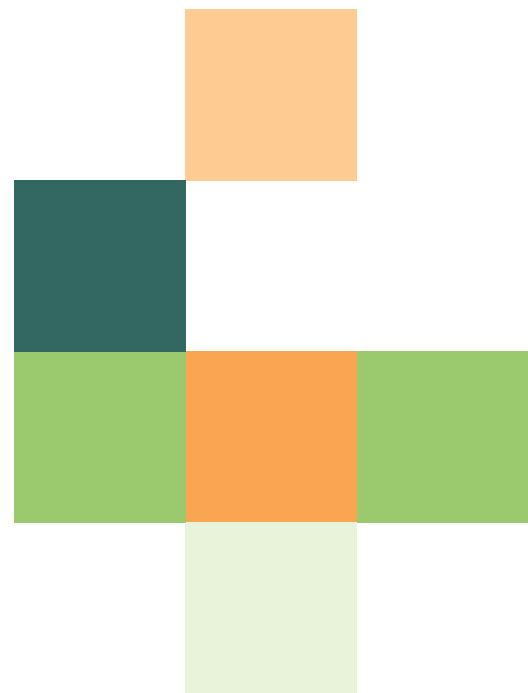
Stockholm 20 februari 2019

Petra Lundh
Riksåklagare

BILDER

Thomas Carlgren, Arben Celi/TT Bild, Tomas Gillberg, Per Groth, Adam Ihse/TT Bild, Henrik Montgomery/TT Bild, Harald Nilsson, Johan Nilsson/TT Bild, Kicki Nilsson, Christine Olsson/TT Bild, Karin Rosander, Fredrik Sandberg/TT Bild, Robin Simonsson samt Anders Wiklund/TT Bild.

GRAFISK FORM OCH PRODUKTION

Sinfo Yra

TRYCK

TMG Tabergs, 2019

ÅKLAGARMYNDIGHETEN

www.aklagare.se